THE BHAGAVAD-GITA: TO BECOME THE BEST TEACHER

Editor
Dr. G. REDDI SEKHAR REDDY

ENGLISH LANGUAGE TEACHERS' ASSOCIATION OF INDIA (ELT@I)
TIRUPATI CHAPTER

67	The Essence of the Bhagavad-Gita: A Beacon to Human Life	Y. Supriya	1
68	Rahul Saxena - An Ideal Teacher Like Lord Krishna	Dr. U. Thanesh	1
69	The Bhagavad-Gita as a Guide to Practical Living	A. Tara Lakshmi	1
70	Moral Values from the Bhagavad-Gita	Vinayaka Kumar	1
71	Lessons We Can Learn from the Life of Lord Krishna	N. Shanthi Sudha	1
72	The Bhagavad-Gita and Science - A Perspective	Sheela Rathna L	1
73	Teachers as Mentors - Lessons from the Bhagavad-Gita (Krishnam Vande Jagadgurum)	Suri Neelima	14
74	The Bhagavad-Gita for Self Control	P. Haripriya	16
75	The Image of Krishna in the Bhagavad-Gita	Biniya, A. B.	17
76	The Bhagavad-Gita: Amalgamation of Devotion and Knowledge	Abhilash Kaushik	17
77	Towards Designing Syllabus by Incorporating Morals and Ethics to Engineering Students in Andhra Pradesh and Telangana: An Experimental Study	Dr. Suman Kothakonda & K. Vindhya Pratyusha	17
78	The Bhagavad-Gita – The Master of Managerial Skills	Vasanthi Vasireddy	17
79	Soft Skills from the Bhagavad-Gita	R. Sai Krishna	17
80	The Bhagavad-Gita-The Need of the Hour	Baderunnisa	18
81	The Bhagavad-Gita and Leadership	Dr. N. Prasanna Lakshmi	18
82	The Bhagavad-Gita as an Inspiration to Enterprise and Guide to Business Management	K. Sarada Sivareddy Munijyothish Kumar. M	18
83	Project Management Acumens from *the Bhagavad-Gita*	Sai Chandu. K	191
84	Factor of 'Self' in the Bhagavad-Gita, Freud's Theory and Johari Window	Jhansi Rani Gollakaram	193
85	The Bhagavad-Gita and The Contemporary Education	Prof. Siddeshwar Kamat	195
86	The Bhagavad-Gita: An Anvil to Mould Personality	Dr. M. Pratibha	197
87	The Bhagavad-Gita and Emotional Intelligence	R. Vyjayanthi	200
88	Secularism through a Sacred Text: Studying the Bhagavad-Gita for Nation Building	Ms. Pooja Ranade	203
89	The Facets of Ecospirituality in *the Bhagavad-Gita*	Dr. E. Krishnan Namboothiri	206
90	The Bhagavad-Gita – A Remedy for All Challenges	Sree Devi Jasti	208
91	Lord Krishna: The Soft Skills Guru	Mrs. M. Eshwari	211
92	Educational Implications in the Bhagavad-Gita	M. Kalyankumar	213
93	The Concept of the Bhagavad-Gita in the Present Scenario of Education	A. V. S. Prasanna	215
94	An Ideal of Teachership: Krishna as the Exemplary Mentor of Arjuna, a Fully Perplexed Student Caught in Extremely Distressing Conditions	A. Krishnanand & Sreelekshmi S Nair	218
95	Ideal Teacher According to the Bhagavad-Gita		
96	Lord Krishna -The Soft Skills Guru	Jayanta Nuniya	220
97	Imparting Soft Skills through the Bhagavad-Gita	A. Venkata Ramanamma	222
98	The Relevance of the Bhagavad-Gita in Promulgating the Requisite Generic Skills in Tertiary Level Students	Dr. Shabreen Sultana Shaik	224
		Dr. S. Vijayalakshmi & Dr. J. Anil Premraj	227
99	The Bhagavad-Gita - The Song Celestial	Mr. S. V. K. L. N. Charyulu	229
100	Sri Krishna:The Best Teacher (Guru) - Arjuna:The Best Student (Sishya)	G. Vathsalya Reddy & G. Hasya Reddy	230
101	Transformation of Energies is the Key for Alchemy of an Individual	Aravind Babu Chilukuri	232

ISBN: 978-93-5268-196-9

Krishna as the Management Guru: Lord Krishna is the master of finesse and there is a lot to be learnt from him. Following are some of the management strategies useful for leaders.

Learning: True manager or leader must share their learnings with others. As the saying goes 'knowledge grows when shared with others', when applied is the best practice of all. Krishna who was called as a 'Sarvagnya' – never hesitated to share his thoughts with others. When Arjuna was in a fix whether to fight his brothers or not, he reminded him of his purpose and taught him the methods to overcome his fear and doubts; thereby focusing on his duty.

Stick to your Goals: Krishna had three definite life goals for himself. First, 'Paritrayana Sadhunam' which means welfare for good; second, 'vinashaya dushkritam' meaning destroy evil and third, 'dharma sansthapana' meaning establish and strengthen the good principles. As a manager, he personified that one should have clear cut goals in the organization and one should never allow their senses to be controlled.

Approach: Lord Krishna was master strategist who used problem solving approach throughout his life. He with his tactical skills won Mahabharatha war for Pandavas. He proves that a person who is skilled in planning action or policy will win for sure in war and politics. A plan of action is important to achieve long and short-term goals.

Goal setting: The objective of human life is to re-stir our unique unadulterated love for God, Krishna. We souls exist to have a close cherishing association with Him. We can never be upbeat by dismissing that relationship and denying our actual nature.The things we do in this world demonstrate our actual, interminable nature. We need to love; it's unavoidable. Having moved in the opposite direction of Krishna, we attempt to satisfy our need to love and be adored via hunting down perfect connections in this world. Be that as it may, trades of adoration here are never impeccable and can't keep going forever.

Arousing immaculate love for Krishna is flawlessness. Nothing else will fulfill us. Everything that exists in the material and profound universes is intended to bolster our association with Krishna. Human life is a possibility for us to 'restore that relationship. That attempt ought to be the concentration of our lives.

In the corporate world, consistently singular objective setting movement is done religiously. This action is done fastidiously, assessed intermittently and assessed completely to choose the yearly augmentations. This procedure is done at all levels with no separation

All enthusiasts want just a single thing. That is backpedaling home, Back to Godhead. Be that as it may, if this craving is not changed over to objective it just stays just as yearning or stays in words. In any case, this objective can't be accomplished in one day or one year! When we accomplish a few objectives consistently we move towards our definitive objective. There is a procedure for accomplishing the same.

To start with, craving for an accomplishment creates as a top priority. Be that as it may, to change over that longing into an objective one needs to utilize his insight. For that reason, an activity arrange must be conceived. Time span for the movement, distinguishing proof and obtaining assets, audit of the advance, and so on turn into the vital focuses. At the point when all these are pleasantly organized, then the craving gets changed over to objective. At the point when the objective is accomplished it brings about incredible excitement in the entertainer, who attempts to set further higher objectives. If these things are passed up a major opportunity, fancy stays similarly as a longing. This is the contrast amongst yearning and objective.

References

Prabhupada, A. C. Bhaktivedanta Swami. *Bhagavad-Gita: As It Is.* Mumbai: Bhaktivedanta Book Trust, 2016. Print.

Sethumadhavan, T. N. *Bhagavad-Gita.* 2011. Online. http://www.esamskriti.com/essay-chapters/ Chapter-wise-Srimad-Bhagavad-Gita-in-PDF-format-1.aspx. Accessed on 12-03-2017 at 2pm.

ISBN: 978-93-5235-539-6

Lord Krishna -The Soft Skills Guru

Smt. A.Venkata Ramanamma, Lecturer in English, S. G. S. Degree & P. G. College, Tirupati.

Abstract: *Lord Krishna is the greatest of all Management Gurus, whom we can emulate without second thought. He is the Mentor, Coach and Guru of all Motivational Gurus. He is the greatest life skills expert and demonstrated every skill in the court of Dhritharashtra during his diplomatic tour to Hasthinapuri, which was taken up only to avoid war between Kauravas and Pandavas.*

There is no preferred symbol over Lord Krishna who exemplifies the need of the day-the correct blend of hard and delicate aptitudes and profound quality. Lessons have been drawn from Krishna's life from youth till his flight to discover what attributes did the exemplification of administration had which should be copied by all.

Being an incarnation of the Almighty, he was clearly blessed by the gods with hard aptitudes however he utilized them sparingly just when it was significant, while dealing with the circumstances and individuals for the most part by delicate abilities. His quality was in completing things as meager constrain and cost as could reasonably be expected. In the event,anybody endeavors to make an entire stock of the ideals of Lord Krishna, a substantial book should be composed. Henceforth, no restriction t by considering just the most intriguing of the ethics of the Lord Krishna which merit copying even today to survive and develop intentionally and with beauty in the day and age of merciless rivalry where the run of the diversion is "No nonsense".

Communication Intelligence: He was a perfect Mentor, Coach and Motivational Craftsman. The pioneer ought to convey in an all-unavoidable way the vision, objectives and activity arranges by building up an agreement. While he knew, what should have been done, he generally attempted to make an agreement.

His relational abilities are clear in each word communicated in the Court of Kauravas. Ruler Krishna amid his Negotiations, to maintain a strategic distance from war amongst Kauravas and Pandavas showed culminate relational abilities. As he wouldn't like to maintain a strategic distance from war between them, he controlled his words with discretionary language and attempted to affect fear inspiration in Duryodhana by method for delineating the enormity of Pandavas on and off the field of war.

At the point when Krishna went to Hasthinapuri as a representative of Pandavas to express their bit of brain to King Dhritarashtra, his relational abilities achieved apex as an avoider of war yet not as an instigator of demolition. He sought after Kauravas to keep away from war with Pandavas and asked them to do as such by simply giving them five towns to run the show. At the point when Kauravas declined to do as such, he has investigated the qualities, chances of Pandavas, shortcomings and dangers for Kauravas if they didn't maintain a strategic distance from war in any case. Krishna dependably assumed liability for his demonstrations, and helped Pandavas to beat their issues and at last to win the war of Kurukshetra.

Leadership: The most amazing utilization of correspondence is exemplified in his advising of Arjuna to help him to remember his obligations through speaking the Bhagavad-Gita.

Awesome physical make-up is not the genuine resource for anyone. Character is the genuine resource for any person. Krishna's kingdom is little in size thus his armed force. Be that as it may, King Duryodhana came down to request his assistance in the illustrious skirmish of Kurukshetra. Even though Krishna said that the entire armed force is one side, and he will help one side, Arjuna chose Krishna, simply because of his character. A pioneer is not the person who strolls, but rather the person who drives strolling in front of others.

ISBN: 978-93-5235-539-6

ENGLISH LANGUAGE TEACHERS' ASSOCIATION OF INDIA (ELT@I)

TIRUPATI CHAPTER

Certificate

This is to certify that A Venkata Ramanamma Lecturer, S.G.S. ARTS COLLEGE, T.T.D, TIRUPATI. participated and presented a paper Lord Krishna - The Soft Skills Guru in **The Bhagavad-Gita Mahayagna; A 30 hour continuous presentations and discourse** from 10.30am 7th April to 4.30pm 8th April 2017 in the *ELT@I Tirupati Chapter 5th Annual International* Conference on **The Bhagavad-Gita: To Become the Best Teacher** in association with Sree Rama Engineering College, Tirupati.

Principal
SREE RAMA ENGINEERING COLLEGE

Secretary
ELT@I Tirupati Chapter

31

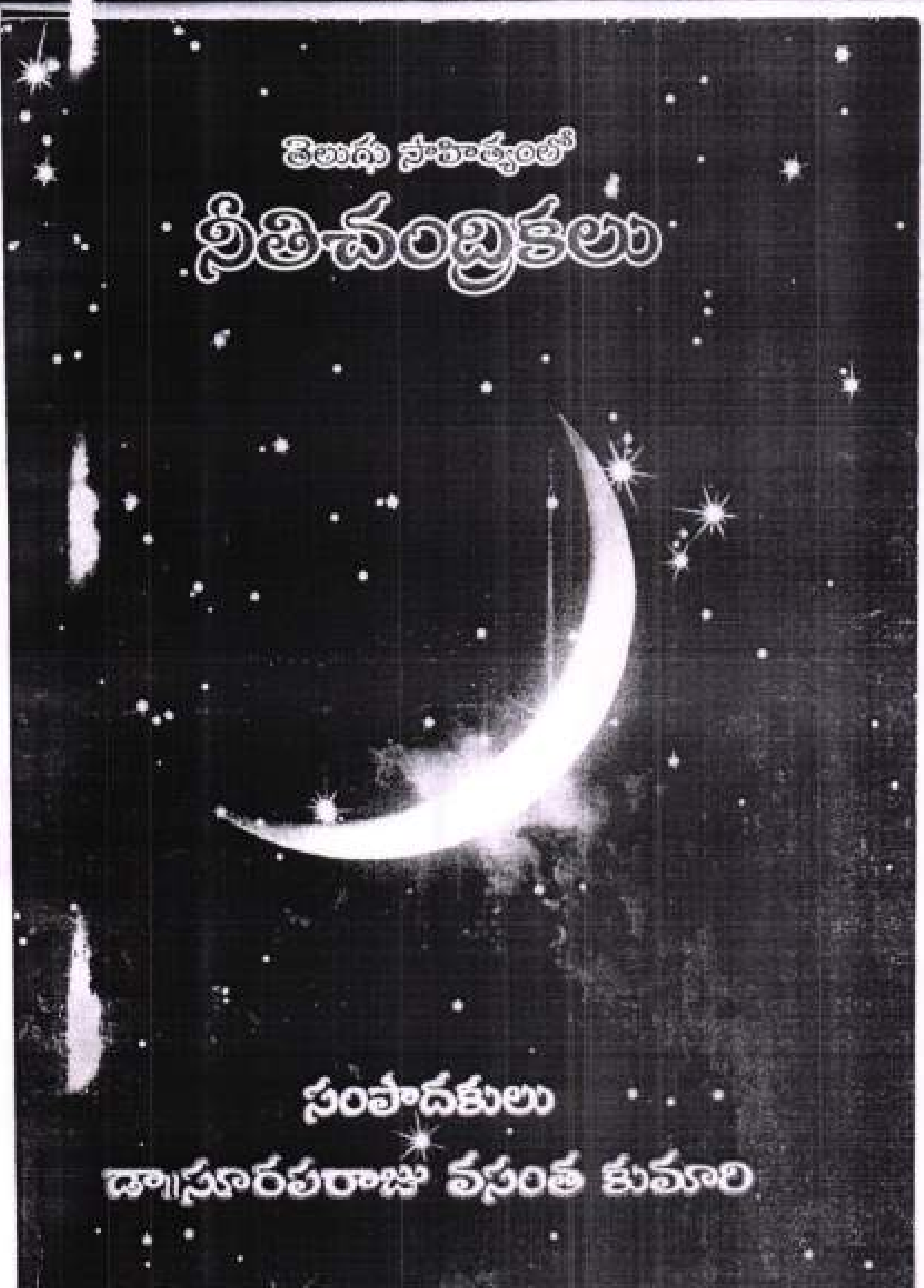
తెలుగు సాహిత్యంలో
నీతిచంద్రికలు
సంపాదకులు
డా॥సూరపరాజు వసంత కుమారి

తెలుగు సాహిత్యంలో నీతిచంద్రికలు

– డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

ప్రతులు : 500

ప్రథమ ముద్రణ : 2016

హక్కులు: డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

ISBN: 978-15-41143-93-7

వెల : 150/-

ప్రతులకు :

డా॥ యం. రమేష్ కుమార్

18-3-15, శాంతినగర్

ఖాదీకాలని, ఆంజనేయస్వామి గుడి దగ్గర

తిరుపతి-517 501

ఫోన్: 9177727737

డి.టి.పి. & ప్రింటింగ్

శ్రీ ప్రభా గ్రాఫిక్స్

షాప్ నెం. 3, బాలాజి కాలనీ

తిరుపతి

స్థిరవాణి:0877-6540777

గమనిక

ఇందులోని వ్యాసాలు పూర్తిగా వ్యాసకర్తల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. వాటికి సంబంధించిన ఏటువంటి వివాదాలకు సంపాదకులు, ప్రచురణ కర్తలు బాధ్యులుకారు

విషయ సూచిక

1.	భగవంతుడే బోధించిన నీతి - భగవద్గీత డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి	1-8
2.	నాటికి... నేటికి ... ఆదర్శవంతమైన "విదుర" నీతి డా॥ యం. మాదన్న	9-18
3.	విజ్ఞానగని - విదురనీతి కె.ఎస్. అన్నపూర్ణాదేవి	19-28
4.	నన్నయ మహాభారతం - రుచిరార్థసూక్తులు డా॥ వై. విజయలక్ష్మి	29-37
5.	ఆంధ్రమహాభారతం - భీష్మ నీతి జి. సత్యవతి	38-45
6.	నీతుల మణిహారం - కచోపాఖ్యానం డా॥ బాగంటి నాగరాజేశ్వరి	46-50
7.	మహా భారతంలో - నీతిగాథలు ఎం.హరినాథ్	51-57
8.	అసూయ ఫలితం అధఃపతనం డా॥ ఎ. శ్రీదేవి	58-65
9.	యయాతి పలికిన నీతులు - జ్ఞాన జ్యోతులు పెరుగుపల్లి బలరాం	66-70
10.	యస్వీ భుజంగరాయ శర్మ రచనలు-ద్రౌపది దాంపత్య నీతి - శెట్టిపల్లి తిరుపాలు	71-77

2. నాటికి... నేటికి ... ఆదర్శవంతమైన "విదుర" నీతి

- డా॥యం. మాదన్న
తెలుగు విభాగాధిపతి
యస్.జి.యస్.ఆర్ట్స్ డిగ్రీ, పీజీ కళాశాల,
తిరుపతి.
చరవాణి:9966063428

సామాజిక శ్రేయస్సుకు వ్యక్తుల మధ్య సమన్వయం, తాదాత్మ్యం అవసరం. జీవితాన్ని యోగంగా భావిస్తే ఇది సాధ్యమవుతుంది. ప్రతి వ్యక్తికి సత్యాసత్య వివేక విచార విచక్షణ ఉన్నప్పుడే నీతి నియమాల్ని పాటిస్తూ న్యాయాన్ని, ధర్మాన్ని రక్షించగలరు. కాబట్టి ప్రతివ్యక్తి నిత్యం సత్యాన్వేషణ, ఆత్మవిమర్శ, జ్ఞానసముపార్జన అనే మూడు అంశాల్ని అవగాహన చేసుకొని ఆచరించగల్గాలి. ధర్మశాస్త్ర, నీతిశాస్త్ర, రాజశాస్త్రాల జ్ఞానకోశమే మహాభారతం. ఏ సాహిత్యంలోనూ చెప్పని రాజనీతి విషయాలు కూడా మహాభారతంలో చర్చించబడ్డాయి.

యమధర్మరాజు అంశతో పుట్టిన విదురుడు నీతికోవిదుడు. జ్ఞాని, సత్యశీలి, నిష్పక్షపాతి, ధర్మవర్తనుడు, ధీశాలుడు, కార్యాలోచనాపరుడు, మహాప్రాజ్ఞుడు, బృహస్పతి ఉపదేశించిన నీతి శాస్త్రమంతా తెలిసినవాడు.

ప్రతివ్యక్తి నీతి నిజాయితీకి కట్టుబడి నీతియుతంగా జీవించడమే వ్యక్తి ధర్మం. దీనిని ఆచరించడమే అన్ని ధర్మాల్లోకెల్లా అత్యున్నతమైన ధర్మం. సర్వ ధర్మాలు ఇందులోనే నిమిడీకృతమై ఉన్నాయి. ఈ విషయాన్ని గుర్తించినవాడు, ఆచరించినవాడు విదురుడు. అందుకే ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన మహాభారతంలో విదురనీతి ఎంతో ప్రసిద్ధికెక్కింది. ఇది ఆనాటి కౌరవ వర్గానికే కాక సమస్త మానవాళికి నాటికీ నేటికీ నీతిని బోధించే నీతిగ్రంథంగా సాహిత్య చరిత్రలో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోవడమే కాకుండా భవిష్య సమాజానికి కూడా బంగారుబాటను వేస్తోంది.

సాహితీ నందనం

ఆచార్య నూలకుంట మునిరత్నమ్మ పదవీ విరమణ
అభినందన సంచిక

సంపాదకులు : ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

సాహితీ నందనం

SAHITHI NANDANAM

ఆచార్య నాలకుంట మునిరత్నమ్మ పదవీ విరమణ అభినందన సంచిక

సంపాదకులు : ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులురెడ్డి

ప్రచురణ : జూన్ - 2017

ISBN : 978-1982086534

వెల : రూ. 500/-

ప్రతులు : 1000

ముఖచిత్రం: పేటశ్రీ

సర్వహక్కులు : ఆచార్య నాలకుంట మునిరత్నమ్మ

ప్రతులకు : ఆచార్య నాలకుంట మునిరత్నమ్మ
తెలుగు అధ్యయనశాఖ
శ్రీవేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం
తిరుపతి.

ముద్రణ : ప్రభా గ్రాఫిక్స్, తిరుపతి

❖ పద సాహిత్యం

18. తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యుల సందేశం - ఆచార్య కోసూరి దామోదరనాయుడు 82 - 84

19. అన్నమయ్య శరణాగతి విశిష్టాద్వైతము - ఆచార్య జి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం 85 - 96

20. అన్నమయ్య పదకవిత్వం - వర్ణనలు - డా॥ టి. రఘునాథ్ 97 - 98

21. అన్నమయ్య కీర్తించిన పౌరాణికభక్తులు - డా॥ సింగుపురం నారాయణ రావు 99 - 100

22. అన్నమయ్య పదసాహిత్యంలో పురాణాంశాలు - పి. పద్మావతి 101 - 103

❖ కవిత్వం

23. గజ్జెల మల్లారెడ్డి కవితా శిల్పం - ఆచార్య మేడిపల్లి రవికుమార్ 104 - 113

24. జాషువా దృష్టిలో కవి - డా॥ సంగుల సునీల్ కుమార్ 114 - 116

25. మద్దూరి నగేష్‌బాబు కవిత్వం - కులవృత్తుల ప్రస్తావన - డా॥ యం.మాదన్న 117 - 119

26. బాలసాహిత్యం - వ్యక్తిత్వవికాసం - డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి 120 - 122

27. గురజాడ 'ముత్యాల సరాలు' - సామాజిక సందేశం - డా॥ యం. గిరిబాబు 123 - 125

28. గురజాడ గేయాల్లో సర్వనామాలు - లింగదారి బాబు 126 - 129

29. 'మాటల్లేనివేళ' కవితాసంపుటి - స్మృతి కవిత్వ పరిమళం - కె.సి. లావణ్య 130 - 132

30. సంప్రదాయకవిత్వం - స్త్రీచిత్రణ - హెచ్. శారదమ్మ 133 - 134

31. ఆధునిక కవిత్వం - దళిత మహిళ దుర్భర జీవనం - సి. వేణుమాధవ్ 135 - 138

32. కొండేపూడినిర్మల కవిత్వం - స్త్రీ సాధకబాధకాలు - బత్తుల వి. నరసయ్య 139 - 140

33. చైతన్య ప్రభంజనం - ముస్లిం వాదకవిత్వం - యం. సురేష్ 141 - 142

34. ఆధునిక కవిత్వంలో నూతన ఆవిష్కరణ - నానీ 'ప్రక్రియ' - జి. వాణి 143 - 146

35. దీర్ఘకవితల్లో మాతృస్మృతి - పెద్దూరు సునీల్ 147 - 148

36. బాలల సమస్యలపై కవితాగళం విప్పిన 'ఖగ్గాన్' - నీలం వెంకటేశ్వర్లు 149 - 151

37. ప్రపంచీకరణ కవిత్వం - వృత్తుల స్థితిగతులు - వి. పవన్ కుమార్ రెడ్డి 152 - 154

38. డా॥ పిన్ని చక్రపాణి కవిత్వం - పరిశీలన - పి. రామకృష్ణ 155 - 156

❖ కథలు

39. డైస్పోరా సాహిత్యంలో బౌద్ధమతం - ఆచార్య శివుని రాజేశ్వరి 157 - 162

40. కథానిక - అధ్యయనం - ఆచార్య ఆర్. రాజేశ్వరమ్మ 163 - 167

మద్దూరి నగేష్‌బాబు కవిత్వం - కులవృత్తుల ప్రస్తావన

- డా॥ యం. మాదన్న

మద్దూరి నగేష్‌బాబు కీ.శే. మద్దూరి జకరయ్య, జొన్నలగడ్డ అనసూయమ్మలకు 15-08-1964 సం॥ గుంటూరు జిల్లా సత్తెనపల్లి తాలూకా రుద్రవరంలో జన్మించారు. బాల్యం, విద్యాభ్యాసం సమయాల్లో అక్కడక్కడ వివిధసంఘటనలు తనలో కవితా రచనకు నాంది పలికాయి. ఓటములే జీవితాలను శాసిస్తాయి. ముందుకు ఎలానడవాలో నేర్పుతాయి. తనజీవితప్రయాణంలో ఎదురైనసవాళ్లతో ముందుకుసాగుతూ పరిశోధనా ప్రస్థానంలో దక్షిణాఫ్రికాకవిత్వంలోని ధిక్కారస్వరాన్ని అధ్యయనం చేసినప్పుడు తనకు కలిగిన భావాన్ని ఈవిధంగా తెలియజేశారు. "ఏ ప్రజలకొరకైతే మనం రాస్తున్నామో ఆ ప్రజల భాషలో రాస్తేనే అది వారివద్దకు సులభంగా చేరుతుందని నిశ్చితాభిప్రాయానికి వచ్చి దళితభాషను, దళితయాసను తన కవిత్వానికి వాడుకున్నాని" చెప్పాడు.

మద్దూరి నగేష్‌బాబు వివిధ కులవృత్తుల ప్రస్తావనలు అక్కడక్కడ తీసుకొచ్చాడు. తన 'గోదావరి' అనే దీర్ఘకవితలో చాకలి, మాదిగ మొ॥లైన కులవృత్తుల్ని ఇతివృత్తంగా చేసుకున్నాడు.

ఈ దీర్ఘ కవితలో ఆయన గోదావరినదికి కులవృత్తులవారికి ముడిపెట్టి ఇలా విమర్శించాడు.

"మీ పీతిగుడ్డలు ఉసిమీ ఉసిమీ
సివరాకరికి కన్నీటి నదినైన తిప్పడ్నే మాట్లాడుతున్నాను
ఆహా! ఏం తెలివి పుట్టుకొచ్చిందే నీకు గోదావరి
ఏదీ నీ ముఖం చూపించమంటే
ఎత్తిపోతల పథకాలు చూపిస్తావా?
తెలుగుగంగలు తమిళకావేర్లూ చూపిస్తావా?
అయినా
నాకు నీ ముఖంలో ఎడార్లే కనిపిస్తున్నాయి" (మద్దూరి నగేష్‌బాబు-గోదావరి-పుట.14)

అని అంటూ చాకలివాళ్లు చేసే కులవృత్తిని గూర్చి ప్రస్తావించాడు. ఈ కులవృత్తిలో బాగా ప్రశస్తిపొందిన చాకలి తిప్పడ్ని గూర్చి చెప్పాడు. ఈ కవితలోనే నగేష్‌బాబు మాదిగ కులవృత్తిని గూర్చి చెబుతూ -

"నా తోలునే నానేసి ఊరేసి
సివరికో తోలు తొట్టినైన
అబ్బిరాంనే మాట్లాడుతున్నాను గోదావరి!
ఎవర్నువ్వంటే

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు
సప్తగిరి
సచిత్రమాసపత్రిక
మార్చి 2017 వెల రూ.5/-
తిరుమల
శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి
తెప్పోత్సవం
2017 మార్చి
08 నుండి 12 వరకు

వేంకటాద్రిసమం స్థానం బ్రహ్మాండే నాస్తి కించన ।
వేంకటేశసమో దేవో న భూతో న భవిష్యతి ॥

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల సచిత్ర మాసపత్రిక

సప్తగిరి

సంపుటి : 47 మార్చి 2017 సంచిక : 10

గౌరవ సంపాదకులు
డా॥ డి. సాంబశివరావు, ఐ.ఎ.ఎస్.
కార్యనిర్వహణాధికారి, తి.తి.దేవస్థానములు.

పర్యవేక్షకుడు
శ్రీ ఎన్.ముక్తేశ్వరరావు, ఐ.ఎ.ఎస్. (రిటైర్డ్),
సలహాదారు, ప్రాజెక్టులు, తి.తి.దే.

ప్రచురణలశాఖ-ప్రధాన సంపాదకుడు (ఇన్‌ఛార్జి),
సంపాదకుడు
డా॥ కె.రాధారమణ

ఉపసంపాదకురాలు
డా॥ అల్లాడి సంధ్య

ముద్రాపకురాలు
శ్రీమతి ఎమ్.గౌతమి, ...

చిత్రకారుడు
శ్రీ పి.శివప్రసాద్, ...

ఛాయాచిత్రాలు
శ్రీ పి.ఎన్.శేఖర్, ఫోటోగ్రాఫర్, తి.తి.దే.
శ్రీ పి.వెంకటరమణ, ...

ఈ నెలలో....

ఉగాది పండుగ ఎలా జరుపుకోవాలి?	డా॥ గార్లపాటి దామోదరనాయుడు	07
తిరుమల విశిష్టత	బ్రహ్మశ్రీ చాగంటి కోటేశ్వరరావుశర్మ	11
సజ్జనాశ్రయులు	శ్రీ ఈ.అనంతరంగరామన్	14
పరమయోగివిలాసం	ఆచార్య కె.సర్వోత్తమరావు	16
ధర్మదేవత	శ్రీ కె.వై.హర్షవర్ధన్ కుమార్	19
మహిమల కొండ	శ్రీ జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం	20
జ్ఞానం నుంచి ఉన్నత జ్ఞానానికి	శ్రీ వాద్రేవు చినవీరభద్రుడు	22
అన్నమయ్య సంకీర్తనల్లో మనోభావ సూక్తులు	డా॥ యం.మాదన్న	24
తరిగొండ నృసింహా! దయాపయోనిధి!	ఆచార్య కె.జె.కృష్ణమూర్తి	31
కైంకర్యమే తనువు దాల్చితే...	డా॥ కంపల్లె రవిచంద్రన్	34
కులశేఖరాళ్వార్ల సూక్తిలో ప్రణవార్థం	డా॥ ఈ.ఎ.శింగరాచార్యులు	36
నిత్యానపాయిని	శ్రీ డి.శ్రీనివాస దీక్షితులు	38
తిరుమలేశుని సేవలో... తెల్లవారలు	కీ.శే. జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి	41
అతడుంటే అన్నీ ఉన్నట్లే..!	డా॥ గరికపాటి నరసింహారావు	43
అప్పికట్ల, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామి ఆలయం	ఆచార్య వేదాంతం శ్రీవిష్ణుభట్టాచార్య	44
జలచరాధీశుని వైభవం	డా॥ అద్దంకి శ్రీనివాస్	46
తెప్పలపై కోనేటిరాయుడు	శ్రీ కె.బాలసుబ్రహ్మణ్యం	49
రాశిఫలాలు	బ్రహ్మశ్రీ టి.వి.కె.పూర్ణప్రసాద సిద్ధాంతి	52
వైకుంఠపాళి	శ్రీ టి.ఎస్.జగన్మోహన్	54

ముఖచిత్రం : తిరుమల శ్రీవారి తెప్పోత్సవం
వెనుక చిత్రం : శ్రీకోదండరామస్వామివారు, తిరుపతి

ఇతర వివరాలకు
0877-2264543

విడి ప్రతి : రూ. 5/-
సం॥ చందా : రూ. 60/-
జీవిత చందా : రూ. 500/-
విదేశాలకు సం॥చందా : రూ. 850/-

ఇందులోని రచయితలఅభిప్రాయాలు వ్యక్తిగతమైనవి. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానయాజమాన్యంవారు వాటికి బాధ్యత వహించరు.

24 గంటలూ పనిచేసే
తి.తి.దే. కాల్‌సెంటర్ ఫోన్ నెం.
0877 - 2277777 / 2233333

మా 24న
అన్నమయ్య వర్ధంతి
సందర్భంగా...
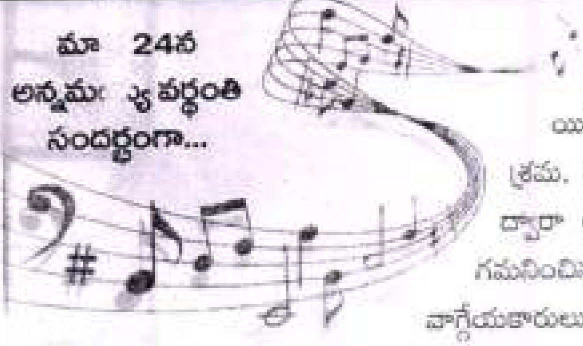
అన్నమయ్య సంకీర్తనల్లో... మనోభావ సూక్తులు

- డా॥ యం. మాదన్న

భక్తి అనే అమృతసాగరంలో సునిశితంగా పరిశీలించినట్లయితే ఎందరో భక్తులు మనకు సాక్షాత్కరిస్తారు. అకుంఠితదీక్ష, కఠోర శ్రమ, ఎన్నో విషమ పరిస్థితులు, పరీక్షలు, వైరాగ్యం, తాత్త్వికత ఈ భక్తుల ద్వారా అవగతమవుతాయి. అందులోను ఇక వాగ్గేయకారుల స్థితిగతులను గమనించినట్లయితే పైన ప్రస్తావించిన అంశాలకు మినహాయింపుకాదు. భక్తులు, వాగ్గేయకారులు, దేశసంచారులు, సామాజిక పరిశీలకులు, "వజ్రానికి సానబెడితే వన్నె చేకూరుతుందనే" సామెత ఉపమానానికి అందని హృదయ విదారకమైన సంఘటనల్ని దర్శించి ఉంటారు, ఎదుర్కొని కూడా ఉంటారు.

"జన్తూనాం నరజన్మదుర్లభం" అంటారు. ఆ లభించిన జన్మను సార్థకం చేసుకోవడమే మానవజన్మకు సార్థకత - అలా సార్థక జన్ములైనవారిలో అన్నమయ్య ఒకరు. ఎన్నో ఉలిదెబ్బలకు తట్టుకున్నరాయి అందమైన శిల్పంగా తయారయి ఆకర్షింప బడుతుంది. అన్నమయ్య జీవితం కూడా అలాంటి కోవలోనిదే! మనిషి ఎదిగినా, ఒదిగినా, గెలిచినా, ఓడినా, కష్టించినా, సుఖించినా, చెప్పుకుంటూ పోతే ఇలా ఎన్నో. అన్నిటికి కారణం మనస్సే. "నమ్మితే నీ మనసే నీకు దైవం నమ్మక పోతే అదే నీకు దెయ్యం" కాబట్టి మనసుకు సంబంధించినంతవరకు అది చాలా సుకుమారం. పొగిడితే సంతోషిస్తుంది. తెగిడితే ఘోషిస్తుంది. మనసు లేనిదే మనిషి లేడు. మనస్సును స్వాధీనంలో పెట్టుకొని కర్తవ్యం నెరవేర్చితే మనిషి ఎంత ఎత్తుకైన ఎదుగగలడు. మనసుకు పూర్తిగా లొంగిపోతే స్వాధీనం తప్పి ఎంతటి క్రిందికైనా దిగజారిపోతాడు. మనసన్నది ఎవరికీ కనబడనిది. అర్థమయ్యే కానిది.

జానపద విజ్ఞానం
భావితరాలకు ప్రయోజనం

ప్రధాన సంపాదకులు

ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

సంపాదకులు

డా॥ బ్రహ్మానందరెడ్డి

వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్

జానపద విజ్ఞానం - భావితరాలకు ప్రయోజనం

ప్రధాన సంపాదకులు
ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

సంపాదకులు
డా॥ బ్రహ్మానందరెడ్డి
వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్

ప్రథమ ముద్రణ : జనవరి, 2020

© ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

ISBN : 978-93-5351-736-6

వెల : రూ.300/-

డి.టి.పి. : శ్రీమతి బుజ్జి

ప్రచురణ
నాని బాబి పబ్లికేషన్స్
ఫ్లాట్ నెం.301, శ్రీవారి టవర్స్
యశోద నగర్, తిరుపతి - 517 502

ప్రతులకు
ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి
తెలుగు అధ్యయన శాఖ
శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం
తిరుపతి.

జానపద విజ్ఞానం అంతే
పల్లెల్లో నివసిస్తున్నారు. వారి
కళలు అన్నీ జానపద విజ్ఞానవే
వర్గాల మనస్తత్వాలు అన్నీ జా
వారి జీవనమంతా ప్రపంచ
చెప్పాలంటే జానపద విజ్ఞానమే
భావితరాలకు అందించకపోతే
'జానపద విజ్ఞానం - భావితర
నిర్వహించడం జరిగింది. జా
పత్రాలను సదస్సులో సమర్పి
కృషి చేశాం.

ఇందులో జాతరలు, కే
జానపద వైద్యం, బాలగేయాలు
జానపదుల్లో వేంకటేశ్వరుని
ప్రచురించాం.

కనుమరుగైపోతున్న జా
అనేక సదస్సులను నిర్వహించా
సరిపోదు. వాటిలోని మంచి
ఉంది. ఇలాంటి పనులకు
చేయాల్సిన అవసరం ఎంతై
ఉండేది దక్షిణాసియాలో...
ఉండేది భారతదేశంలో...
భారతదేశంలో... తెలుగునేల
మొట్టమొదట పరిశోధన చేశా
దురదృష్టవశాత్తు మనం జా
కర్ణాటక రాష్ట్రం మాత్రం ఈ

…లకు జానపద విజ్ఞానమంటే
…దావరకు కర్ణాటక రాష్ట్రానికి
…లు జానపద విజ్ఞానాన్ని
…పై ఎందుకు అలసత్వం
…ంగాణ రాష్ట్రం కొంతవరకు

…పద విజ్ఞానాన్ని సేకరించి
…సంస్కృతీసంప్రదాయాలను
…న్నో ప్రయోజనాలున్నాయి.
… వాటిని కాపాడుకోవాల్సిన
…సుకొంటారని ఆశిస్తున్నాం.

…పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

విషయసూచిక

		పుట
1.	జానపద సామెతలు - భావితరాలకు ప్రయోజనాలు డా॥ ఎస్. ఈశ్వరరెడ్డి	1
2.	జానపద విజ్ఞానం - భద్రత ఆవశ్యకత డా॥ పొన్నంరెడ్డి కుమారి నీరజ	9
3.	జానపద కవిత్వం - సమాజ దిక్సూచి : డా॥ యస్. చిన్నరెడ్డయ్య	15
4.	శ్రీ వేంకటేశ్వర వైభవం - జానపదుల దృష్టి - ఎస్. భీమన్న	21
5.	జానపద కళారూపం - కోలాటం : డా॥ బ్రహ్మానందరెడ్డి	25
6.	జానపద గేయాలలో భార్యాభర్తల బంధం : డా॥ యం. మాదన్న	31
7.	జానపదుల విజ్ఞానం - ప్రయోజనం : వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్	38
8.	జానపదుల సామెతలు - అధ్యయన వైశిష్ట్యం డా॥ బూసి వెంకటస్వామి	42
9.	జానపద బాల గేయాలలో వైద్య విజ్ఞానం డా॥ పట్టపు శివకుమార్	46
10.	జానపద విజ్ఞానం - కథాగేయాలు పరిరక్షణ - భావితరాలకు ప్రయోజనం : డా॥ యర్రంపల్లి సుధాకర్	52
11.	తమిళనాట సజీవంగా ఉన్న ప్రాచీన తెలుగు డా॥ సగిలి సుధారాణి	57
12.	మన సాహిత్యంలో జానపద వైద్యం : డా॥ రాజేంద్ర అనూరాధ	64
13.	మాట్ల తిరుపతి జానపద గేయాలు - వస్తు వైవిధ్యం శ్రీమతి కొలిపాక అరుణ	69
14.	జన జీవనంలో - సామెతల ప్రభావం : శ్రీమతి నెమ్మలూరి భవాని	76
15.	జానపదకళలు - ప్రాచీనత : శ్రీమతి వై. అరుణ ఝాన్సీరాణి	80
16.	నెమలిగుండ్ల రంగస్వామి ఐతిహ్యం : శ్రీమతి సుబ్బరత్నం	85
17.	జానపద కళలు - భావితరాలకు ప్రయోజనం శ్రీమతి కడియం అజాదా మమతకుమారి	89
18.	జానపద గేయాలు భావితరాలకు ప్రయోజనం శ్రీమతి బలుసూరి మరియమ్మ	95

93-5351-736-6

లు అనేకం కలవు. చాలావరకు జానపదాలన్నీ
పే కాకుండా విచ్చలవిడి శృంగారం అనర్థాలకు
స్తే చెప్తున్నారు.

మార్పులు చెంది కొత్త కళారూపంగా మారడం
గోలాటం నుండి రూపొందిన అనువర్తితాలు
లాటం గానూ రకరకాలుగా మార్పులు చెంది
ంయి.

కారిగా చెప్పవచ్చు. సమాజంలోని రుగ్మతలను
తీసివెళ్ళడానికి ఉపయోగకారిగా వున్నది. ప్రజల
ుకోవడానికి ఎంతగానో సహాయసహకారాలను
కుతున్న కళను మరికొన్ని శతాబ్దాలు బ్రతకడానికి
నుయ్యే ఆకారాలను అందించడానికి అందరూ
ందాలని ఆశిద్దాం. కళను బ్రతికిద్దాం, సంస్కృతిని

ం - తితిదే ప్రచురణలు

f the Ikshavakus of Nagarjuna Konda -

జానపద గేయాలలో భార్యాభర్తల బంధం

- డా॥ యం. మాదన్న

ఉపోద్ఘాతం

ప్రపంచంలోని ఏ భాషలోని సాహిత్యానికైనా ఆ భాషలోని జానపద సాహిత్యమే మూలమని పరిశోధకులు నమ్ముతున్నారు. అవిధంగా తెలుగు సాహిత్యానికి కూడా జానపద సాహిత్యమే మూలం అని భావించవచ్చు. క్రీ.శ.11వ శతాబ్దం నుంచి వచ్చిన తెలుగు సాహిత్యం ఆధారంగా తెలుగువాళ్ళ సంస్కృతి, ఆచార వ్యవహారాల్ని కొంత వరకు తెలుసుకోవచ్చు అయితే అంతకు ముందు తెలుగు వాళ్ళ జీవన సరళిని తెలుసుకోవడానికి జానపద సాహిత్యమే మూలం అని చెప్పక తప్పదు.

జానపదులు పాడుకునే ఏ గేయమైనా లయాత్మకమై ఉండి తీరుతుంది. గేయం అంటేనే పాడుకోవడానికి అనుకూలమైందని అర్థం. పాడుకోవడానికే కాదు, గుర్తించుకోవడానికి కూడా అనుకూలంగా వుంటాయి. అందువల్ల సంగీత సాహిత్యాలు అందులో విడదీయరాని అంశాలుగా వుంటాయి. జానపద సాహిత్యంలో భాగమైన జానపద గేయాల్లో వాళ్ళ తిండి, నీళ్ళు, కట్టు బొట్టు, కష్టం, నష్టం, సుఖం, దుఃఖం, పెళ్ళి, వినోదం, వలపు, భక్తి ఒకటేమిటి మానవ జీవితంలోని అన్ని విషయాలు కనిపిస్తాయి.

కుటుంబం

సామాజిక వ్యవస్థలో కుటుంబానికి కీలకమైన స్థానం కలదు. ప్రతి వ్యక్తిని ఉత్తమునిగా తీర్చిదిద్దడంలో కుటుంబం పాత్ర ఎంతో ప్రధానమైనది. కుటుంబంలోని తల్లిదండ్రులు, ఇతర పెద్దలు పిల్లల్ని సక్రమ మార్గంలో నడిపించి చక్కదిద్దడానికి అవకాశం ఉంది. కుటుంబ వ్యవస్థలోనే మనిషి తీర్చిదిద్దబడతాడని డా॥ యెల్లంద రఘుమారెడ్డి గారి అభిప్రాయం, "రక్త సంబంధములు, సమానోద్దేశములు మున్నగునవి కుటుంబ జీవన లక్షణములు. వ్యక్తి మొదట కుటుంబమునకే చెందియుండును. అది అతని వ్యక్తిత్వమును తీర్చిదిద్దును. అనాదినుండి వ్యక్తుల వ్యక్తిత్వమును తీర్చిదిద్దుటలోను, వారిని సామాజికీకరించుటలోను కుటుంబం ప్రముఖ పాత్రవహించుచు వచ్చినది.

ప్రాచీనకాలంలో సమష్టి కుటుంబాలు లేదా ఉమ్మడి కుటుంబాలు బహుళ ప్రచారంలో ఉండేవి. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఇంకా ఇలాంటి కుటుంబాలు అక్కడక్కడ కనిపిస్తే కనిపించవచ్చు. "కుటుంబ నిర్మితికి వివాహం, వంశానుక్రమం, నివాసము, అధికారము, వారసత్వ సంక్రమణము సభ్యత్వము దోహదము చేస్తా" యని సామాజిక

JANAPADA VIGNANAM - BHAVITHARALAKU PRAYOJANAM

జానపద విజ్ఞానం - భావితరాలకు ప్రయోజనం

ప్రధాన సంపాదకులు
ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

సంపాదకులు
డా॥ బ్రహ్మానందరెడ్డి

సంపాదకులు
వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్

భారతదేశంలో నూటికి డెబ్బై శాతం మంది ప్రజలు పల్లెల్లో నివసిస్తున్నారు. వీరికి సంబంధించిన అన్ని విషయాలను జానపద విజ్ఞానం అంటున్నాం. జానపద విజ్ఞానంలో జానపద సాహిత్యం, సాంఘిక జానపదాచారాలు, వస్తు సంస్కృతి, జానపద కళలు, జానపదుల భాష ఉన్నాయి. పాశ్చాత్య విష సంస్కృతి వల్ల నేడు అమూల్యమైన మన జానపద విజ్ఞానం కనుమరుగైపోతోంది. సినిమాలు, టి.వి. సీరియళ్ళ వల్ల జానపద సాహిత్యంలోని జానపద కవిత్వం (గేయాలు, కథా గేయాలు), గద్యాఖ్యానాలు (పురాగాథలు, ఐతిహ్యాలు, కథలు), సామెతలు, పొడుపు కథలు కాలగర్భంలో దాదాపు వరకు కలిసి పోయాయి. సాంఘిక జానపదాచారాలలో మనిషి పుట్టినప్పటి నుండి చనిపోయేంత వరకుండే నమ్మకాలు, మూఢ విశ్వాసాలు, క్రీడలు, వినోదాలు,జానపద వైద్యం, పండుగలు, జాతర్లు, తిరునాళ్ళ ఉత్సవాలకు ప్రాధాన్యం తగ్గిపోయింది. ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం వల్ల జానపద వస్తు సంస్కృతికి చెందిన గృహోపకరణాలు, వ్యవసాయోపకరణాలు, వేష భూషణాలు, దుస్తుల్లో మార్పులొచ్చేశాయి. జానపద కళలలోని సంగీతం, నృత్యం, రూపకాలు కూడా టి.వి.ల వల్ల అడుగంటి పోయాయి. ఇక జానపదుల భాషలో కూడా మార్పులొచ్చేశాయి. మన సంస్కృతి సంప్రదాయాలకు, ఆచార వ్యవహారాలకు పట్టుగొమ్మ అయిన జానపద విజ్ఞానాన్ని భావితరాలకు అందించాల్సిన అవసరం ఉంది. జానపద విజ్ఞానం వల్ల భావితరాలకు ఎంతో ప్రయోజనం చేకూరుతుందని, ఇందులోని పరిశోధనావ్యాసాలు కనువిప్పు కల్గిస్తాయని మా ఆకాంక్ష....

- ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

9 789353 517368 >

తెలుగు సాహిత్యంలో

నీతిచంద్రికలు

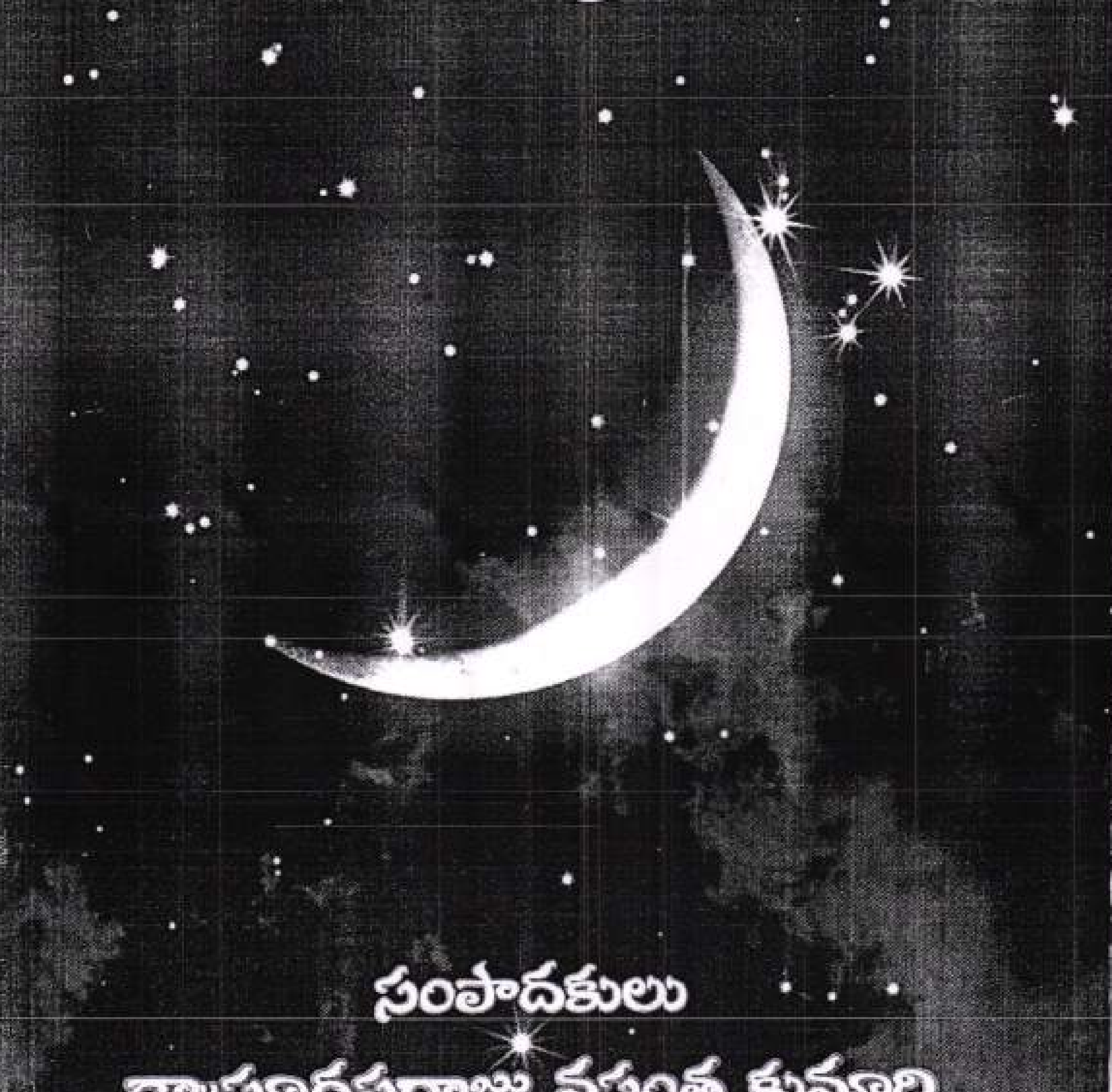

సంపాదకులు

డా॥సూరపరాజు వసంత కుమారి

తెలుగు సాహిత్యంలో

నీతిచంద్రికలు

సంపాదకులు

డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి

లోకమిత్ర ప్రచురణలు

తిరుపతి

2016

తెలుగు సాహిత్యంలో నీతిచంద్రికలు

- డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

ప్రతులు : 500

ప్రథమ ముద్రణ : 2016

గమనిక

ఇందులోని వ్యాసాలు పూర్తిగా వ్యాసకర్తల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. వాటికి సంబంధించిన ఎటువంటి వివాదాలకు సంపాదకులు, ప్రచురణ కర్తలు బాధ్యులుకారు

హక్కులు: డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

ISBN: 978-15-41143-93-7

వెల : 150/-

ప్రతులకు :

డా॥ యం. రమేష్ కుమార్

18-3-15, శాంతినగర్

ఖాదీకాలని, ఆంజనేయస్వామి గుడి దగ్గర

తిరుపతి-517 501

ఫోన్: 9177727737

డి.టి.పి. & ప్రింటింగ్

శ్రీ ప్రభా గ్రాఫిక్స్

షాప్ నెం. 3, బాలాజి కాలనీ

తిరుపతి

స్థిరవాణి:0877-6540777

11.	సత్యం వద - నీతి సుధ బి. మేరికుమారి	78-82
12.	వాల్మీకి రామాయణం - లౌకిక నీతులకు నిలయం డా॥ జె. కొండలరావు	83-91
13.	రామాయణంలో నీతి రత్నాలు కె.గౌరీశంకర్	92-100
14.	అల్లసాని మనుచరిత్రం - ధర్మనీతిప్రబోధం డా॥ మన్యం నరసింహులు	101-106
15.	ఆముక్తమాల్యద - రాజనీతి డా॥ పట్టపు శివకుమార్	107-113
16.	తెలుగు శతక సాహిత్యం - నీతి ప్రబోధం డా॥ ఎస్. హేమలత సౌభాగ్యమ్మ	114-122
17.	భాస్కర శతకం - నీతులకు నిలయం ఎం.ప్రసాదరావు	123-130
18.	శ్రీ పెంచలకోన నృసింహశతకము - నీతిబోధ డా॥ సర్వా సీతారామ చిదంబరశాస్త్రి	131-136
19.	వేమన వెదజల్లిన నీతి వెన్నెలలు డా॥ జి. స్వర్ణలత	137-143
20.	వేమన శతకంలో నీతి పరుచూరి విజయలక్ష్మి	144-151
21.	సమాజానికి వేమన ప్రబోధించిన నీతి డా॥ పి.వి.శివమూర్తి	152-158

విషయ సూచిక

1.	భగవంతుడే బోధించిన నీతి – భగవద్గీత డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి	1–8
2.	నాటికి... నేటికీ ... ఆదర్శవంతమైన "విదుర" నీతి డా॥ యం. మాదన్న, ఐ. సజని	9–18
3.	విజ్ఞానగని – విదురనీతి కె.ఎస్. అన్నపూర్ణాదేవి	19–28
4.	నన్నయ మహాభారతం – రుచిరార్థసూక్తులు డా॥ వై. విజయలక్ష్మి	29–37
5.	ఆంధ్రమహాభారతం – భీష్మ నీతి జి. సత్యవతి	38–45
6.	నీతుల మణిహారం – కచోపాఖ్యానం డా॥ చాగంటి నాగరాజేశ్వరి	46–50
7.	మహా భారతంలో – నీతిగాథలు ఎం.హరినాథ్	51–57
8.	అసూయ ఫలితం అధఃపతనం డా॥ ఎ. శ్రీదేవి	58–65
9.	యయాతి పలికిన నీతులు – జ్ఞాన జ్యోతులు పెరుగుపల్లి బలరాం	66–70
10.	యస్వీ భుజంగరాయ శర్మ రచనలు–ద్రౌపది దాంపత్య నీతి – శెట్టిపల్లి తిరుపాలు	71–77

బట్టి రామాయణము ప్రపంచమునందలి సమస్త కావ్యాలకు మకుటాయమానంగా నిలుస్తున్నది. అందువల్లనే రామాయణం ప్రపంచంలోని అన్నిభాషల్లోకి అనువదించబడింది.

వాల్మీకి రామాయణము -ఏయే పరిస్థితులలో వ్యక్తులు ఎవరు ఎవరితో ఎట్లు ప్రవర్తించాలి? - అను సామాజికాంశాన్ని నొక్కి చెబుతుంది. ప్రతి వ్యక్తి తన కుటుంబ సభ్యులకు లోకంలోని ఇతరులకు సుఖాలను చేకూర్చుటకు పాటుపడుటయే తన విధిగా భావించాలని తెలుపుతుంది. దానికి అవసరమైతే తన వ్యక్తిగత సుఖాలను త్యజించుటకు కూడా సిద్ధపడాలని సూచిస్తుంది. ఎటువంటి కష్టాలనైనా భరించుటకు సిద్ధపడాలని బోధిస్తుంది. అంతేగాకుండా సత్యం, న్యాయం, సదాచారం, ప్రతిజ్ఞాపాలనం వంటి ఉదాత్త ధర్మాలను పాటించాలని సూచిస్తుంది. ఆదర్శ జీవితం గడపాల్సిన తీరును వివరిస్తుంది. ఈ విధంగా వాల్మీకి రామాయణము వివిధ రకాల సామాజిక, నైతిక, ధార్మిక విషయాలను ప్రబోధిస్తుంది. అందులో నీతిబోధకు అగ్రస్థానం ఇవ్వబడింది.

రామాయణంలోని ప్రతిఘట్టం నీతిని బోధిస్తుంది. ప్రతి పాత్ర చక్కని సందేశాన్నిస్తుంది. అందులోని ప్రతి అంశం రామాయణపరంగా ఉన్నట్లు మనకు కనిపించినా, నిజానికి వాటిని మనలను ఉద్దేశించియే వాల్మీకి చిత్రించాడు. రామాయణంలో కుటుంబజీవితం ఎలా ఉండాలి? అన్నదమ్ముల బంధం ఎలా వుండాలి? పగ ప్రతీకారం వల్ల కలిగే నష్టాలేమిటి? ఆదర్శదాంపత్యం ఎలా ఉండాలి? రాజుపాలన ఎలా చేయాలి? స్నేహధర్మం ఎలా ఉండాలి? యుద్ధతంత్రం ఎలా చేయాలి? శత్రునిర్మూలన ఎలా చేయాలి? శరణాగతులను ఎలా రక్షించాలి? పురుషార్థాలను ఎలా సాధించాలి? వంటి సమస్త అంశాలు చెప్పబడ్డాయి. వీటితోపాటు ఒక వ్యక్తి ఎలాంటిసంస్కారంతో సమాజంలో మసలుకోవాలో కూడా చెప్పాడు వాల్మీకి. ఈ మహర్షి దివ్యదృష్టితో రాబోయే కాలాన్ని చూసి దూరదృష్టితో రామాయణాన్ని

12. వాల్మీకి రామాయణం - లౌకిక నీతులకు నిలయం

డా॥ జె. కొండలరావు
ఎం.ఏ.,ఎం.ఫిల్., పిహెచ్.డి
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
తి.తి.దే, తిరుపతి
చరవాణి: 9676973910

రామాయణము మానవాళికి లభించిన ఒక పరమ పవిత్ర కావ్యము. ఇది వేద వేదాంతాల సారాన్ని సామాన్య మానవులకు కార్యరూపమున అందించే ఒక మధురకృతి. సాహిత్య క్షేత్రమున వెలసిన కృతులలో రామాయణము ఆది కావ్యము. దీనిని రచించి లోకానికి అందించిన మహర్షి వాల్మీకి ధన్యుడు. ఆయన శ్రీసీతారాముల వృత్తాంతాన్ని ఆధారంగా చేసికొని, పతితులకు ఆనందోపదేశాలను అందిస్తూ ఈ లోకానికి మహోపకార మొనర్చాడు. ఈ రామాయణం సూర్యుని కిరణాలవలె మానవజీవితానికి కావలసిన అన్ని అంశాలను అందిస్తూ జ్ఞానకాంతులను ప్రసాదిస్తున్నది.

'సత్యంవద, ధర్మంచర, ఆచారాన్మాప్రమదః, ప్రజాతంతుం మావ్యవచ్ఛేత్సీః' వంటి విధివాక్యముల ద్వారా వేదాలు గురువువలె ఉపదేశిస్తాయి. ఇతిహాస పురాణాలు మాత్రం రామవత్ వర్తితవ్యం నరావణవత్' అను విధంగా మిత్రుని వలె హితబోధ చేస్తాయి. కావ్యాలైతే కాంతవలె ప్రేమానురాగాలను రంగరిస్తూ ఆకర్షణీయాలైన మృదు మధుర వచనాలతో మనలను కర్తవ్యపథాన నడిపిస్తాయి. రామాయణమునందలి శ్రీరామచంద్రుని మాతృభక్తి, పితృభక్తి కార్యరూప వర్ణనల ప్రభావం మనపై ఉన్నంతగా మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ అనే వేదవాక్యాల ప్రభావం ఉండదు. ఇంక కాంతాసమ్మితాలైన ఉపదేశాలనందించు కావ్యాలలో వాల్మీకి రామాయణ మహాకావ్యం స్థానం సర్వోన్నతమైనది. రచనాకౌశలము, కావ్యవస్తుగౌరవము అను ఈరెండింటిని

LALITHA KALA DARSHINI

(Vyasa Samputi - II)

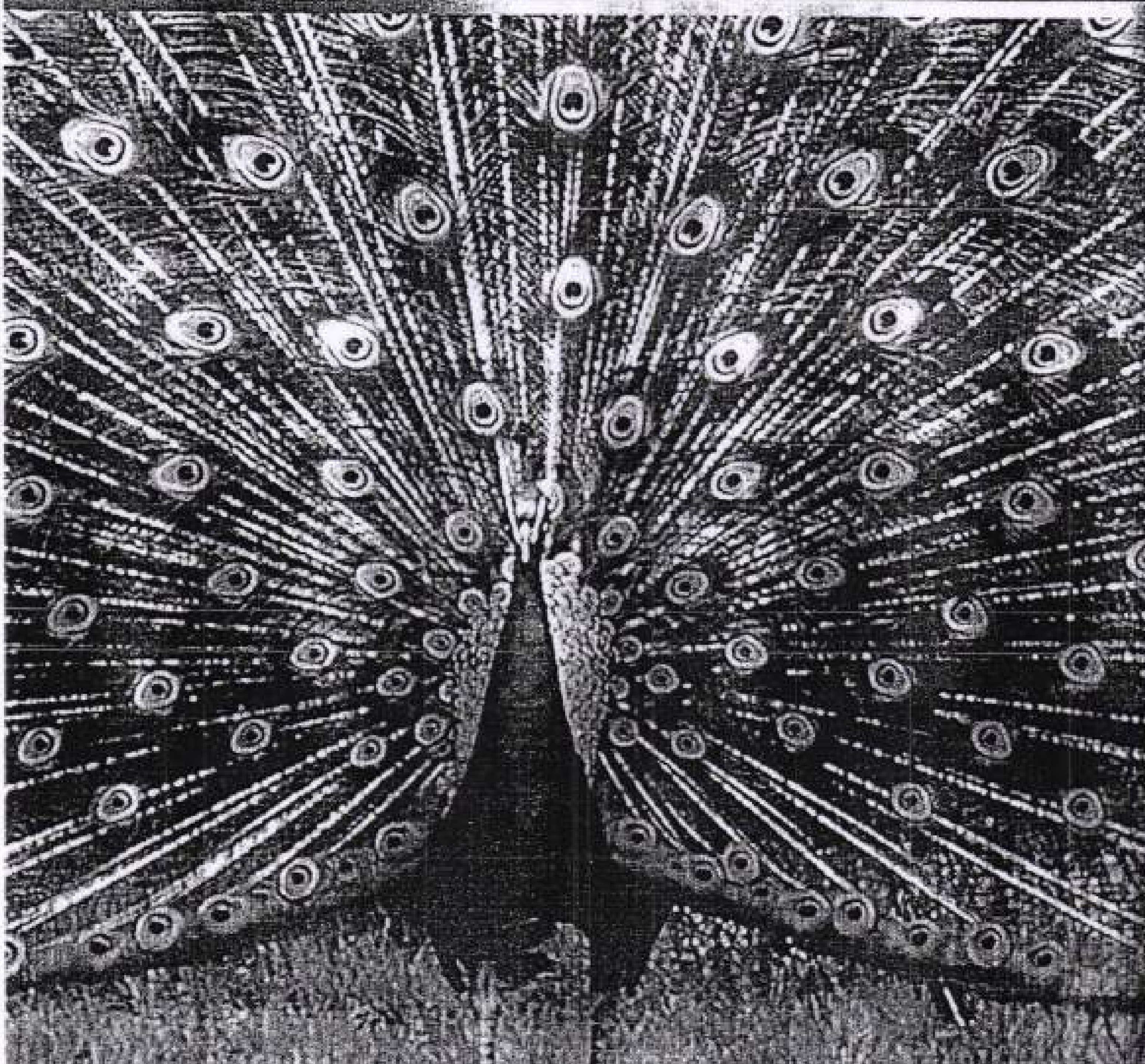

ಲಲಿತ ಕಲಾದರ್ಶಿನಿ

వలస వ్యవసాయ కుటుంబ కన్నీటి గాథ 136

- సి.హిమాచలం

అజరామర కళారూపం - నాట్యం 139

- డా॥ ఎం.దేవరాజులు

జానపద కళారూపాలలో ఒగ్గుకథల విశిష్టత 142

- కందిగొండ యాదగిరి

మెకంజీ కైఫీయత్తులలో గ్రామ నామాలు (కడప జిల్లా) 144

- ఎం.లక్ష్మయ్య

చిత్రకళ 147

- డా॥ జె.కొండలరావు

లలితకళగా సొదె ప్రాశస్త్యం 151

- బి.భీమమ్మ

నటనకళ - వివిధ మాధ్యమాలు 156

- దాసరి శివాజీ

శిల్పకళ 163

- సి.విజయలక్ష్మీ

జానపద కళారూపాలు - చిత్తూరు జిల్లా 167

- తోట వెంకటస్వామి

కూచిపూడి నాట్యం - సాంఘిక ప్రయోజనం 171

- సజని వల్లభనేని

కూచిపూడి నాట్య ఆహార్యాభినయములో పుస్తము ప్రాధాన్యత 173

- పి.సత్యసాయి జ్యోతి

రాయలసీమ జానపద బృంద నృత్యాలు 177

- అయ్యగార్ల పవన్‌కుమార్

ప్రతినాయకపాత్ర రసావిష్కరణ - వైర భక్తి 182

- యేలేశ్వరపు శ్రీనివాసులు

LALITHA KALA DARSHINI

(VYSYA SAMPUTI - II)

<u>EDITORIAL BOARD</u>

Prof. Challa Murali Krishna,
Librarian I/c.,
P.S.Telugu University, Hyderabad.

Dr. R. Vasudev Singh,
Scholar & Choreographer, Hyderabad.

Dr. D. Masthanamma,
Post Doctoral Fellow,
Department of Telugu, S.V. University, Tirupathi.

<u>Published by :</u>

Crescent Publishing Corporation,
4806/24, Mathur Lane, Ansari Road,
Darya Ganj, New Delhi-110 002.

Lalitha Kaladarshini
(Vyasa Samputi - II)

First Edition : 2016

© : **Dr. R.Vasudev Singh**

Edited by :
Prof. Challa Murali Krishna
Dr. R. Vasudev Singh
Dr. D. Masthanamma

Copies ; 500

Price : **Rs.250/-**

Published by :
Crescent Publishing Corporation,
4806/24, Mathur Lane, Ansari Road,
Darya Ganj, New Delhi-110 002.

For Copies :
Dr. R.Vasudev Singh
Cell : 98485 09871

ISBN : 978-81-8342-375-5

Lay Out :
Cherukupalli Arunaprasad
Cell : 9908084797

Cover Design & Printing :
Akruthi Offset Printers
Chikkadpally, Hyderabad.
Ph. No.040 - 27664525

గమనిక :

ఇందులోని వ్యాసాలు పూర్తిగా వ్యాసకర్తల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. దీనికి సంబంధించిన ఎటువంటి వివాదాలకు ప్రచురణకర్తలు, సంపాదకవర్గం బాధ్యులుకారు.

27. వలస వ్యవసాయ కుటుంబ కన్నీటి గాథ 136

- సి.హిమాచలం

28. అజరామర కళారూపం - నాట్యం 139

- డా॥ ఎం.దేవరాజులు

29. జానపద కళారూపాలలో ఒగ్గుకథల విశిష్టత 142

- కందిగొండ యాదగిరి

30. మెకంజీ కైఫియత్తులలో గ్రామ నామాలు (కడప జిల్లా) 144

- ఎం.లక్ష్మయ్య

31. చిత్రకళ 147

- డా॥ జె.కొండలరావు

32. లలితకళగా సోదె ప్రాశస్త్యం 151

- బి.భీమమ్మ

33. నటనకళ - వివిధ మాధ్యమాలు 156

- దాసరి శివాజి

34. శిల్పకళ 163

- సి.విజయలక్ష్మీ

35. జానపద కళారూపాలు - చిత్తూరు జిల్లా 167

- తోట వెంకటస్వామి

36. కూచిపూడి నాట్యం - సాంఘిక ప్రయోజనం 171

- సజని వల్లభనేని

37. కూచిపూడి నాట్య ఆహార్యాభినయములో పుస్తము ప్రాధాన్యత 173

- పి.సత్యసాయి జ్యోతి

38. రాయలసీమ జానపద బృంద నృత్యాలు 177

- అయ్యగార్ల పవన్‌కుమార్

39. ప్రతినాయకపాత్ర రసావిష్కరణ - వైర భక్తి 182

- యేలేశ్వరపు శ్రీనివాసులు

ఊపందుకొన్నది. అక్కడ కొన్నివేల శిలాచిత్రాలు లభించాయి. అసంఖ్యాకమైన ఇన్ని శిలా చిత్రాలు ఉన్న స్థావరం ప్రపంచంలో మరొకటి లేదు. ఇక ఆంధ్రదేశం విషయానికొస్తే ఆదోని, బొల్లారం, బుదగావి, బుడిగేపల్లి, చింతకుంట, దుర్గం, దాపల్లి, దూపాడుగట్టు, ఎడతనూరీ, గవిబండ, కేతవరం, పులిచింతల కోకాపేట, కలువబుగ్గ మూడుముల, నాయుడుపల్లి, పాండవుల గట్టు, రేకొండ, రామగుండం, రామచంద్రపురం, సంగినేనిపల్లి, తెనగల్, వేల్పుమడుగు, వెంబకంద్రిగ, వర్గల్, దొంగలగట్టు, జూపల్లె వంటి ప్రాంతాల్లో ఇలాంటి చిత్రాలు కనిపిస్తున్నాయి. ఆ చిత్రాల్లో ఆయుధాలు పట్టిన మనుషులు, మచ్చిక చేసికున్న జింకలు, ఎద్దు, కొండతాబేలు, వంటివి ఉన్నాయి. ఆదిమానవులు శిలాచిత్రాలకు ఎంచుకున్న వస్తువును గమనిస్తే వారు ఎక్కువగా మూపురం ఉన్న ఎద్దు, ఆవులు, జింకలు, దుప్పి మొదలయినవే కనిపిస్తాయి. ఆదిమానవుల దశను దాటి తొలినాగరికుడైనప్పటి నుండి భారతీయులు అందులోనూ తెలుగువారు ఆవులు, ఎద్దు, బర్రెలు, దున్నపోతులు, దుప్పులు, జింకలను పెంచారు. నేడు దుప్పులు, జింకలను పెంచటం కనుమరుగైనా భారతీయచరిత్ర ప్రారంభమై, తెలుగుచరిత్ర ప్రారంభమైన నాటి నుండి రాచరికం రాణించిన 19వ శతాబ్దం మధ్య కాలం వరకు మన దేశంలో, తెలుగునాడులో జింకను పెంచటం పరిపాటిగానే ఉంది. ఆదిమానవుడు జంతువును, మనిషిని పక్క పక్కన చెక్కినపుడు జంతువు ఆకారం మనిషికన్నా చాలా పెద్దదిగా ఉన్నట్లు చూపారు. దీనిద్వారా ఆ జంతువు ఆ మనిషికి ఎంతో ప్రాధాన్యమైనదనే అంశం స్పష్టంగా తెలుస్తున్నది. ఆదిమానవ దశలో ఉన్న తెలుగు వారికి ఆవులు, ఎద్దును, జింకలను వేటాడాలన్న ఆసక్తి కన్నా వాటిని మచ్చిక చేసుకొని ప్రేమ ప్రయోజనం పొందాలనే జిజ్ఞాస అధికంగా ఉండేదని ఈ శిలాచిత్రాలు తేటతెల్లం చేస్తున్నాయి.

కరీంనగర్ జిల్లా హుస్నాబాద్ మండలంలోని బుడిగ పల్లెలోని శిలా చిత్రాలలో గుర్రపు స్వారీ చేస్తున్న మనుషుల చిత్రాలు ఉన్నాయి. అదే విధంగా ప్రకాశం జిల్లా మార్కాపురం మండలంలోనినిడు పల్లిలో ఏనుగు స్వారీ చేస్తున్న మనుషుల చిత్రం ఉంది. ఇవి జంతువులను మానవులు పెంచటాన్ని, వాహనంగా వాడటాన్ని సూచిస్తున్నాయి. అందువల్ల వీటిని తొలి చారిత్రక దశలో వేసిన చిత్రాలుగానే భావించవచ్చు. ఆదికవి వాల్మీకి రామాయణంలో శిల్పచిత్ర వాస్తుకళ ప్రస్తావనలు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు హనుమంతుడు లంక చేరి రావణుని నివాస మందిరాలలో తిరిగినప్పుడు గోడలపై ఏనుగు దంత రూపాలను తిలకిస్తాడు. దీనిని బట్టి ఆ కాలంలో రాజ ప్రసాదాలలో ఏనుగు దంతాలతో చేసిన బొమ్మలు వుండేవని తెలుస్తున్నది. అలాంటివే మరొక శ్లోకాన్ని చూద్దాం.

శ్లో॥ ధూమ్ర మగరు ధూపేన విమలాం హంస పాండురాం ।
చిత్రం పుష్పోప హారేణ కల్మాషీ మివ సుప్ర భాం ॥

– అంటాడు వాల్మీకి మహర్షి

ఈ శ్లోకాన్ని బట్టి ఆ కాలంలో భవనాలు స్వచ్ఛమైన తెల్లని హంసలవలె, పొగవలె, బూడిద వలె, తెల్లని సున్నం వేయబడి ఉండేవని, వాటిపై వివిధ రంగులతో గీసిన వివిధ పుష్పాలంకరణ చిత్రాలు ఉండేవని వాల్మీకి తెలిపాడు. అదేవిధంగా హాలుని గాథాసప్తశతిలో కూడా చిత్రకళ ప్రస్తావన చాలాచోట్ల ఉంది.

చిత్ర కళ

- డా॥ జె. కొండలరావు
తెలుగు అధ్యాపకులు
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి

భారతదేశం కళలకు పుట్టినిల్లు. ఇక్కడ అరువది నాలుగు కళలు పుట్టాయి. వాటిని గూర్చి వాత్స్యాయన ముని 'కామసూత్ర' గ్రంథంలో పేర్కొన్నాడు. వాటిలో ప్రధానమైనది చిత్రలేఖనం. చిత్రకళ అన్నది ఆదిమానవుని దశనుండి ఉన్నది. తెలుగు చిత్రకళతో బాటు భారతీయ చిత్రకళ అతి ప్రాచీనకాలం నుండి రేఖా ప్రధానంగా ఉంది. ఇంటిముందు వేసే ముగ్గులు ఎలాగైతే రేఖా ప్రాధాన్యమై ఉంటాయో ఆ విధంగానే భారతీయ చిత్రకళ కూడా సర్వస్వం రేఖా ప్రాధాన్యంగా ఉంది. అందువల్ల మన తెలుగుభాషలో చిత్రకళను చిత్రలేఖనం అన్నారు. తెలుగు అక్షరాలను ఒక పదాన్ని, ఒక వాక్యాన్ని ఎలాగైతే గీతలతో, రేఖలతో రాస్తారో అలాగే ప్రాచీన కాలంలో చిత్రాలను కూడా రాసేవారు. ఇదే విధానం పాశ్చాత్య సంపర్కం ఏర్పడే కాలం వరకు భారతదేశంలోనూ, తెలుగుదేశంలోనూ కొనసాగుతూ వచ్చిందని పరిశోధకులంటున్నారు.

చిత్రకళ ఎలా, ఎందుకు, ఏ ప్రాంతంలో, ఏ కాలంలో ప్రారంభమైందనే ప్రశ్నలకు ఎన్నో ఆసక్తికరమైన సమాధానాలు దొరుకుతాయి. చిత్రకళ అనేది భారతదేశంతో బాటు తెలుగునాట యావత్ ప్రపంచంలో సుమారు క్రీ.పూ. 4000-4200 కు ఎన్నో వేల ఏళ్లకు పూర్వమే ఆదిమానవులు (Earlymen) లేదా చరిత్ర పూర్వమానవు (Pre-Historic Men) లచే శ్రీకారం చేయబడి ఉంటుందనవచ్చు. ఆదిమానవుడు ఎన్నో వేలసంవత్సరాలకు పూర్వమే శిల్పాలను, చిత్రాలను రూపొందించాడు. ఆది మానవులు చరిత్ర పూర్వ కాలంలో వేసిన 'చిత్రకళ'ను చరిత్ర పూర్వ చిత్రకళ (Pre-Historic Paintings) అంటారు. వారు తాము నివసించిన రాతి గుహల్లో, గూడులాగా ఉండే రాతిబండలపైన ఈ చిత్రాలు వేసినందున వాటిని శిలా చిత్రాలు (Rock Art) అంటారు. ఆ విధంగా వారు వేసిన శిలా చిత్రాలను రెండు రకాలుగా విభజించవచ్చు. అవి ఒకటి రంగుతో, కుంచెతో, కట్టెపుల్లతో రాతిపైన గీచిన చిత్రాలు కాగా, రెండోది - సూది లేదా దబ్బనం వంటి మొనదేలిన పనిముట్టుతో రాతిపై గోకి గీచిన చిత్రాలుగా ఉన్నాయి.

స్పెయిన్ దేశంలోని అల్టామీరా లో ఉన్న గుహలోని శిలా చిత్రాలను 1880 లో కనుగొనటానికి చాలా పూర్వమే 1867-68 లో ఎ.సి. కార్లే అనే వ్యక్తి భారతదేశంలోని శిలా చిత్రాలను గూర్చి తొలిసారిగా ప్రపంచం దృష్టికి తెచ్చాడు. 1957లో పూనాకు చెందిన విష్ణు ఎస్.వాకంకర్ మధ్య ప్రదేశ్‌లోని భీబెటికాలో ఉన్న శిలా చిత్రాలను కనుగొనిన తరువాత ఈ పరిశోధన

గురజాడ సాహితీ సమాలోచన

(మహాకవి గురజాడ 100వ వర్థంతి సందర్భంగా జరిగిన జాతీయ సదస్సులో సమర్పించబడిన వ్యాసాలు)

22-23 ఫిబ్రవరి - 2016

సంపాదక వర్గం

ఆచార్య ఎస్. జయప్రకాష్
డా॥ చీమకుర్తి వేంకటేశ్వర రావు
డా॥ చిన్నం రాజారామ్
డా॥ టి. విమల
డా॥ వి. వేంకటేశ్వర్లు
డా॥ కుమ్మెత లక్ష్మి నారాయణ రెడ్డి

తెలుగు శాఖ
తిక్కన సాహితీ పీఠం
విక్రమ సింహపురి విశ్వ విద్యాలయం
నెల్లూరు.

GURAJADA SAHITHI SAMALOCHANA

Edited by: Professor S. Jaya Prakash, Dr. Cheemakurthi Venkateswara Rao, Dr. C. Raja Ram, Dr. T. Vimala, Dr. V. Venkateswarlu, Dr. K. Lakshmi Narayana Reddy.

గురజాడ సాహితీ సమాలోచన

సంపాదక వర్గం: ఆచార్య ఎస్. జయప్రకాష్, డా॥చీమకుర్తి వెంకటేశ్వర రావు,
డా॥ చిన్నం రాజారాం. డా॥ టి. విమల, డా॥ వి. వేంకటేశ్వర్లు,
డా॥ కుమ్మెత లక్ష్మి నారాయణ రెడ్డి.

ప్రతులు : 500

ప్రథమ ముద్రణ: ఫిబ్రవరి 2016

వెల : రూ.300/- లు

ప్రతులకు : ఆచార్య ఎస్. జయప్రకాశ్
తెలుగు శాఖ,
విక్రమ సింహపురి విశ్వవిద్యాలయం,
నెల్లూరు.

డి.టి.పి : మానస జాబ్ వర్క్స్
షాపు నెం.1, పినుపాటి టవర్స్
ఏ.టి.అగ్రహారం, నెల్లూరు.

III. నాటకం

20.	గురజాడ కన్యాశుల్కం-గిరీశం పాత్ర	...	డా॥ కుమ్మెత లక్ష్మీనారాయణరెడ్డి	89-92
21.	కన్యాశుల్కం - వస్తు వైవిధ్యం	...	డా॥ కె. పురుషోత్తం	93-97
22.	కన్యాశుల్కంలో ఆంగ్ల పద వాక్య ప్రయోగ విశేషాలు	...	ఆచార్య కె. సర్వోత్తమరావు	98-101
23.	కన్యాశుల్కం నాటకం - చిన్నపాత్రల చిత్రణ	...	యం. ప్రసాద్	102-105
24.	కన్యాశుల్కం నాటకం - సామాజిక జీవన చిత్రణ	...	బి. మురళి	106-110
25.	గురజాడ కన్యాశుల్కం-సామాజిక జీవన కథనం విశ్లేషణ	...	ఎ. నమ్మయ్య	111-115
26.	కన్యాశుల్కం ఆంగ్ల విద్యా ప్రభావం	...	డా॥ శ్రీనుకేతావత్	116-118
27.	గురజాడ గొంతుక మధురవాణి	...	డా॥ కె. ఈశ్వరమ్మ	119-123
28.	గురజాడ- కన్యాశుల్క నాటక సంకీర్తత్వం	...	బొమ్మినేని సుబ్బరత్నం	124-129

IV. తులనాత్మక పరిశీలన

29.	గురజాడ - లౌకిక దృక్పథం	...	కొండయ్య కోసూరు	131-136
30.	గురజాడ మనస్తత్వం మనోవైజ్ఞానిక దృక్పథాలు- విపరీత ధోరణులు	...	డా॥ గొల్ల భాస్కర్	137-142
31.	గురజాడ రచనల్లో మహిళాభ్యుదయం	...	గుండాల నరేంద్రబాబు	143-146
32.	గురజాడ కన్యక - పూర్ణమ్మ కథాకవితల తులనాత్మక అనుశీలన	...	శ్రీమతి వి. సునంద	147-151
33.	గురజాడ - కన్యక, పూర్ణమ్మ: తులనాత్మక సమాలోచన	...	ఆచార్య గాలి రాధాకృష్ణ	152-160
34.	నవ సమాజ నిర్మాణంలో గురజాడ, భారతి	...	సి.ఇ. గాయత్రి దేవి	161-165
35.	దిద్దుబాటు - మెటిల్డా కథానికలు: తులనాత్మక పరిశీలన	...	డా॥ గింజి అరుణ	166-170

V. ఇతర అంశాలు

36.	గురజాడ రచనలు- స్త్రీ జీవన చిత్రణ	...	శ్రీమతి కొలిపాక అరుణ	173-176
37.	భావి భాస్వరుడు గురజాడ	...	డా॥ పి.కుమారి నీరజ	177-179
38.	గురజాడ సాహిత్యంలో స్పృశించిన అంశాలు	...	డా॥ యామర్తి బాలకృష్ణ	180-182

విషయసూచిక

I. కవిత్వం

				పేజి నెం.
1.	గురజాడ ముత్యాల సరములు - నవ్యత	...	డా॥ పట్టపు శివకుమార్	02-08
2.	గురజాడ కవిత్వంతో స్త్రీ	...	డా॥ సి. సరళాదేవి	09-11
3.	గురజాడ కన్యక గేయం - పరిశీలన	...	డా॥ కోడూరు స్వతంత్ర బాబు	12-16
4.	గురజాడ దేశభక్తి ప్రబోధం	...	డా॥ పులపర్తి శ్రీనివాసరావు	17-20
5.	గురజాడ గారి కవిత్వం-అభ్యుదయ కోణం	...	డా॥ గంధం వేణు	21-26
6.	గురజాడ కవితలు-మానవతా వాదం	...	డా॥ ఆర్. రాజేశ్వరమ్మ	27-31
7.	గురజాడ వారి పూర్ణమ్మ-పాత్ర చిత్రణ	...	డా॥ యమ్. గిరిబాబు	32-35
8.	లవణరాజు కల - మాలెత	...	డా॥ ఎస్.ఇ. జయకుమారి	36-39
9.	గురజాడ కవిత - మహిళకు భవిత	...	డా॥ అంజనేయుడు	40-42
10.	గురజాడ పూర్ణమ్మ గేయం-స్త్రీ చైతన్యం	...	డా॥ జె. కొండలరావు	43-47

II. కథానికలు

11.	గురజాడ కథానికలు- అభ్యుదయ భావాలు	...	అందుగులపాటి శ్రీనివాసరావు	49-50
12.	గురజాడ కథలపై సంస్కరణోద్యమ ప్రభావం	...	విజయ్ ధీరావత్	51-54
13.	గురజాడ కథలు - అభ్యుదయ దృక్పథం	...	డా॥ నాగరాజు అనిలేటి	55-58
14.	గురజాడ కథానికలు - సమాజహిత చంద్రికలు	...	డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి	59-63
15.	తెలుగు కథానిక రూపశిల్పి - గురజాడ	...	సమిలకొండ సునీత	64-66
16.	గురజాడ దిద్దుబాటు - పాత్రల ఔచిత్యం	...	డా॥ వీర్రు అశోక్	67-69
17.	గురజాడ కథలు - స్త్రీ వైనత్యం	...	డా॥ యస్. దివిజాదేవి	70-72
18.	గురజాడ కథానికల్లో స్త్రీ	...	యస్. షాహిదా	73-76
19.	గురజాడ అప్పారావు-సంస్కర్త, సాహిత్య యుగకర్త	...	డా॥ సందినేని రవీందర్	77-87

వృత్తి

వీరు 1884 సం॥ విజయనగరం మహారాజ కాలేజీ హైస్కూలులో ఉపాధ్యాయ వృత్తి చేపట్టారు. వారి అప్పటి నెల జీతం 25 రూపాయలు. 1891 సం॥ లెక్చరర్‌గా పనిచేశారు. (125 రూ. జీతంతో). రచనలు – "దిద్దుబాటు" మొట్టమొదటి కథానిక, కథాత్మక కవితలు – ముత్యాల సరములు, కాసులు, కన్యక, లవణరాజుకల, పూర్ణమ్మ మొ॥వి, గేయం – దేశ భక్తి, పాటలు – నీలగిరి పాటలు, సంప్రదాయ కవితలు – సుభద్ర, పుష్పలావికలు, మాటల మబ్బులు, మెరుపులు మొ॥వి, ఆంగ్ల గీతాలు – SARANGADHARA, THE EMARALDS, Extra...

తమసోమా జ్యోతిర్గమయ

ఆధునిక యుగానికి వెలుగుదారి చూపిన మహాపురుషులు, మూలపురుషులు ఇద్దరు ఉన్నారు. వీరిలో కందుకూరి (1848–1919) మొదటివాడు కాగా, గురజాడ (1862–1915) రెండవ వాడు. వీరిద్దరూ సామాజిక భాషా సాహిత్యరంగంలో "తిమిరంలో సమరం" చేసిన మహనీయులు. గురజాడ కలం నుండి జాలు వారిన వివిధ రచనలు వీరిని ఆధునికయుగ సాహిత్యకర్తను చేశాయి.

వయసు ఉడిగిపోయి కాటికి కాళ్లు చాచుకొని ఉన్న ముసలి పెళ్ళికొడుకుకు కేవలం డబ్బు కోసం కక్కుర్తి పడి స్వయాన కన్న తల్లిదండ్రులే తమ కన్న బిడ్డలను (ఆడపిల్లలు) అమ్ముకోవడం ఎంత అమానుషం, అమానవీయమో కదా?

కందుకూరి మాటల్లో అది "నరమాంస విక్రయం". గురజాడ దృష్టిలో సమాజాన్ని అప్రతిష్ట పాలు చేసే పరిస్థితి. అలాంటి కఠినమైన మనస్సు గల తల్లిదండ్రుల చేతలను నిరసిస్తూ, సమాజానికి ఒక హెచ్చరిక చేస్తూ గురజాడ కలం నుంచి జాలువారిన గేయమే "పూర్ణమ్మ". ఈ గేయం ద్వారా నాటి సమాజంలోని దురాచారాలను ఎండగడుతూ అవి మరలా పునరావృత్తం కాకుండా ఉండాలని కోరుకుంటూ పత్ర సమర్పణ ద్వారా నా వంతు ప్రయత్నం చేస్తున్నాను.

శ్రీశ్రీ మాటల్లో "అడుగుజాడ గురజాడదీ అని, ఇంకా అనేక విధాలైన సంకీర్తనలు చేసి, చేసి బాటను వేసినది గురజాడ అయినా, తాను దానిని కొద్దిగా వెడల్పు చేశాను" (విశాలాంధ్ర ప్రచురణలు – లండన్)

పూర్ణమ్మ (సారాంశము)

మానవ మనుగడకు జీవితంలో ధనం అత్యధిక ప్రాధాన్యం వహిస్తున్నది. జీవించాలంటే డబ్బు అవసరమే కానీ, అదక్కే ప్రధానం కాదు, కారాదు. "డబ్బు భలే జబ్బు" అని అంటారు విజ్ఞులు. ఆడబ్బు సక్రమ మార్గంలో సంపాదించినదై ఉండాలి. ధనం అవసరమే కాని ధనాశ పనికిరాదు. అందుకే 'దురాశ దు:ఖం చేటు" అన్నారు చిన్నయసూరి.

పిల్లలు యుక్త వయస్సు వచ్చిన తరువాత వారికి వివాహం చేసి, వారు హాయిగా, ఆనందంగా జీవించాలని కోరుకోవడం తల్లిదండ్రుల విధి. కన్యలను ముదుసళ్లకిచ్చి వివాహం చేసే ఆచారం ఎప్పటి నుంచో ఉంది. ఆ దురాచారాన్ని యిప్పటికీ మనం సమాజంలో చూస్తున్నాము.

10. గురజాడ పూర్ణమ్మ గేయం - స్త్రీ చైతన్యం

డా॥ జె. కొండలరావు,
ఎం.ఏ., ఎం.ఫిల్., పిహెచ్.డి.
తెలుగు అధ్యాపకులు,
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
టి.టి.డి., తిరుపతి.
చరవాణి - 9676973910

సాహిత్యం అనేది మన సమాజంలో ఒక ముఖ్యమైన అంశమైనది. ప్రాచీన సాహిత్యం ఎంతో విజ్ఞాన సముపార్జన కలిగించేదయినప్పటికీ నిజానిజాలు నిగ్గుతేల్చనిది, కల్పనలతో కూడుకున్న రచన అయినందున అది జీవితానుభవాలకు చెందనిదీ, పొందనిదిగా అయింది. దానికి పూర్తి భిన్నమైనదిగా అవతరించింది ఆధునిక సాహిత్యం. ఇందులోని అంశాలన్నీ మానవుని యదార్థ జీవితాన్ని స్పృశిస్తూ, పురోగతికి దారి చూపిస్తూ జనబాహుళ్యంలో కలిసిపోయి ఉండడం దీని విశిష్టలక్షణం.

ప్రజాసాహిత్యంలో విశిష్టకవిగా పేరొందినవాడు ప్రజాకవి వేమన. పూర్వ సాహిత్యానికి-గురజాడ సాహిత్యానికి వారధివంటివాడు. 19వ శతాబ్ది చివరి దశాబ్దాలలో భాషా సాహిత్యాలలో పెనుమార్పు వచ్చింది. దీని ఫలితంగా దివి నుండి భువికి భాషాసాహిత్యం దిగివచ్చింది. గురజాడ చేసిన భాషాసాహిత్యం దిగివచ్చింది. గురజాడ చేసిన భాగీరథ ప్రయత్నం ఎన్నదగినది. తన దీక్షా దక్షతలతో చారిత్రక అవసరాన్ని గుర్తించి ఆధునిక భాషా సాహిత్యాల యుగాన్ని ప్రారంభించిన ఘనత గురజాడ వారిదే అనుటలో అతిశయోక్తి ఎంత మాత్రమూ లేదు.

అనాటి సాంఘిక దురాచారాలను తన సాహిత్యమనే అస్త్రంతో మొదలంటా నరికిన అక్షరయోధుడు, సంఘ సంస్కర్త మహాకవి గురజాడ. ఆయన అడుగుజాడ నవసమాజ నిర్మాణ స్థాపనకు పెట్టనిగోడ. ఆయనెవరో కాదు ఎందరికో స్ఫూర్తిని కలిగించి ఊరూ వాడా ఘనంగా కీర్తించే మన గురజాడ.

జీవన రేఖలు

గురజాడ 1862 సెప్టెంబరు 21 తేదీన విశాఖపట్టణం జిల్లా, ఎలమంచిలి తాలూకా, రాయవరం గ్రామంలో వెంకటరామదాసు, కౌశలమ్మ దంపతులకు జన్మించారు. 1885 సం॥లో అప్పలనరసమ్మతో వీరి వివాహం జరిగింది.

విద్యాభ్యాసం

గురజాడ 1882లో మెట్రిక్యులేషన్, 1982-84లో యఫ్.ఏ, 1884-86లో బి.ఏ. ఫిలాసఫీలో ఉత్తీర్ణత సాధించారు.

జాషువా సాహితీ సమాలోచన

(జాతీయ సదస్సులో సమర్పించబడిన పరిశోధక వ్యాసాలు)

గౌరవ సంపాదకులు

ఆచార్య వి. వీరయ్య

ఉపాధ్యక్షులు

విక్రమ సింహపురి విశ్వవిద్యాలయం

సంపాదకులు

ఆచార్య శ్రీపాద జయప్రకాశ్

విద్వాన్ బూతపాటి కిరణశ్రీ

సహ సంపాదకులు

డా॥ చిన్నం రాజారాం

డా॥ తెలిదేవులపల్లి విమల

డా॥ వేసిపోగుల వెంకటేశ్వర్లు

డా॥ కుమ్మెత లక్ష్మీనారాయణ రెడ్డి

ప్రచురణ

తెలుగుశాఖ

విక్రమ సింహపురి విశ్వవిద్యాలయం

&

జాషువా కవితాపీఠం

నెల్లూరు

2016

జాషువా సాహితీ సమాలోచన

(జాతీయ సదస్సులో సమర్పించబడిన పరిశోధక వ్యాసాలు)

28-29 సెప్టెంబర్, 2016

గౌరవ సంపాదకులు

ఆచార్య వి. వీరయ్య గారు

విక్రమ సింహపురి విశ్వవిద్యాలయం

సంపాదకులు

ఆచార్య శ్రీపాద జయప్రకాశ్

విద్వాన్ బూతపాటి కిరణశ్రీ

సహ సంపాదకులు

డా॥ చిన్నం రాజారాం

డా॥ తెలిదేవులపల్లి విమల

డా॥ వేనిపోగుల వెంకటేశ్వర్లు

డా॥ కుమ్మెత లక్ష్మీ నారాయణ రెడ్డి

ప్రచురణ

తెలుగు విభాగం

విక్రమ సింహపురి విశ్వవిద్యాలయం, నెల్లూరు.

జాషువా కవితా పీఠం, నెల్లూరు

2016

JASHUVA SAHITI SAMALOCHANA

©	:	Editors
Years of Publication	:	September 2016
Edition	:	First Edition
Copies	:	500/-
Price	:	490/-

Publishers :1) Department of Telugu
Vikrama Simhapuri University,
Nellore .

2) Jashuva Kavitha Pitham
Nellore.

DTP & Layout : Manasa Job work,
A.T.Agraharam, Nellore.

Printers : Padma Graphics
Rayaji Street, Nellore

ISBN : 978-93-5254-324-3

గమనిక: ఈ పుస్తకంలో రచయితలు వెలుబుచ్చిన అభిప్రాయాలకు ఆయా రచయితలే బాధ్యులు.

– సంపాదకులు

52. జాషువ రచనలలో స్త్రీ పాత్ర చిత్రణ - కె. నాగవేణి 235
53. జాషువ తెలుగు భాషాభిమానం - గుండాల నరేంద్రబాబు 239
54. గుర్రం జాషువా దృక్పథం- తరతరాలకు ఆదర్శం
- డా॥ కోటి భాస్కర్ నాయుడు 243
55. జాషువా వస్తువైవిధ్యం - కె. మహేష్ 245
56. జాషువా కవితా వధూటి కన్నీటి గాథ
- డాక్టర్ కొత్తిరెడ్డి మల్లారెడ్డి 248
57. జాషువా రచనలోని భాష-పదప్రయోగం
- శ్రీమతి కొలిపాక అరుణ 252
58. విశ్వనరుడు - మహాకవి జాషువా - డా॥ జె. కొండలరావు 255
59. జాషువా కవిత్వం - జాతీయత, - ఐ. సజని 259
60. జాషువా కావ్యాలలో స్త్రీ - హెచ్. శారదమ్మ 264
61. కుల, మత తత్వం లేని మమతా మూర్తి గుర్రం జాషువా!
- డా॥ సందినేని రవీందర్ యాదవ్ 271
62. పద్యనిర్మాణం జాషువా నైపుణ్యం -డా॥ తత్త్వాది ప్రమోద్‌కుమార్ 277
63. జాషువ సాహిత్యంలో మహాత్ములు- డా॥ టి. మాలకొండయ్య 282
64. గబ్బిలం - జాషువా మానవతావాదం
-డా॥ పి. విజయకుమార్ 288
65. జాషువా ఖండకావ్యాలు - స్త్రీ వాదం -రావి శ్రీనివాసులు రెడ్డి 291
66. జాషువా రచనల్లో కెథార్సిస్ - డా॥ శివుని రాజేశ్వరి 296
67. జాషువా రచనలలో మానవతావాదం - ఎస్. మమత 302
68. జాషువా దృక్పథం - స్త్రీ జనోద్ధరణ- పి. విజయ కుమార్, 306
69. జాషువా ఖండ కావ్యాల్లో ప్రతిబింబించే ఆత్మీయతా ముద్ర
- డా॥ టి. రాజశేఖర్ 310
70. జాషువా కవితా దృక్పథం - డాక్టర్ కోదండ లక్ష్మణ 316

35. కవిని కవితీకరించిన ' కవి చక్రవర్తి' – నీలం వెంకటేశ్వర్లు 153
36. "జాషువా రచనల్లో విశ్వమానవ ప్రేమ" – డా॥ ఎన్. ఓబిరెడ్డి 159
37. జాషువా కవిత్వం–ప్రతీకవాదం–ఆచార్య ఎన్. మునిరత్నమ్మ 163
38. జాషువా సాహిత్యం – అస్పృశ్యత, – జూపూడి మార్జియానా 171
39. జాషువా కవిత్వం – కవులు – ఎం.టి.జ్యోత్స్న 175
40. జాషువా ఖండ కావ్యాలు శీర్షికలు–మల్లెంబాక వెంకటరావు 179
41. జాషువా కవిత్వం – భాష–డా॥ మట్టా సంపత్కుమార్ రెడ్డి 182
42. జాషువ కవిత్వం–సంస్కృతాంధ్రకవులు – ఎం.రామలింగయ్య 188
43. మహాకవి జాషువా సాహిత్యతత్వం
– మూడు నాగేంద్ర నాయక్ 192
44. జాషువా – సాహిత్య ప్రతిఘటన – శ్రీమతి.యం.మాధవి 195
45. జాషువా ఖండకావ్యాలు – దేశ భక్తి
– డా॥ యం.గిరిబాబు–యం.ప్రసాద్ 199
46. జాషువా రచనల్లో సమతావాదం
–శ్రీమతి సి.ఇ.గాయత్రి దేవి 205
47. జాషువా సాహిత్యంలో మానవత
– డా॥ లంకిపల్లె జ్యోతీశ్వర నాయుడు 208
48. జాషువా సాహిత్యం – నేపథ్యం – కె.ఎం. సునీల్ కుమార్ 216
49. తెలుగు సాహత్యలోకంలో అజరామరుడు–జాషువా
– కె.సి. లావణ్య 223
50. దళిత సాహిత్యంలోని జాషువా కవితాత్మ
– డా॥ కె.విజయలక్ష్మి, 226
51. మానవతా వేదిక జాషువా కవితా భూమిక
– ఆచార్య కె.సత్యనారాయణ 230

పెదత్రోవలో పాద మిడను నేను
నేనాచరించని నీతులు బోధించి
రానిరాగము తీయలేను నేను
సంసార యాత్రకు చాలినంతకు మించి
గ్రుద్ది గవ్వయు గోరుకొనను నేను.

తే ॥ కులమతాలు గీచుకున్న గీతల జొచ్చి పంజరాన గట్టు పడను నేను
నిఖిలలోకమెట్లు నిర్ణయించిన నాకు, తరుగులేదు, విశ్వనరుడ నేను – అంటాడు.

ఈ పద్యాన్ని సునిశితంగా పరిశీలిస్తే జాషువాగారి ఆర్థిక పరిస్థితి ఏ పాటిదో అర్థమైపోతుంది. అంతేగాకుండా ఆయన ఏర్పాటు చేసుకున్న కట్టుబాట్లు కూడా ఎంత కఠినమైనవో తెలిసిపోతుంది. జాషువాకు కవితాదృష్టి తప్ప ధనదృష్టిలేదు. తమ బిడ్డల బిడ్డల పర్యంతం సరిపోయేంత ఆస్తి సంపాదించాలని ఆరాటపడుతున్న వారికి జాషువా తత్త్వం ఆదర్శ ప్రాయమైంది. భూకబ్జాలకు, అవినీతికి పాల్పడుతున్న వారికి ఆయన పంథా చెంపపెట్టులాగా పనిచేస్తున్నది. సృష్టిలో ఏ జీవీ ఆహారాన్ని ఆస్తిని గూడబెట్టలేదు ఒక్క మనిషి తప్ప.

ఒకసారి వెంకటగిరి రాజాగారి ఆహ్వానంపై జాషువాగారు బయలుదేరారు. రైలుబండిలో ఒక పండితుడు జాషువా గారికి పరిచయమయ్యాడు. పద్యాలు వినిపించమని జాషువాగారిని అడిగాడు. ఆయన ఆనందంతో తన పద్య కవిత్వం వినిపించాడు. ఆ కవిత్వం విన్న వ్యక్తి మొదట్లో అద్భుతం అని మెచ్చుకున్నాడు. చివరికి జాషువా కులం తెలుసుకొని అసహ్యించుకుంటూ, అక్కడి నుంచి చివాలున లేచి పోతాడు. పోతూ పోతూ సరస్వతి అంటువడిందంటూ గొనుగుతాడు. ఆ సంఘటన జాషువాను కలచివేసింది. తనలో అంతర్మథనం మొదలయింది. అప్పుడు కలిగిన భావోద్వేగంతో ఈపద్యం రాశాడు.

ఉ ॥ నా కవితా వధూటి వదనంబు నెగాదిగజూచి రూపురే
ఖా కమనీయ వైఖరులుగాంచి భళీ భళి, యన్నవాడే మీ
దేకులమన్న ప్రశ్న వెలయించి చివాలున లేచిపోవుచో
బాకున గ్రుమ్మినట్లగున్ పార్థివచంద్ర! వచింప సిగ్గగున్.

తన ఆవేదనను వెంకటగిరి రాజాకు కూడా మొరపెట్టుకున్నాడు. భారతదేశంలో కులమతాలు చేస్తున్న అన్యాయం. అవిచూపుతున్న ఒంటెద్దుతనం భారతదేశానికే కాక మానవతకే ముప్పు అని గ్రహించడానికి జాషువాగారికి ఎంతో కాలం పట్టలేదు. తనకు

58 విశ్వనరుడు - మహాకవి జాషువా

డా॥ జె. కొండలరావు

మహాకవి జాషువా ఒక మహోన్నత ఆశయంతో మానవీయ దృక్పథంతో సమసమాజ స్థాపన కోసం, సమతాజీవనం కోసం కలం పట్టాడు. చక్కని సామాజిక స్పృహతో కవిత్వం రాశాడు. గుంటూరు జిల్లా వినుకొండలో పుట్టి విశ్వనరుడి స్థాయికి చేరాడు. ఆయన కవిత్వంలో మానవత్వం, సామాజిక దృక్పథం, సంఘ సంస్కరణ, హేతువాదం, భక్తితత్త్వం, ప్రకృతి రమణీయత, కుటుంబ జీవన సౌందర్యం, పశుపక్ష్యాదులపట్ల ప్రేమభావం వంటి అన్ని అంశాలు మిళితమై ఉంటాయి.

జాషువా గొప్ప కవి మాత్రమే కాదు, గొప్ప మనసున్నవాడు. వెయ్యేళ్ల తెలుగు సాహిత్యంలో ఏ కవీ ఇవ్వనంత గొప్పస్థానం తన తల్లిదండ్రులకు జాషువా ఇచ్చాడు. తన తల్లి గురించి ఎప్పుడు ఎక్కడ ప్రస్తావించినా ఆయన పసివాడైపోతాడు. 'మాతృదేవోభవ' అన్న ఆర్యుల సూక్తికి నిదర్శనంగా ఎన్నో పద్యాలు రాశాడు. అలాంటి ఆణిముత్యాల్లో ఈ పద్యం ఒకటి.

చ ॥ నలుబదియేండ్లు దాటినవి నా, కిపుడున్ నను ముద్దులాడు ము
ద్దుల జననీ! భవన్మధుర దుగ్ధము రక్తము రంగరించి, యు
గ్గులనిడినావు, నీ హృదయగోళములోపల నేను దమ్ముడున్
మెలగని తావులేదు, గణనీయము నీజననీత్వ ముర్వరన్.

ఢిల్లీకి రాజయినా తల్లికి కొడుకేనంటారు పెద్దలు. బిడ్డలకు ఎంత వయసు వచ్చినా తల్లికి వారు చాలా చిన్న పిల్లవాళ్లలాగానే కనిపిస్తారు. ఇది ప్రపంచ తల్లులందరిలోనూ కనిపిస్తుంది. ఈ విషయాన్ని కవి ఉన్నతంగా చెప్పాడు.

జాషువా అత్యాశాపరుడు కాదు. దురాశాపరుడు అంతకన్నాకాదు. కేవలం ఆశాపరుడు మాత్రమే. అది కూడా కుటుంబ అవసరాల పరిమితి వరకే ఆయన ఆశాతత్వం కలిగినవాడు. ఈ విషయం ఈ కింది పద్యం ద్వారా తెలుస్తున్నది.

సీ॥ నివసించుటకు చిన్న నిలయ మొక్కటి దక్క
గడన సేయుట కాసపడను నేను
ఆలు బిడ్డలకునై యాస్తి పాస్తులు కూర్ప

తెలుగు భాష

సాహిత్యం సమాజం

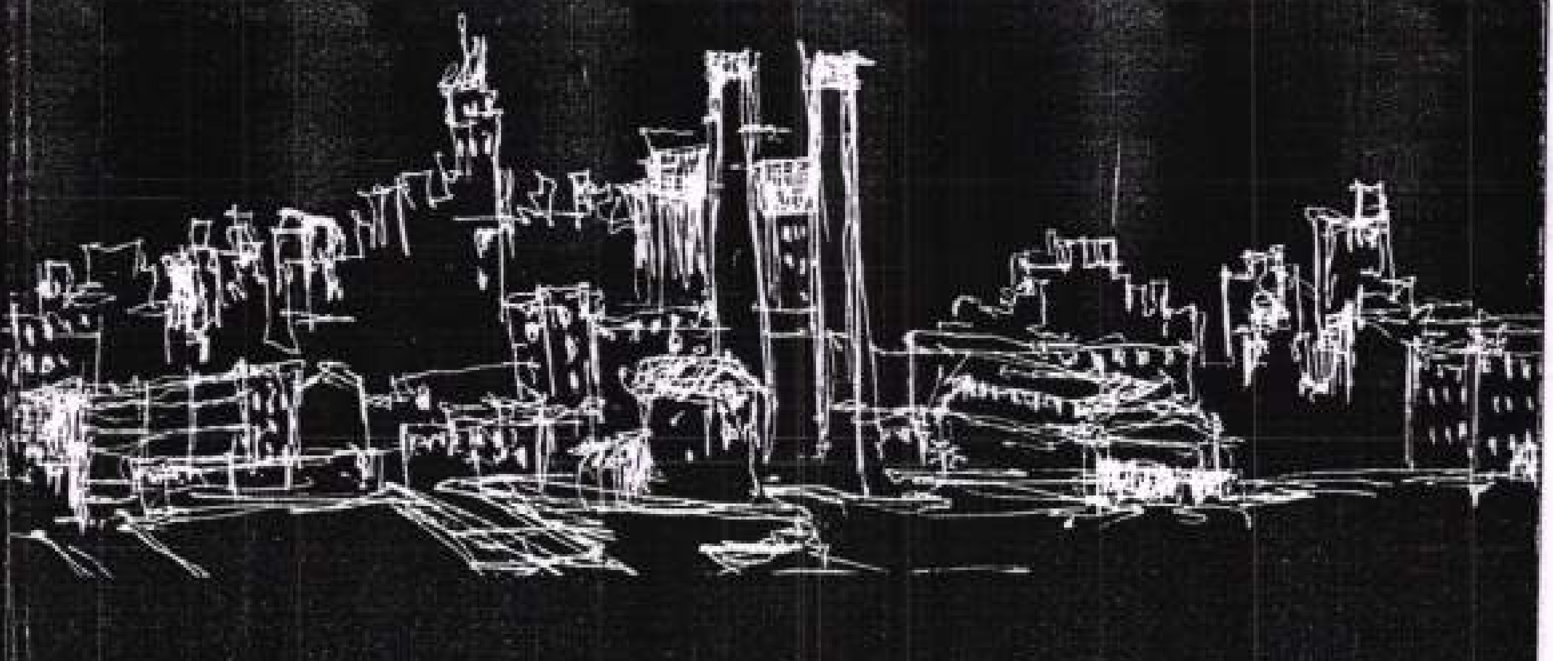

సంపాదకులు

చిన్నం రాజారాం

తెలుగు భాష, సాహిత్యం - సమాజం

సంపాదకులు

డా॥ చిన్నం రాజారాం

చిన్నం పబ్లికేషన్స్

Telugu Bhasha Sahityam - Samajam - A Book on the Telugu Language, Literature - Society, edited by **Dr. Chinnam Rajaram.**

ప్రథమ ముద్రణ	:	2017
ప్రతుల సంఖ్య	:	1000
© ఎడిటర్		
వెల	:	రూ. 450/-
ప్రతులకు	:	డా॥ చిన్నం రాజారాం సెల్: 9885220546 మరియు విశాలాంధ్ర బ్రాంచీలు
కవర్ డిజైను	:	బండారి వెంకట్
డి.టి.పి. కూర్పులు	:	మానస జాబ్ వర్క్స్, అత్తితోట అగ్రహారం, నెల్లూరు
ముద్రణ	:	శక్తి గ్రాఫిక్స్, కలెక్టరు ఆఫీసు ఎదురుగా, నెల్లూరు. ఫోన్ : 0861-2312345
ISBN	:	**978-93-5268-156-3**

గమనిక: ఈ గ్రంథంలో ప్రచురించిన వ్యాసాలలోని విషయాలకు, వివరాలకు ఆయా రచయితలదే బాధ్యత.

4.6. శతకం
4.6.1. జి. కృష్ణ శ్రీ విశ్వేశ శతకం : సామాజిక దర్శనం
- ఆచార్య గాలి రాధాకృష్ణ 538-544
4.6.2 శతక సాహిత్యం - డా॥ డి. జ్యోతమ్మ 545-549
4.6.3 శ్రీలత శతకంలో నిత్యసత్యాలు-డా॥ కోదూరు స్వతంత్ర బాబు 550-554
4.6.4 శ్రీవేంకటేశ్వరశతక పంచ - సామాజిక దృక్పథం- జి.నల్లారెడ్డి 555-558
5 గిరిజన సాహిత్యం - సమాజం 559-574
5.1 బంజారా భాషాసాహిత్యం - డా॥ వి. గోపాల్ 559-563
5.2 గోండుల పుట్టుపూర్వోత్తరాలు - దండారి, గుసాడి నృత్యాల
పరిశీలన - విజయ్ ధీరావత్ 564-570
5.3 లంబాడీల పుట్టుపూర్వోత్తరాలు - డా॥ భరోతు సరస్వతి 571-574

రచయితల చిరునామా 575-582

4.4.2 హాస్యస్రష్ట - నాటక ద్రష్ట - పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావు
- డా॥ బి.వి. లీలారాణి 465-468

4.5. కథ

4.5.1 అవుటాఫ్ కవరేజ్ ఏరియా - అగ్ర వర్ణాధిక్యత
- డా॥ బూసి వెంకటస్వామి 469-473

4.5.2 సామాజిక చైతన్యం - కుటుంబరావు కథల దృక్పథం
- డా॥ జె. కొండలరావు 474-479

4.5.3 తెలంగాణా సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం-మాండలిక కథ
- డా॥ డి. ఉదయ కుమారి 480-482

4.5.4 గురజాడ కథలు - అబ్జర్వేషన్ డోమ్
- డా॥ఎం.ఎస్.బ్రహ్మానందయ్య 483-494

4.5.5 నీకూ నాకూ మధ్య నిశీధి కథలు-స్త్రీ
- డా॥ ఎస్. నారాయణరావు, డా॥ పి. వరలక్ష్మి 495-501

4.5.6 తెలుగు కథాసాహిత్యం - గిరిజన జీవన సంస్కృతి సంప్రదాయాలు - డా॥ యన్.హెచ్.పి కిరణ్ కుమార్ 502-511

4.5.7 వల్లంపాటి కథల్లోని సమాజ జీవిత చిత్రణ
- డా॥ బి. మహేంద్ర రెడ్డి 512-516

4.5.8 కోలపల్లి ఈశ్వర్ కథలు - కుటుంబ సమస్యలు
- బి. మృదులవాణి 517-521

4.5.9 ముస్లిం కథల్లో బురఖా సంప్రదాయం
- డా॥ పొన్నంరెడ్డి కుమారి నీరజ 522-526

4.5.10 తెలుగు పత్రికల్లో బహుమతి పొందిన కథలు - మానవ సంబంధాలు - కుమ్మర వెంకటరమణ 527-532

4.5.11 అనంతపురం జిల్లా రచయిత్రులు - కథా రచనల్లో ఇతివృత్త వైశిష్ట్యం - యస్. గంగాదేవి 533-537

నేపథ్యంలో ఎందరో అమాయకుల జీవితాలను బుగ్గిపాలు చేస్తుంటారు. వారికి ప్రభుత్వాలు కూడా వంత పాడుతుంటాయి. 2009లో విశాఖ జిల్లా వాకపల్లిలో జరిగిన సంఘటనే దీనికి సజీవ సాక్ష్యం.

నక్సలైట్లకు ఆశ్రయం ఇస్తున్నారని, వారు ఆ గూడెంలో ఉన్నారని పోలీసు బృందం ఒకటి భావించి వాకపల్లెకు వెళ్లింది. వారికి అక్కడ అన్నలు కనిపించలేదు. గిరిజన స్త్రీలు కనిపించారు. వారిని చూడగానే పోలీసు దర్పం పడగ విప్పింది. ఆస్త్రీలపై బుసగొట్టింది. గూడెంలోని స్త్రీలపై సామూహికంగా అత్యాచారం చేశారు. అడ్డొచ్చిన గిరిజన మగవారిని తుపాకులతో బెదిరించి దూరంగా తరిమివేశారు. ఈ సంఘటన దేశవ్యాప్తంగా సంచలనం సృష్టించింది. ఇలాంటి సంఘటనలు అంతకు ముందు కూడా ఎన్నో జరిగాయి. ఇలాంటి అంశాన్ని తీసికొని అక్కినేని కుటుంబరావు 'నక్సలైట్లొస్తున్నారు జాగ్రత్త!' అనే కథ రాశారు.

ఈ కథలో ఒక బడుగు బలహీన కుటుంబంపై పోలీసులు కన్నువేసి, సింహాద్రి భార్య, కూతురిని, అత్యంత దారుణంగా అనుభవిస్తారు. ఆ అంశాన్ని కథకుడిలా కళ్లకు కట్టినట్లు చిత్రించాడు.

"కోడితిన్న ఆ రాత్రిలో ... చలిని కాల్చిన సారాలో... చీకటిని మింగిన కసిలో... కలల్లో కన్పించే యిష్టమైన ఆడతారల వొంటి నిగనిగని... పూర్వం చదివిన సెక్స్ పుస్తకాల్లో కథల్నీ... భార్యలతో గడిపిన క్షణాల అనుభవాన్నీ... ఇంకా తమకి అసాధారణమనిపించిన, తమ సంస్కారానికి అందిన మాయభోగాల్ని వూహించుకున్నారు.

ఆ పిల్ల శవానికి నోరు పెగల్లా
ఆ నోరు ఒక గుప్పెట్లో ఉంది
ఆ ఆడ శవానికి చేతులాడలా
ఆ చేతులు ఇంకో చేతుల్లో
ఆ పదమూడేళ్ల శవానికి కాళ్లు కదలడం మానేశాయి.
ఆ కాళ్లు ఇంకో కాళ్ల కింద

ఆ పిల్ల... ఆ ఆడపిల్ల...పదమూడేళ్ల పిల్ల వొంటిమీద బట్టలు, ఆ బట్టలూ ఆమె వొళ్లూ... ఆ పోలీసుల శరీరాల్లోంచి వీచిన మాటల్లో మండి మాడిమసై పోయాయ్.

ఆ నలుగురూ కలిసి పంచుకున్నారు ఆ శవాన్ని

మర్నాడు పొద్దున పదమూడేళ్ల సిమ్మాద్రి ఆడకూతురు మాయమైనట్టు తెల్సింది. అన్నట్లు వాళ్లని ఆపూటకి నక్సలైట్లనుంచి రక్షించడానికొచ్చిన రక్షకభటులూ లేరు.

4.5.2. సామాజిక చైతన్యం - కుటుంబ రావు కథల దృక్పథం

- డా॥ జె. కొండలరావు

ఆధునిక సాహిత్యంలో సామాజిక స్పృహను ప్రతిబింబిస్తూ కథలు రాస్తున్న రచయితల్లో అగ్రగణ్యులు అక్కినేని కుటుంబరావు. ఈయన దళిత, పేద, అణగారిన వర్గాల జీవితాలను ప్రజల్లో కరుడు గట్టిన మూఢవిశ్వాసాలను కథల్లో చిత్రిస్తూ వాటిద్వారా సమాజంలో మార్పు తెచ్చుటకు ప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఈయన కథలు చదువుతున్నపుడు అవి కథలుగా గాక, జీవిత సత్యాలుగా పాఠకులకు కనబడతాయి. ఈయన సమకాలీన సామాజిక పరిస్థితులను నిశితంగా పరిశీలిస్తాడు. తాను చెప్పదలచిన అంశాన్ని సూటిగా మనస్సులో నాటుకు పోయేటట్లుగా చెబుతాడు. సరళమైన భాషలో ఈయన రచన సాగుతుంది.

నాటి నుంచి నేటి వరకు సమాజాన్ని పట్టి పీడిస్తున్న సామాజిక సమస్య బాల్య వివాహాలు. ప్రజలు అమాయకత్వంతోనో, అభద్రతతోనో, మూఢాచారాలమూలంగానో చిన్న పిల్లలకు ముఖ్యంగా బాలికలకు పెళ్ళిళ్లు చేస్తున్నారు. అది నేరమని పిల్లల జీవితాలపై చెడు ప్రభావాన్ని చూపుతుందని ప్రభుత్వం, మీడియా, స్వచ్ఛంద సంస్థలు ఎంతగా మొరపెట్టుకుంటున్నా ప్రజల్లో అనుకున్నంత స్థాయిలో మార్పు రావడం లేదు. ఈ సమస్యను చిత్రిస్తూ కుటుంబరావు 'రాధారాణీ చచ్చిపోయింది' అనే కథ రాశారు. ఈ కథలో రాధారాణి అనే బాలికకు వివాహం చేస్తారు. ఆబాలిక చిన్న వయస్సులోనే పెద్ద సమస్యలను కుటుంబపరంగా ఎదుర్కొంటుంది. చివరికి అందవిహీనంగా మారుతుంది. ఈ అంశాన్ని కథకుడిలా తెలిపాడు కుటుంబరావు.

"నేను రాధ మొహం చూశాను. మహావికృతంగా ఉంది. అనాకారులైన స్త్రీలంతా ఆ మొహంలో తిష్టవేశారు.యుగయుగాల సనాతనత్వం ఆ మొహంలో గూడుకట్టింది. నరనరాల బానిసత్వం మొహంమీదే తాండవించింది. ఎన్ని ముడతలు? ఎన్ని గుంటలు? ఎంత అంద విహీనం? గబగబా బయటికి నడిచాను.

నేనిక రాధ కోసం వెళ్లక్కర్లేదు. నారాధ ఇంకెక్కడుంది" అంటాడు. రాధ చిన్న వయస్సులోనే అన్ని సమస్యలను ఎదుర్కొన్నదని, ఆమెలో వృద్ధత్వ లక్షణాలున్నాయని కథకుడు ఆవేదన చెందుతాడు. బాలికలకు పెళ్లి చేస్తే వారి జీవితం ఎంత దుర్భరంగా ఉంటుందోపై కథలో చిత్రించాడు.

నక్సలైట్ల కోసం పోలీసులు గాలిస్తుంటారు. ఆసమయంలో వారికి విచక్షణాజ్ఞానం ఉండదు. పోలీసులమని మనలను అడిగే వారు లేరని విచ్చలవిడిగా నడుస్తుంటారు. ఆ

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని

సాహిత్య సమాలోచన

సంపాదకులు:

ఆచార్య నాగోలు కృష్ణారెడ్డి

డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని సాహిత్య సమాలోచన

వ్యాసాల సంకలనం

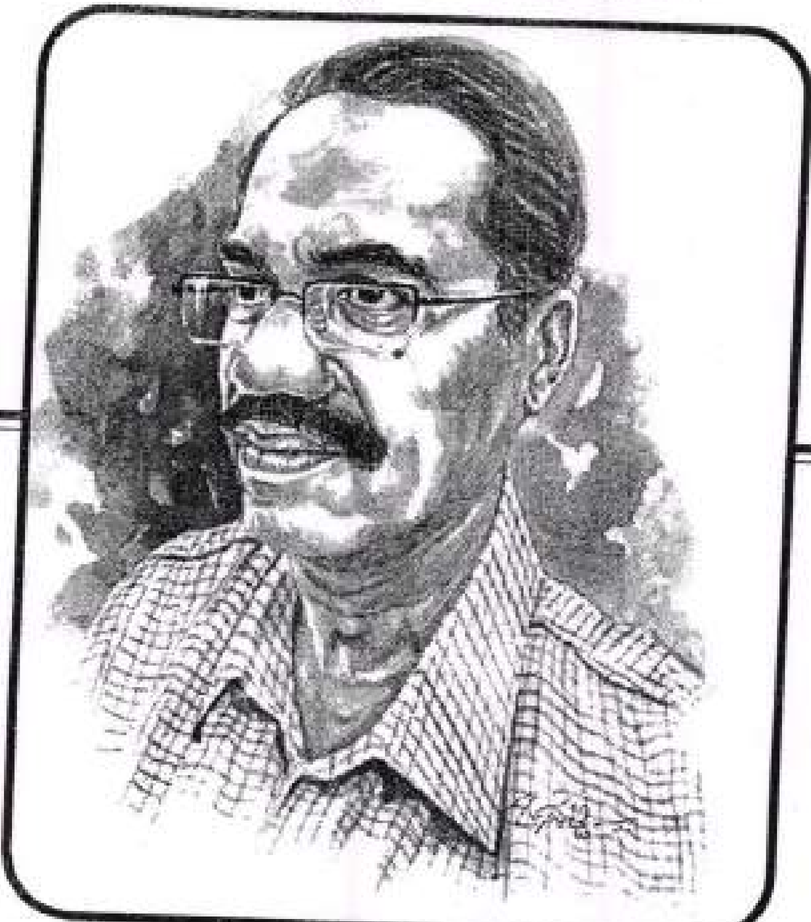

సంపాదకులు

ఆచార్య నాగోలు కృష్ణారెడ్డి,

ప్రాచీన భారత దేశ చరిత్ర, సంస్కృతి, పురావస్తుశాఖ

చరవాణి: 94411 12636

డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు

ప్రాచ్య పరిశోధన సంస్థ

శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి

చరవాణి: 94901 64963

Sig1

రాసాని షష్టిపూర్తి ప్రత్యేక సంచిక

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని సాహిత్య సమాలోచన

Dr. V.R. RĀSĀNI SĀHITHYA SAMĀLŌCHANA

సంపాదకులు: ఆచార్య నాగోలు కృష్ణారెడ్డి
డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు

ప్రచురణ : ఏప్రిల్-2017

ప్రతులు : 1000

ముఖచిత్రం : పినిశెట్టి

సర్వహక్కులు : సంపాదకులవి, డా॥ వి.ఆర్. రాసానివి

ప్రతులకు : డా॥ వి.ఆర్. రాసాని
16-2ఇ/17, బాలాజీ రెసిడెన్సీ
మునిరెడ్డి నగర్, తిరుపతి - 517 502
చరవాణి: 9848443610

ISBN-978-81-924602-1-5

అన్ని విశాలాంధ్ర మరియు ప్రజాశక్తి పుస్తక కేంద్రాలు
డి.టి.పి. లేఅవుట్ డిజైన్- ఎం.లలిత-8801831948
ముద్రణ: విజయవాణి ప్రింటర్స్-చౌడేపల్లె-చిత్తూరు జిల్లా
వెల- రూ: **300/-**

15. డా॥ రాసాని పయనం కథల్లో ప్రపంచీకరణ ప్రళయాగ్ని
- డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు - 92
16. రాసాని రాసిన రాయలసీమ రైతు కథలు
- డా॥ పి.వి. సుబ్బారావు - 98
17. సామాజిక అస్థిత్వాలకు నిదర్శనాలు-రాసాని
మెరవణి కథలు
- డా॥ ఎన్. ఈశ్వరరెడ్డి - 102
'18. రాసాని - గ్రామీణ కథల రాజధాని'
- డా॥ కలువగుంట రామమూర్తి - 111
19. రాసాని కథల్లో కులవృత్తులు
- జిల్లేళ్ళ బాలాజీ - 115
20. రాసాని కథలు - ప్రపంచీకరణ ప్రభావం
- ఆచార్య ఆర్. రాజేశ్వరమ్మ - 120
21. 'మెరవణి' కథల సంపుటి - వర్ణనలు - ప్రతీకలు
- లక్కినేని రాజీవ్‌బాబు - 129
22. రాసాని కథల్లో ప్రకృతి వైపరీత్యం
- డా॥ జె. కొండలరావు - 135
23. రాసాని రచనల్లో జీవవైవిధ్యం
- డా॥ కోలా శేఖర్ - 142
24. రాసాని కథలలో వాతావరణ చిత్రణ
- భూక్యా గోపీ నాయక్ - 148
25. రాసాని కథలలో తాత్త్విక నేపథ్యం
- డా॥ పి. లోకనాథ మందడి - 153

విషయసూచిక

1. సంపాదకీయం - 1
2. నా మాట - 14
3. అభినందనలు - 16
4. నేనెందుకు రాస్తున్నానంటే... - 21
5. ఆప్తవాక్యాలు
6. అరుదైన రచయిత 'రాసాని'
   - ఆచార్య రాచపాళెం చంద్రశేఖర రెడ్డి - 27
7. సామాజిక తాత్త్విక రచయిత రాసాని
   - చీకోలు సుందరయ్య - 30
8. నిరంతర సాహితీ 'చెలమ'
   - ఆచార్య తుమ్మల రామకృష్ణ - 33
9. సృష్టిలో తీయనిది....
   - డా॥ కంపల్లె రవిచంద్రన్ - 38

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని కథా సాహిత్యం

10. గొప్ప కథా సంవిధాన చక్రవర్తి - డా॥ వి.ఆర్. రాసాని
    - శాంతి నారాయణ. - 43
11. ఆదివాసీల సాంస్కృతిక రాయబారి - రాసాని
    - బండి నారాయణస్వామి - 59
12. రాసాని కథలు - మహిళ
    - ఆచార్య మూలె విజయలక్ష్మి - 67
13. రాసాని చిత్రించిన బహుజన జీవితం
    - ఆచార్య కొలకలూరి మధుజ్యోతి - 75
14. రాసాని కథలు - కళాకారులు
    - ఆచార్య కోసూరి దామోదర నాయుడు - 86

జంతువుల్ని, పక్షుల్ని ఎక్కించి రక్షించడం జరుగుతుంది.

ఆ తర్వాత 1951లో John wyndham రాసిన ప్రసిద్ధమైన నవల 'The Day of the Triffids'. ఇందులో ఒక పెద్ద తోకచుక్క భూమికి అతిదగ్గరగా రావడంతో దాని కాంతి ప్రభావానికి మనుషులందరికీ కళ్ళుపోయి లోకం గుడ్డిదైపోతుంది. ఈ గుడ్డిసమాజం దొరికిన సాటి మనుషుల్నే చంపి భక్షించి క్షీణించిపోతుంది.

రెండవ మంచుయుగం వచ్చి అందరూ మరణిస్తే, ఒకే ఒక దీవిలో బతికివున్న ఒక చిన్నపాప చుట్టూ నడిపించిన ఇతివృత్తంతో 2011లో Anna Narth - 'America Pecifica' నవలను రాశాడు.

1826లో సంభవించిన ప్లేగు వల్ల మనుషులంతా చనిపోయిన తర్వాత మిగిలిన చివరి మానవుడి గురించి Mark Shelley రాసిన నవల 'The Last Man' మూడు సంపుటాలుగా వెలువడింది. అలాగే ఇటీవల మాయన్ 'The Last Man' క్యాలండర్ ప్రకారం 2012 డిసెంబర్‌లో యుగాంతం అవుతుందని ప్రపంచం భయం గుప్పిట్లోకి వెళ్ళింది. దీనిపైన ఎన్నో కథలు వచ్చాయి.

భూకంపంపైన వచ్చిన కథలు :

ఆ మధ్యలో జపాన్‌లో వచ్చిన అతి పెద్ద భూకంపంవల్లా భూమి గమనవేగం సైతం ఒక సెకనుకాలం తగ్గిపోయిందట. దీనిపైన వచ్చిన సంచలనాత్మక నవల 'The Age of Maricles'ను అమెరికా రచయిత అయిన Karen Thompsom Walkar రచించాడు. అలాగే 1995లో జపాన్‌లో వచ్చిన భూకంపంపైన జపాన్ భాషలో Haruki Murakami (హరూకీ మురకామి) 'After the Quake' పేరుతో ముద్రించిన 6 కథలను J. Rubin ఆంగ్లంలోకి అనువదించాడు. (ఈ వివరాలకు wikipedia.com - website ను, రాసాని ముద్రించిన 'మృత్యుక్రీడ' సంపుటిలోని ముందుమాట 'బీభత్స అక్షరం'ను చూడండి.)

ఈ కోవలో రాసిన కథలే రాసానిగారి పిశాచికోర, అలజడి, నిప్పు.

పిశాచి కోర :

ఈ కథ 25.11.1993 విశాలాంధ్ర దినపత్రికలో ప్రచురించబడింది. ఇది రష్యాలో సంభవించిన భూకంపం నేపథ్యంలో రాసిన కథ. ఈ వైపరీత్యం సంభవించిన కాలంలో ఆ బీభత్సానికి బలైపోయిన మనుషుల కళేబరాల దృశ్యాలను పత్రికల్లో చూసి కదలిపోయి ఈ కథను రాశానని రాసాని 'మృత్యుక్రీడ' ముందుమాటలో చెప్పుకున్నారు. ఈ కథవల్ల రాసానిది ఎంతటి మెత్తటి హృదయమో వ్యక్తమవుతున్నది.

రాసాని కథల్లో ప్రకృతి వైపరీత్యం

డా॥ జె. కొండలరావు

కవులు, రచయితలు స్వేచ్ఛాజీవులు. వారి ఊహలూ స్వేచ్ఛగా సాగుతాయి. వారి మనోదృష్టి శక్తివంతమైంది. అది శివుడి త్రినేత్రంలాంటిది. అది చూడని ప్రదేశం వుండదు. దాని చూపునుంచీ ప్రపంచంలో ఏదీ తప్పించుకోలేనిది. అందుకే 'రవి గాంచనిచో కవిగాంచు'ననే మాట పుట్టింది. సాహిత్య సృజనజీవులు తమ ఇంట్లోనే కూర్చొని ప్రపంచాన్ని దర్శించగలరు. అందుకే వారు తమ చుట్టూ వున్న సమాజాన్ని చూసేదాక, తాము తెలుసుకున్న ఇతర ప్రదేశాలలోని అంశాలను గ్రహించి కూడా సాహిత్యాన్ని సృష్టిస్తారు. అందుకే 'కవయః క్రాంతి దర్శనః' అంటారు. రాసాని కవి, రచయిత, క్రాంతి దర్శనం చేయగలిగినవారు. అలా రాసాని రాసిన అరుదయిన కథలు మూడున్నాయి. అవి పిశాచి కోర, అలజడి, నిప్పు. ఈ మూడు ప్రకృతి వైపరీత్యంపైన వచ్చిన కథలే.

'అక్షర బీభత్సం' అన్న పేరుతో ప్రకృతి వైపరీత్య సాహిత్యంపైన ఆంధ్రజ్యోతి వివిధలో ముద్రింప బడిన రాసాని పరిశోధనాత్మక వ్యాసాన్ని ముందు మాటగా చేర్చి అతనే స్వయంగా 'మృత్యుక్రీడ' అన్న పేరుతో ఆ మూడు కథలను ఒక చిన్న పుస్తకంగా ముద్రించారు.

వాటిలో ఒకటి ఒకప్పుడు రష్యా దేశంలో వచ్చిన భయంకరమైన భూకంపంపైన రాసిన కథయితే, రెండోది గత దశాబ్ది చివరలో గుజరాత్‌లోని 'భుజ్' ప్రాంతంలో వచ్చిన భూకంపంపైన రాసిన కథ. మూడోది ఇటీవల శేషాచలం కొండలకంటున్న 'నిప్పు' నేపథ్యంలో రాసింది.

ఈ కథలు చదివితే మనుషుల కష్టాలపట్ల రాసాని ఎంత సున్నితంగా స్పందిస్తారో తెలుస్తుంది. ఈ కథలను గురించి తెలుసుకునే ముందు ప్రకృతి వైపరీత్యాలపైన వచ్చిన సాహిత్యం గురించి కూడా కాస్తా తెలుసుకోవడం అవసరమే.

ప్రకృతి వైపరీత్య సాహిత్యం :

భూమికి జలప్రళయాలు, భూకంపాలు, మంచు యుగాలు, అగ్ని పర్వతాలు ప్రేలడం, ప్రచ్ఛన్న యుద్ధాలు, సామూహికంగా జీవుల్ని చంపే వ్యాధులు వంటివి ప్రకృతి వైపరీత్యాలు. ఈ వైపరీత్యాలపైన వచ్చిన సాహిత్యాన్ని 'Apocolyptic Fiction' అంటారు.

ఇలాంటి సాహిత్యం మనకు మొదట బైబిల్‌లో 'Noah's Arc' కథారూపంలో కనిపిస్తుంది. జలప్రళయం సంభవించినప్పుడు 'Noah' అనే అతను 'Arc' అనబడే ఒక చెక్కలాంటి పలకసాయంతో తాను సిద్ధంచేసుకున్న పెద్ద స్టీమరులోకి బతికివున్న సకల

I.C.S.S.R. Sponsored National Seminar

22 - 23 February, 2018

Mother Tongue - An Effective Tool of Modern Context

(ఆధునిక వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత)

సంపాదకులు

డా. ఇ. వాసు ఎం.ఎ, పిహెచ్.డి, నెట్, బి.ఇడి.

తెలుగు విభాగం, పి.వి.కె.ఎన్ ప్రభుత్వ కళాశాల, చిత్తూరు

I.C.S.S.R. Sponsored National Seminar

22-23 February 2018

Mother Tongue - An Effective Tool of Modern Context

(ఆధునిక వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత)

సంపాదకులు

డా. ఇ.వాసు

సహ సంపాదకులు

డా.కె.శ్రీనివాసులురెడ్డి

డా.పి.జయచంద్రుడు

శ్రీ భూక్యా గోపినాయక్

డా.జి.ధర్మమూర్తి

డా.కె.ఈశ్వరబాబు

తెలుగు శాఖ

పి.వి.కె.యన్. ప్రభుత్వ కళాశాల, చిత్తూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్

Mother Tongue - An Effective Tool of Modern Context

(ఆధునిక వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత)

డా.ఇ.వాసు

© సంపాదకులు

ప్రథమ ముద్రణ : ఫిబ్రవరి, 2018

ప్రతులు: 500

ISBN : 978-81-927315-7-5

ప్రతులకు

డా.ఇ.వాసు
తండ్రి ఇ.శంకర్ రెడ్డి
డోర్ నెం.2-41ఎ
కొత్తపల్లి గ్రామం
మర్రిమాకులపల్లి పోస్టు
పుంగనూరు - 517 247
చిత్తూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్
చరవాణి నెం.9490175017

డిజైనింగ్ & ప్రింటింగ్

న్యూ లీలా ప్రింటర్స్

మదనపల్లె - 517 325

చరవాణి నెం.9441145624

32. ప్రస్తుత సమాజంలో మాతృభాష స్థానం- యం. సంధ్యారాణి	96
33. తెలుగు భాష-పరిరక్షణ- డా॥ సి. చెన్నకేశవులు	99
34. నేటి విద్యావిధానంలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత -జి.చంద్రకళ	101
35. మాతృభాష ప్రాధాన్యత - అభివృద్ధి చర్యలు-డా. పి.అనురాధ	104
36. భాషా ముల్యాలు- అక్షర ప్రాధాన్యం-డా॥సి.చిన్నపాపమ్మ	106
37. పాలనారంగంలో మాతృభాష - స్థితిగతులు -డా. టి. షర్మిలాప్రతిమ	109
38. తెలుగు భాష ఔన్నత్యం - ఆధునికుల దృష్టి -డా॥ వై. సుభాషిణి	113
39. మాతృభాషగా తెలుగు ఉన్నతి - అభ్యున్నతి -మేకల రామస్వామి	116
40. తెలుగు భాషా విశిష్టత -ఎన్. మునిరాజు	120
41. తెలుగు భాష చారిత్రకత- ప్రాచీనత: నేటి స్థితిగతులు -డా॥పి.వరలక్ష్మి	123
42. బోధనా మాధ్యమంగా తెలుగు - సమస్యలు - డా॥ బ్రహ్మానంద రెడ్డి	126
43. మాతృభాషాభివృద్ధికి నడుం బిగించాలి - డా॥ ఎ.ఎ.నాగేంద్ర	129
44. ఆధునిక వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత - కె. రంగనాయకులు	131
45. బోధనామాధ్యమంగా తెలుగు తీరు తెన్నెలు- డా॥ చీరు అశోక్	134
46. బోధనా భాషగా తెలుగు - జి.నీలిమ	137
47. మన తెలుగు భాష - అభివృద్ధికి తీసుకోవలసిన చర్యలు - డా॥ కె. వెంకటరమణ	140
48. అచ్చతెనుగు సాహిత్యం - భాషాభిమానానికి నిదర్శనం - డా॥ డి. మస్తానమ్మ	142
49. మాతృభాష - ప్రస్తుత సమస్యలు -సి. వేణుమాధవ్	147
50. తెలుగు భాషా చరిత్ర - మాతృభాషగా తెలుగు ప్రాధాన్యత, పరిరక్షణ - కె.సతీష్ కుమార్	150
51. మాతృభాషలో విద్యాబోధన - తెలుగు జాతి సంపద పరిరక్షణ -డా॥ వి. కృష్ణవేణి	154
52. మాతృభాషలో విద్యా బోధన సదా ఆచరణీయం -ఎస్. మాధవీలత	157
53. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత -కోమల ప్రియదర్శిని.జి	159
54. కమ్మని అమ్మ భాష - రెడ్డి ప్రకాష్ అశోక్	162
55. వివిధ జీవన రంగాల్లో తెలుగుభాష స్థితిగతులు - ఒక పరిశీలన -డా.డి.శ్రీనివాసులు	165
56. "విద్యా ప్రయివేటీకరణ - మాతృభాష పై ప్రభావం" - డాక్టర్. మంది అన్వర్ హుస్సేన్	168
57. అధికార భాషగా తెలుగు : అవరోధంగా మార్కెట్ సంస్కృతి - వంగాల సంపత్ రెడ్డి	171
58. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో మాతృభాష మనుగడ- డా॥ పోతగంటి చిరంజీవి	173
59. మాతృభాష ప్రాశస్త్యం - తెలుగు కవుల దోహదం - వి. పవన్ కుమార్ రెడ్డి	175
60. తెలుగు భాష మీద అన్య భాషల ప్రభావం - టి. రామచంద్రయ్య	178
61. మాతృ భాష అవశ్యకత- డా॥ ఎ.రామకృష్ణ	180
62. బోధనా భాషగా మాతృభాష అమలు - ప్రాధాన్యత - డాక్టర్॥ సుగుణ	183
63. మాతృభాష పరిరక్షణ-ప్రసారమాధ్యమాల పాత్ర - డా ॥ మన్యం నరసింహులు	185
64. నేటి తెలుగు భాష పరిస్థితి - యం.ధర్మారావు	188
65. తెలుగు జాతి పురోగతికి తీసికోవాల్సిన చర్యలు- డా॥ బశెట్టి ఉపేంద్ర	191
66. మాతృభాష విద్యావిధానం - అవశ్యకత -డా॥ డి. శ్యామ్ సుందర్	194

విషయ సూచిక

1. బోధనా భాషగా మాతృభాష ఆవశ్యకత పోటీ పరీక్షలలో మాతృభాష ప్రాధాన్యం – డా॥ ఇ.వాసు & డా॥పాకనాటి హరికృష్ణ 01
2. మాతృభాష విశిష్టత – పరిరక్షణ – ఆచార్య ఎం. రామనాథం నాయుడు 04
3. ప్రపంచీకరణ – మాతృభాష – డా॥ కరణం శ్రీనివాసులురెడ్డి 09
4. మాతృభాషలపై విదేశీ భాషల ప్రభావం –డా.వి.గోపాల్ 11
5. బోధనా భాషగా తెలుగు అమలు తీరుతెన్నులు – తోట వెంకటస్వామి 15
6. మాతృభాషా బోధన – ఆధునిక సాంకేతిక పరికరాల ఆవశ్యకత –డా॥ ఎస్. భీమన్న 18
7. నేటి విద్యా విధానంలో – మాతృభాష ప్రాధాన్యత – డా. గుంటూరు ధర్మమూర్తి 20
8. తెలుగు భాషపై ఆంగ్ల భాషా ప్రభావం –డా.కె.ఈశ్వరబాబు 22
9. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తెలుగుభాష – విద్యావిధానాలు–డా. శాంతిలక్ష్మి. వి 24
10. తెలుగు చలనచిత్ర రంగం – మాతృభాష ప్రాముఖ్యత– డా.చల్లా భాగ్యలక్ష్మి 30
11. వాడుకభాషలో విద్యాబోధన – గిడుగు రామమూర్తి పంతులు కృషి –డా. పట్టపు. శివకుమార్ 33
12. తెలుగులో విద్యాబోధన – తెలుగు భాష ఆధునీకరణ– డా॥ జ్యోతి కొండలరావు 37
13. బోధనా భాషగా మాతృభాష – డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి 40
14. మాతృభాషపై – విదేశీ భాషల ప్రభావం –డా. కందాటి ధనశ్రీ 43
15. మాతృభాష ప్రాధాన్యత – వైజ్ఞాన ప్రసునాంబ & డా.బి.లీలా రాణి 45
16. మాతృభాష పరిరక్షణ – వివిధ రంగాలు–డా॥ జి. రవికుమార్ 48
17. మాతృభాష విశిష్టత మరువలేనిది – భానోత్ రమేష్ 52
18. మాతృభాషలో విద్యాబోధన అవసరం – మన తక్షణ కర్తవ్యం – డా॥ బత్తుల అశోక్ కుమార్ 55
19. నేడు బోధనా భాషగా తెలుగు అమలు తీరు తెన్నులు – డా. ఒబిన్ని శ్రీహరి 58
20. మాతృభాషల వినియోగం – అనువాద పద్ధతి – మంగళగిరి శ్రీనివాసులు 61
21. విద్యార్థులు – జీవన నైపుణ్యాల సాధనలో మాతృభాషావశ్యకత – బి. సజిని 64
22. రాచపాలెం కవిత్వంలో మాతృభాష పరిరక్షణ మనబాధ్యత – డా.వెంకటేశన్ పూజారి 68
23. మాతృభాషలో బోధన – మాతృభాషా బోధన –డా.నడపన వేంకటేశ్వర రావు 70
24. మాతృభాషా – స్థితిగతులు –ఆర్. సుజిత 75
25. ప్రాథమిక విద్యావిధానంలో మాతృభాష అమలు – తీరు తెన్నులు–యం. రెడ్డెమ్మ 78
26. మాతృభాషాభివృద్ధికి చేపట్టవలసిన చర్యలు – డాక్టర్ పి. జయచంద్రుడు 81
27. మాతృభాష ప్రాధాన్యత–డా॥ కొయ్య శ్రీనివాసులు 84
28. ప్రస్తుత సమాజంలో మాతృభాష స్థానం– ఉషారాణి బత్రాజు 86
29. బోధనా భాషగా మాతృభాష – అమలు – ప్రాధాన్యత– కటుకరి శారద 89
30. తెలుగుజాతి ఉనికి... తెలుగు భాషతోనే !–కట్టా సుబ్బారావు 92
31. తెలుగుభాష ప్రపంచీకరణ ప్రభావం –పి.సైదలి 94

2. మాతృభాషను నేర్చుకోవడమన్నది మానవులకు ప్రత్యేక లక్షణమని,అది జీవ స్వభావమని ఛామ్‌స్కీ అనే పండితుడు ప్రతిపాదించాడు.
3. మానవునిలోని సృజనాత్మకతకు మాతృభాష మౌలికంగా ఉపయోగపడుతుంది.
4. ఐదేళ్ల వయసు వచ్చే సరికి తన చుట్టూ జరుగుతున్న భాష వ్యవహారాన్ని గమనించడంతోపాటు ఆ భాషకు సంబంధించిన అర్థ భేదాలు, పద బంధాలు, వాక్య నిర్మాణాల ప్రాథమిక సూత్రాల్ని పిల్లలు అవగాహన చేసుకోగలుగుతారు.
5. భాషను సమర్థవంతంగా, సందర్భోచితంగా, ఆభాషల్లోని శైలీ భేదాలతో సహా సృజనాత్మకంగా ఉపయోగించడం నేర్చుకుంటారు.
6. వైజ్ఞానిక, సామాజిక విషయాలను మాతృభాషలో తెలుసుకునే వారిలో అవగాహన, వ్యక్తీకరణ సామర్థ్యాలు ఎక్కువగా ఉంటాయని శాస్త్రవేత్తలు గట్టిగా చెబుతున్నారు.

పైన పేర్కొన్న అంశాలన్నీ సశాస్త్రీయంగా సప్రమాణంగా ప్రతిపాదించబడ్డాయి. కాబట్టి వాటిని అమలు పరచాల్సిన బాధ్యత మనపై ఉంది.

తెలుగు మాధ్యమంలో విద్యాబోధనకు తీసికోవాల్సిన చర్యలు:

1. తెలుగు భాషను ఆధునీకరించాలి.

2. నిఘంటువుల నిర్మాణం, మాండలిక, వృత్తి పదకోశాలు తయారు చేయాలి.

3. తెలుగు అన్నపుడు ప్రతి సందర్భంలోనూ తెలుగులోనే అన్ని పదాలనూ వాడాలనడం సముచితం కాదు. తెలుగులో పదాలు లేనపుడు, వెంటనే తోచనప్పుడు తరగతి గదిలో అధ్యాపకులు ఇంగ్లీషు పారిభాషిక పదాలను వివరణాత్మకంగా చర్చిస్తూ బోధించాల్సి ఉంది.

4. అనువాదం విషయంలో, పారిభాషిక పద కల్పనల విషయంలో ఆదాన ప్రదానాల విషయంలో కొన్ని సమస్యలు ఎదురవుతాయి. ఇది ఒక్క తెలుగు భాషకు మాత్రం సంబంధించిన సమస్య కాదు. ఆధునికం అవుతున్న, అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రాంతీయ భాషలన్నింటికీ ఇదే పద్ధతిలో చిక్కులూ, సమస్యలు ఎదురవుతాయి. వాటిని తమ భాషా సాంస్కృతిక నేపథ్యాల కనుగుణంగా పరిష్కరించుకుంటూ రావాల్సి ఉంది.

5. ఆదాన ప్రదానాలను నిర్వహించడంలో తెలుగుభాష సౌలభ్యం ప్రదర్శిస్తుంది. ఇది మన భాష ప్రత్యేకత.

6. అంతర్జాతీయ భాషలనుంచి, సంకేతాలు, వస్తువులు, భావనలు సులభంగా గ్రహించగల స్వరూప సౌలభ్యం తెలుగు భాషలో ఉంది.

పై అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకొని బోధన చేయాలి.

తెలుగు భాష ఆధునికీ కరణ:

మారుతున్న, పురోగమిస్తున్న సమాజానికనుగుణంగా మాతృభాషలను ఎప్పటి కప్పుడు ఆధునీకరించాల్సి ఉంది. దీనికి ఈ కింది చర్యలు తీసికోవాలి.

1. వీలయినంత వరకు తెలుగు మాటలలోనే పారిభాషిక పదాలను సృష్టించుకునే ప్రయత్నం చేయాలి.
2. కొత్త మాటలను కల్పించుకోవటం కన్నా, భావాలు అవగాహన కావడం ముఖ్యం. అవసరాన్ని బట్టి ఇంగ్లీషు పదాలనో, తెలుగుతో అతికే సంస్కృత పదాలనో ఉపయోగించవచ్చు.
3. తేలిక మాటలతో సరళ మైన వాక్యాలతో అభిప్రాయం ప్రకటించే అలవాటు పెంచాలి.
4. అన్ని మాండలికాలకూ దగ్గరగా ఉండే పద్ధతిలో ప్రమాణ భాష ఏర్పడాలి.
5. విజ్ఞాన, సామాజిక శాస్త్ర రంగాలలో అనువాదాలను కాక స్వతంత్ర రచనలు ప్రోత్సహించాలి.
6. విభిన్న శాస్త్రాలకు సంబంధించి తెలుగు ద్వారా పరిశోధనలు చేయటానికి అవకాశాలు కల్పించాలి.
7. పరిపాలనకు సంబంధించిన అన్ని వ్యవహారాల్లోనూ తెలుగులోనూ పదాలు లేకపోయినా, సృష్టించు కోవటం సాధ్యం కాక పోయినా తెలుగు వాక్యాలలోనే ఇంగ్లీషు భాషా పదాలను కలిపి రాయటానికి అవకాశం ఇవ్వాలి.
8. భాషను వినియోగించే విషయంలో అనవసరమైన కట్టుబాట్లను పరిహరించాలి.
9. తెలుగు మాధ్యమంగా చదువుతున్న పట్టభద్రులకు ఉద్యోగ అవకాశాలలో ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి.
10. శాస్త్ర విజ్ఞానాన్ని మాతృభాషీయులందరికీ అందుబాటులోకి తీసుకు రావడానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి.

పైన పేర్కొన్న చర్యలు తీసుకుంటే తెలుగుభాష, సాహిత్యాలు మానవులున్నంత వరకు విరాజిల్లుతాయి.

ISBN: 978-81-927315-7-5

తెలుగులో విద్యాబోధన - తెలుగు భాష ఆధునీకరణ

- డా॥ జ్యోతి కొండలరావు

సర్వ సాధారణంగా సమాజం ఆధునికమవుతున్న కొద్దీ భాషను ఉపయోగించే రంగాలు విస్తృతమవుతుంటాయి. ఈ సూత్రం, నియమం ప్రపంచంలోని అన్ని భాషలకూ వర్తిస్తుంది. ఈ విధమైన భాషా ప్రయోగ రంగాల్లో భాష అభివృద్ధికి ఒక క్రమబద్ధమైన నిర్మాణాత్మకమైన వ్యూహం అవసరం. దీనిని అమలు చేయడంలో ప్రభుత్వం, ప్రజలు, సంస్థలు కలిసికట్టుగా కృషి చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. అదేవిధంగా మాతృభాషను పాలనాభాషగా, బోధనాభాషగా వినియోగించాల్సిన ప్రాధాన్యం ఉంది. ప్రాథమిక స్థాయిలోనేగాకుండా ఉన్నతస్థాయి బోధన, పరిశోధన రంగాల్లో మాతృభాషను మాధ్యమంగా వినియోగించడం చాలా అవసరం. అదేవిధంగా సృజనరంగాల్లో, ప్రసారమాధ్యమాల్లో, అనువాద రంగంలో మాతృభాషను వినియోగించాల్సిన అవసరం చాలా ఉంది. వీటన్నిటిని పరిగణనలోకి తీసుకొని తగు చర్యలు తీసికున్నప్పుడే మాతృభాషలు మనుగడ సాగిస్తాయి.

నేడు ప్రపంచంలో సుమారు ఆరువేలకు పైగా భాషలున్నాయి. వాటిలో లిపి, సాహిత్యం ఉన్నవి దాదాపు నాలుగు వందల వరకూ ఉన్నాయి. వాటిలో భారత దేశంలో లిపి, సాహిత్యం ఉన్న భాషలుగా 18 భాషలను భారత రాజ్యాంగం గుర్తించింది. అందులో మన మాతృభాష తెలుగు కూడా ఉంది. ఆయా మాతృభాషల్లో పరిపాలన, బోధన తదితర వ్యవహారాలు నడిచినప్పుడే ఆ భాషలు మనుగడ సాగిస్తాయి. కానీ మాతృభాషలో విద్యాబోధన నిర్దిష్టంగా ప్రణాళికా బద్ధంగా జరగడం లేదన్నది కఠోర వాస్తవం. ఈ దుస్థితి మనదేశంలోనే కాకుండా బహుభాషా స్థితి ఉన్న అన్ని దేశాల్లోని భాషలు ఇలాంటి స్థితిలోనే ఉన్నాయని భాషా పరిశోధకులు అంటున్నారు. గతంలో ప్రపంచంలోని చాలా దేశాల్లోని ప్రజలు తమ మాతృభాషలో విద్యార్జన చేయలేదు. వారిని పరిపాలించే పాలకుల భాషలోనే అన్ని వ్యవహారాలు జరుపుకోవాల్సిన స్థితిలో ఉండేవి. నేటికీ ఈ స్థితిలో ఇంకా చాలా దేశాలు కొట్టుమిట్టాడు తున్నాయి. స్వాతంత్ర్యానికి పూర్వం మన దేశ పరిస్థితి కూడా ఇలాగే ఉండేది. ఆంగ్లేయులు రాక పూర్వం అరబిక్, పర్షియన్, ఉర్దూ భాషల్లో, ఆంగ్లేయుల రాకతో ఇంగ్లీషు భాషలో మనం మన వ్యవహారాలు నడుపుతుండే వాళ్లం. అయితే 1966 మే 14న అధికార భాషాసంఘం ఏర్పడ్డాక తెలుగుకు ఒక గుర్తింపు వచ్చింది. తెలుగులోనే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరపాలనే చైతన్యం క్రమంగా వ్యాప్తి చెందింది. దీనికి తోడు 2012లో తిరుపతిలో జరిగిన ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు తెలుగులోనే అన్ని ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వేతర వ్యవహారాలు నిర్వహించాలని తీర్మానించింది. అదేవిధంగా 2017 డిసెంబరులో హైదరాబాదులో జరిగిన ప్రపంచ తెలుగు మహా సభలు కూడా ఇదే తీర్మానాన్ని చేశాయి. వీటికి వెన్నుదన్నుగా 2008లో కేంద్ర ప్రభుత్వం తెలుగుకు ప్రాచీనభాష హోదా కల్పించింది. ఈ మూడు సన్నివేశాల నేపథ్యానికి కారణభూతులుగా తెలుగు భాషాభిమానులు నిలిచారు. ఈ సంఘటనల సమాహార ఒత్తిడి మూలంగా తెలుగు ప్రజల్లో తెలుగు భాషాభిమానం నేడు కొంత వరకు కలుగుతున్నది. ఈ నేపథ్యంలోనే ప్రభుత్వం కూడా తెలుగును ఒక అంశంగా విద్యార్థులు ఇంటర్మీడియట్ స్థాయి వరకు తప్పనిసరిగా చదవాలనే చట్టాన్ని తెచ్చింది. తమిళనాడు, కర్నాటక రాష్ట్రాలు 2014లోనే వారి భాషలను ఆయా రాష్ట్రాల్లో నివసించి చదవాలనుకునేవారు తప్పనిసరిగా చదవాల్సిందేనని కఠిన నిర్ణయాలు తీసుకున్నాయి. ఆయా ప్రభుత్వాల నిర్ణయాలకు ఆరాష్ట్రాల్లోని హైకోర్టులు కూడా పూర్తిగా సమర్థించాయి. దీనితో వలస వెళ్లిన పరభాషీయులు కూడా తప్పనిసరి పరిస్థితిలో అయిష్టంగానైనా వారి భాషలను చదవాల్సిన పరిస్థితి అక్కడ నెలకొన్నది.

మాతృ భాషలో విద్యాబోధన - ఆవశ్యకత:

ప్రపంచంలోని భాషా శాస్త్ర వేత్తలు, మానసిక శాస్త్రవేత్తలు మాతృభాషలోనే విద్యా బోధన సాగాలని గట్టిగా సిఫారసు చేస్తున్నారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా అన్ని దేశాలలోనూ ఇంగ్లీషు మొదలైన అత్యధిక ప్రాచుర్యాన్ని పొందిన భాషలతో బాటు ఆయా ప్రాంతాలలో వారి వారి మాతృభాషల్లో విద్యాబోధన ప్రారంభించడం తక్షణ అవసరంగా విద్యావేత్తలు, నిపుణులు ప్రతిపాదించారు. అలా చేయడం వల్ల కలిగే ఫలితాలను ఇలా పేర్కొన్నారు.

1. మాతృభాషలో విద్యా బోధన వల్ల మానవుడిలో సహజంగా ఉండే సృజనాత్మకత అభివృద్ధి చెందుతుందని, గ్రహణ సామర్థ్యం కూడా ఎక్కువవుతుందని భాషా శాస్త్రజ్ఞులు ప్రతిపాదిస్తున్నారు.

ISBN : 988-81-930879-2-1

భారతీయ భక్తి సాహిత్యము : ప్రాధాన్యత

भारतीय भक्ति साहित्य : अस्मिता और प्रासंगिकता

(राम भक्ति साहित्य के विशेष संदर्भ में)

(अयोध्या शोध संस्थान, अयोध्या, उत्तर प्रदेश के संयुक्त तत्त्वावधान में आयोजित राष्ट्रीय संगोष्टी के शोधलेख)

(Hindi, Telugu, Sanskrit & English)

राष्ट्रीय संगोष्टी : Date : 14 & 15 February 2019.

तिरुमल तिरुपति देवस्थानम

श्री वेंकटेश्वर स्नातक & स्नातकोत्तर प्राच्य महा विद्यालय

हिन्दी विभाग

तिरुपति - ५१७ ५०१ (आंध्र प्रदेश)

संपादक

डॉ. एम. रामनाधम्

భారతీయ భక్తిసాహిత్యము : ప్రాధాన్యత

भारतीय भक्ति साहित्य : अस्मिता और प्रासंगिकता

(राम भक्ति साहित्य के विशेष संदर्भ में)

(Languages : Hindi, Telugu, Sanskrit, English)

Date: 14th & 15th February 2019

सौजन्य

डॉ.योगेन्द्रप्रताप सिंह, निर्देशक

अयोध्या शोध संस्थान, अयोध्या, उत्तर प्रदेश के संयुक्त तत्त्वदान में आयोजित राष्ट्रिय सांगोष्टी के शोधलेख ।

परामर्शदाता

अचार्य आई.एन.चंद्रशेखर रेड्डी

विश्रान्त उप-प्राचार्य, यस.वि.यूनिवर्सिटी, तिरुपति

बी.सुरेंदर

अध्यक्ष एवं प्राचार्य, श्री वेंकटेश्वर प्राच्य स्नातक और स्नातकोत्तर महाविद्यालय

तिरुपति, आन्ध्रप्रदेश - 517 501

संपादक

डॉ.एम.रामनाथम

संगोष्ठी संयोजक, अध्यक्ष, हिन्दी विभाग,

श्री वेंकटेश्वर प्राच्य स्नातक और स्नातकोत्तर महाविद्यालय

तिरुपति, आन्ध्रप्रदेश - 517 501

उपसंपादक

डॉ. ई.जी. हेमंतकुमार

डॉ.बी.के.माथवी (हिन्दी) डॉ. जे. शैलजा (हिन्दी)

डॉ. आर. पुंदरीश्वरी (तेलुगु), डॉ. बी. उषाराणी (चरित्र)

एम.नारायण चेट्टी(विश्रान्त प्राचार्य), डॉ.सि.आदिलक्ष्मी(संस्कृत)

भारतीय भक्ति साहित्य : अस्मिता और प्रासंगिकता

(राम भक्ति साहित्य के विशेष संदर्भ में)

భారతీయ భక్తిసాహిత్యము : ప్రాధాన్యత

© : Publisher

मूल्य : रू. **600/-**

Copies : 500

प्रथम संस्करण : 2020

ISBN : 988-81-930879-2-1

Editor :
Dr.M.Ramanadham
HEAD, Department of Hindi
S.V.Oriental Degree & P.G. College,
K.T. Road,
Trupati.- 517 501
Andhra Pradesh.

DTP & Print :
Srivari Graphics, Tirupati
Andhra Pradesh.
Cell : 99484 34277

विषयसूची

1. अवतारवाद और श्री वेंकटेश्वर अवतार का वैशिष्ट्य - प्रो. आई.एन.चंद्रशेखर रेड्डी 1
2. आधुनिक मानवतावादी विचारधारा और रामकाव्य - डॉ. प्रदीप कुमार सिंह 8
3. मानस में स्थापत्य कला की स्थापना - डॉ. नारायण 13
4. भारतीय संस्कृतिक व्यवस्था पर राम काव्य का प्रभाव-डॉ.हरि राम प्रसाद पसुपुलेटी 15
5. तुलसी के राम - तुलसी का मत : एक विश्लोषण - डॉ. बी.के. माधवी 17
6. रामचरितमानस में चित्रित सामाजिक मूल्य - डॉ. जे. शैलजा 20
7. राम भक्ति दर्शन और तुलसीदास - डा. जी. सुजाता 22
8. आधुनिक रामकाव्यों में पुराख्यानों की प्रासंगिकता - प्रो.शुभदा वांजप 25
9. भारत में भक्ति का उदय और विकास - एम.नारायणचेट्टी 32
10. कबीर के राम और तुलसी के राम के स्वरूप की परिकल्पना - डॉ. बी.सुरेन्द्र 38
11. हिंदी साहित्य में भक्ति का उद्भव एवं विकास - डॉ.टि.लतामंगेष 39
12. श्रीराम के गुण और विशेष महत्व - डॉ. पी. बालाजी 42
13. भारत में भक्ति का विकास - Dr. C.Adilakshimi 46
14. राम भक्ति साहित्य की श्रेष्ठता और तुलसीदास - धेक. बाजी 50
15. भारतीय भक्ति साहित्य:श्रीवैष्णव संप्रदाय - डॉ. ज्योति श्रीनिवासुलु रेड्डी 58
16. तुलसीदास (हिन्दी) और रामदास (तेलुगु) की रामभक्ति - तुलनात्मक अनुशीलन - - डॉ. के. विजयभास्करनायुडु 62
17. भारतीय भक्ति साहित्य :भारतीय अस्मिता और प्रासंगिकता - Dr.V.S.Kamalakar 66
18. भारतीय साहित्य में भक्ति तत्व - डा. पी.के. जयलक्ष्मी 74
19. श्रीराम काव्य: वैष्णव भक्ति परंपरा - डॉ. चेगिरेड्डी भ्रमराम्ब 77
20. प्रपत्ति मार्ग की विशिष्टता : एक अनुशीलन - डा. टि. अरुण कुमारी 82
21. भक्ति साहित्य की श्रेष्ठता और भारतीय अस्मिता - श्रीमती के. शैलज & डॉ.आर.एवं.वि.यस.राजाराव, 87
22. निर्गुण ब्रह्म का वैशिष्ट्य - डॉ. बि.गायत्री 92
23. रसखान की कृष्ण भक्ति - श्रीमती एस 94
24. रामराज्य - बी.रवीन्द्र नायक 102
25. रामचरितमानस की श्रेष्टता और भारतीय अस्मिता - प्रो. कुमार नागेश्वरराव 103
26. कृष्ण भक्ति दर्शन और दूसरदास - मुल्ला आदम अली 107
27. मानव से माधव की जय-यात्रा 'राम कथा' - डॉ. षम्स अख्तर 111
28. राम भक्ति दर्शन - आर. शिरीषा 115

59. శ్రీమద్భగవద్గీత - భక్తి విశిష్టత - నక్కల ప్రభాకర్ 232

60. వాల్మీకి రామాయణం - పాత్రల ఔచిత్యం - బానోత్ స్వామి 235

61. శ్రీకృష్ణుడు - పరమేశ్వరావతారము - వైశిష్ట్యాలు - మూడ్ రాజు 238

62. నవవిధ భక్తి మార్గాలలో దాస్య భక్తి - డా॥కె. మోహన్ కుమార్ 241

63. భగవద్గీత - భక్తి తత్త్వం - ఆవుల గిరిబాబు 243

64. ఆధ్యాత్మిక తాత్త్విక దర్శనం - విశ్వధర్మం - ఉదుముల అంజిరెడ్డి 245

65. ఆంధ్ర భాగవతం - పోతన భక్తి వైశిష్ట్యం - 'భాగవతరత్న' డా॥ వీఫూరి వేంకటేశ్వరు 250

66. మారీచుని మహిమభక్తి - పిల్లా పుణ్యవతి, 257

67. భారతీయ భక్తి సాహిత్యము - ప్రాధాన్యము - వైరిభక్తి - (మారీచ-రావణ సంవాదము) - డా. అంగటి పైడిరాజు 261

68. జానపద గేయాలలో భక్తితత్త్వం - మల్లా పెంచల ప్రసాద్ 268

69. జి. క్రిష్ణ శ్రీకృష్ణ - ఏకాదశివ్రతం - జీవన్ముక్తి - డా॥ టి.మాల కొండయ్య 272

70. "భారతీయ భక్తి సాహిత్యం-పాత్ర వైశిష్ట్యత-ఆముక్త మాల్యద-విష్ణు చిత్తుడు"-డా॥ ఏటూరి జ్యోతి 275

71. భారతీయ భక్తి సాహిత్యం - పాత్ర, వైశిష్ట్యం - బానోత్ వెంకటేశ్వర్లు 279

72. ఆదర్శ భక్తి తత్పరుడు - హనుమంతుడు - ఎస్. శ్రీనివాసులు 284

73. యమునాచార్యుడు - వైష్ణవ భక్తితత్త్వం - డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి 287

74. నవవిధ భక్తి మార్గాలు - నవీన భక్తి మార్గాలు - డా॥ కప్పగంతుల మధుసూదన్ 294

75. భక్తి శతకాలలో సామాజిక స్పృహ - పరికూటి. చంద్రశేఖర రెడ్డి 299

76. భారతీయ సంస్కృతి - జానపదుల భక్తి విశ్వాసాలు - పెన్నా కాశిరెడ్డి 305

77. కందుకూరి రచనలు - సంస్కరణా దృష్టి - డా.ఎన్.సుజాత 311

78. శ్రీ వైష్ణవ సాహిత్య పితామహుడు - డా॥డి. నల్లన్న 313

79. మలయాళ జానపద గేయాలు - భక్తి - డా.జి. శైలమ్మ 317

80. భరతఖండము నిత్య చైతన్య దీప్తి - భక్తి - పూషడపు.సుబ్బారావు 326

81. ఉత్తరహరివంశంలో నాచన సోమన భక్తితత్త్వం - డా॥ మన్యం నరసింహులు 332

82. తిరుమల వేంకటాద్రి - క్షేత్ర తీర్థ ప్రశస్తి - కె.సుధాకర్ 336

83. శ్రీరాముని గొప్పతనం - యం. వెంకటేష్ నాయక్ 342

84. శివభక్తి తత్పరుడు - శ్రీనాథుడు - డా॥ జ్యోతి కొండలరావు 344

85. ఆంధ్రనాయక శతకము - శుద్ధభక్తివాదం - కుంచపోళ్ళ రాము 350

86. ప్రహ్లాదుని భక్తి - నవసమాజానికి మార్గదర్శకం - మిద్ది సాయి కుమార్ రెడ్డి 358

87. భాగవతం - అంబరీషుని వైష్ణవ భక్తి - కె. మహేష్ 364

88. బసవపురాణం - ముగ్ధభక్తురాలు - గొడగూచి - పూలరాతి నరసప్ప 368

89. ఎరుకల వారి ఆచార వ్యవహారాల్లో - భక్తి ప్రకటనం - సొత్సాటి. సురేశ్ 371

29. तुलसी साहित्य में अभिव्यक्त नवधा भक्ति - डॉ.जी.मोहन नायुडु 118
30. कृष्ण भक्ति दर्शन और सूरदास - पी.मुरळीकृष्ण 120
31. सगुणभक्ति दर्शन के विविध संप्रदाय - सि.एम.भवानी 123
32. राम भक्ति दर्शण और तुलसीदास - यू.ज्ञानेश्वरी 125
33. कृष्णभक्ति दर्शन और सूरदास - के. वनजा 128
34. राम भक्ति साहित्य में जीवन मूल्य एवं विश्व कल्याण की अवधारण - एम. प्रभावति 132
35. कबीर की भक्ति भावना - एम.अनिला 140
36. श्री वेंकटेश्वर का अवतार और भारतीय अस्मिता - सुधामणि 143
37. सगुण भक्ति साहित्य और भारतीय अस्मिता कृष्ण भक्ति दर्शन और सूरदास
- टी.चैतन्य कुमारी 145
38. रामभक्ति साहित्य की श्रेष्ठता और भारतीय अस्मिता - Dr. B. Srinivasa Rao 147
39. भारतीय साहितय की कालजयी कृति रामचरित मानसाें - डॉ. स्नेहलता शर्मा 150
40. भारत में भक्ति : उदय, विकास, आयाम और दर्शन - डॉ. के. नीरजा 154
41. रामकथा में सीता का महत्व - वड्डी. जगदीश 157
42. निर्गुण भक्ति : अवधारण और स्वरूप - टी. श्रावणी 159
43. राम भक्ति दर्शन और तुलसीदास - सि. सन्तोष 163
44. भारत में भक्ति का उदय और विकास - वी. देवकुमारी 165
45. भक्ति के विकास में वैष्णव आचार्यों का योगदान - डॉ. सी. चिन्ननरिसंहुड 167
46. सगुण भक्ति दर्शन के विविध संप्रदाय और भारतीय अस्मिता - आर. वाणिश्री 170
47. भारतीय भक्ति साधना निर्गुण एवं सगुण - डॉ. आर.बी.वाणिश्री 175
48. भगवान का स्वरूप - डॉ. रा. चंद्रशेखर 180
49. భారతదేశం - భక్తి ఉద్భవం - శ్రీ బి. సురేందర్ **191**
50. లక్ష్మణుని సోదరభక్తి - డా॥.రాచపాళెం పురంధీశ్వరి **191**
51. ఉదాత్త గుణ సంపన్నుడు శ్రీరాముడు - డా॥ఎం. మునిలక్ష్మి **193**
52. మానవ వికాసానికి భగవద్గీత - డా॥ కొటిదల శోభ **197**
53. భగవద్గీత చతురర్థిక కావ్య ప్రతిపాదన - 2019 - డా॥ వెంకటేశన్ పూజారి **201**
54. ఆధ్యాత్మ తత్త్వాన్ని ప్రబోధించే 'భరతోపాఖ్యానం' - నీలం వెంకటేశ్వర్లు **206**
55. వైష్ణవ జ్ఞానాన్ని బోధించిన 'చిత్రకేతోపాఖ్యానం' - టి. సతీష్ కుమార్ **210**
56. మహాభారత మహర్షుల మానవీయ విలువలు - డా॥జి.పార్వతి **213**
57. సింహాద్రి నారసింహ శతకం - భక్తి ప్రాధాన్యత - డా॥బి. రాజశేఖర్ **219**
58. అన్నమయ్య, వెంగమాంబ - శ్రీనృసింహస్వామి యోగ దర్శన విశిష్టత
- డా॥ నగరి. చాముండేశ్వరరావు **224**

శ్లో॥ సర్వోపాధి వినిర్ముక్తం తత్పరత్వేన నిర్మలమ్ ।
హృషీకేణ హృషీకేశ సేవనం భక్తిరుచ్యతే ॥

ఇంద్రియాలు భగవంతుని సేవకే ఏర్పడెనని భావించి మనో నైర్మల్యముతోపాటు శరీర నిర్మలత్వము అలవరచుకొని ఇంద్రియాలతో భగవంతుని సేవించుటయే భక్తి అనబడును. భారతీయులు వివిధ రీతుల్లో భగవంతుని పట్ల తమకున్న భక్తిని చాటుకుంటున్నారు. ఆ విధానాలకు బీజాలు వేసినవారు మునులు, ఋషులు, కవులు ఒక్కొక్కరు ఒక్కో రీతిగా ఇష్టదేవతా ప్రార్థన విధానాన్ని తెలియ చేశారు. మనం వారు దేవతలను వర్ణించిన తీరును ఆధారంగా చేసికొని ఆయా దేవతలకు రూపాలను సృజించుకున్నాము. అందుకే కవులను బ్రహ్మ స్వరూపులుగా భావిస్తూ వస్తున్నాము. ఈ దృక్కోణంలో చూసినపుడు ప్రాచీన కవులందరూ భక్తి తత్పరులేనని ఘంటాపథంగా చెప్పవచ్చు.

ప్రాచీన తెలుగు కవులు విష్ణువు, ఈశ్వరుడు, లక్ష్మి, పార్వతి, సూర్యుడు వంటి దేవతలను భక్తి తత్పరతతో సేవించారు. అలాంటి తెలుగు కవులలో అగ్రగణ్యులైన శ్రీనాథుడు శివ భక్తి పారమ్యతను తన రచనల్లో ఉగ్గడించాడు. ఈ కవి మరుత్తరాట్చరిత్ర, శృంగార నైషధము, కాశీఖండము, భీమఖండము, హర విలాసము, శివరాత్రి మహాత్మ్యము వంటి అన్ని కావ్యాల్లో శివున్ని ఘనంగా శ్లాఘించాడు. ఈ విషయం శృంగార నైషధంలో స్పష్టంగా ఉంది. కృతి పతి అయిన సింగనామాత్యుడు శ్రీనాథున్నుద్దేశించి ఇలా అన్నాడట.

శా॥ బ్రాహ్మీ దత్త వరప్రసాదుడవురు ప్రజ్ఞా విశేషోదయా
జిహ్మా స్వాంతుడ వీశ్వరార్చన కళాశీలుండ వభ్యర్హిత
బ్రహ్మాండాది మహా పురాణ చయ తాత్పర్యార్థ నిర్ధారిత
బ్రహ్మజ్ఞాన కళానిధానమవు నీ భాగ్యంబు సామాన్యమే (శృంగార నైషధం - 1-8వ పద్యం)

శ్రీనాథుడు ఈశ్వరార్చన కళాశీలుడని పై పద్యంలో స్పష్టంగా ఉంది. ఈ కవి అన్ని కావ్యాల్లోను శివునికి అగ్రస్థానమిచ్చాడు. వివిధ కావ్యాల్లోని ఉపకథల్లో శివుడే నాయకుడుగా కనిపిస్తాడు. దీనికి సిరియాళుని కథ, కిరాతార్జునీయ వృత్తాంతం, శివశర్మోపాఖ్యానం వంటి వాటిని పేర్కొనవచ్చు. కాశీ ఖండంలో ఇష్టదేవతా ప్రార్థన పద్యంలో పార్వతీ పరమేశ్వరులను ఇలా శ్లాఘించాడు.

శా॥ శ్రీ కాశీ నగరాధి రాజ్యపదవీ సింహాసనాధ్యాసి లో
కైక గ్రాణి విశ్వనాథుండు విశాలాక్షీ మనోభర్త సు
శ్లోకుం దొడ్డయ యల్ల భూవర తనూజున్ వీరభద్రేశ్వర
క్ష్మా కాంతుం జగ నొబ్బ గండని మహైశ్వర్యాన్వితుం జేయుతన్ (కాశీఖండం - 1-1 పద్యం)

కాశీనగరం పార్వతీ పరమేశ్వరుల నిలయమంటాడు కవి. అది చాలా పరమ పవిత్ర భూమి అంటాడు. కాశీలో నివసించటం పూర్వజన్మ సుకృత ఫలమే నంటాడు. ఇంకా కాశీ నగరాన్ని, శివుని ఔన్నత్యాన్ని ఇలా ప్రశంసించాడు శ్రీనాథుడు.

– నీ లేత చిగుళ్ళ వంటి కౌశేయ ఎవనం ధరించే నా సీత ఎక్కడుంది? ఓతాళవృక్షమా! ఓ జంబూ వృక్షమా మీరైన చెప్పండి. మీరెవ్వరూ ఎరుగరా నాసీత ఏమయిందో అని ఉన్మత్తుని వలె రోదిస్తూ, కనబడు వ్యాఘ్రాన్ని హరిణి, మత్తేభాలను అడుగుతూ, సీత అంద చందాలను స్మరించుకుంటూ విలపిస్తాడు సీతపై రామునికి గల ప్రేమ తెలుస్తుంది. భార్య భర్తల మధ్య ఉండాల్సిన అన్యోన్యత తెలుస్తుంది.

అశోక వనంలో తనను తీసుకెళ్తానన్న హనుమంతునితో సీత నా రాముడే వచ్చి నన్ను తీసుకు వెళ్తాడు అంటుంది. రామునికి సీతపైగల నమ్మకం ఎంతటిదో అర్థమవుతుంది భార్యా భర్తల బంధానికి పునాది నమ్మకమే.

ఈ విధంగా అన్ని విషయాలలో మనకు ఆదర్శంగా నిలిపిన రామాయణాన్ని మన జీవనంతో అన్వయం చేసుకుంటూ జీవించాలి.

ఆధార గ్రంథాలు :-

1. రంగనాథ రామాయణం – గోన బుద్ధారెడ్డి
2. మొల్ల రామాయణం – ఆతుకూరి మొల్ల
3. ఉపశ్రీ రామాయణం – ఉపశ్రీ

శివభక్తి తత్పరుడు – శ్రీనాథుడు

డా॥ జ్యోతి కొండలరావు ఎం.ఏ.,టి.పి.టి., ఎంఫిల్,పిహెచ్.డి.
తెలుగు అధ్యాపకులు,శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
తి.తి.దే., తిరుపతి

భారతదేశం భక్తి తత్వానికి పెట్టని కోట వంటిది. ఋషులు, మునులు, తత్వవేత్తలు వేదాది సాహిత్యం ద్వారా భక్తిభావ బీజాలను మనకందించారు. వీరికంటే ముందు నుంచి జానపదులు కూడా భక్తి తత్వాన్ని మౌఖికంగా తరతరాలకు అందిస్తూ వస్తున్నారు. 'భక్తి' శబ్దం కేవలం దేవునికి మాత్రమే అన్వయించబడుతున్నది. ప్రపంచంలో హిందూ, బౌద్ధ, జైన, సిక్కు, ఇస్లాం, క్రిస్టియన్ వంటి మతాల వారున్నారు. ఆయా మతస్థులు వారి మత గ్రంథాలను ఆధారంగా చేసికొని అందులో చెప్పబడిన దేవతలను అర్చిస్తున్నారు. ఆ క్రమంలో చూసినపుడు హిందువులు బహుదేవతారాధకులుగా పరిగణించబడ్డారు. ఆక్రమంలోనే సర్వదేవ నమస్కారం కేవలం ప్రతి గచ్ఛతి' అని స్పష్టంగా ప్రకటించి తమదే పైచేయి అనిపించుకున్నారు.

ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా ఉపకార బుద్ధితో ప్రేమతో భగవంతునుద్దేశించి చేయు సేవను 'భక్తి' అంటారు. 'భజ సేవాయాం' అను ధాత్వర్థమును బట్టి భక్తుడు మనసా వాచా కర్మణా శుద్ధ స్వరూపుడైన భగవంతుని సేవించుటయే భక్తి అని భక్తి సారామృత సింధువు తెలుపుతున్నది. అదేవిధంగా భక్తిని గూర్చి భాగవతం ఇలా తెలుపుతున్నది.

జాషువా సాహితీ సమాలోచన

(జాతీయ సదస్సులో సమర్పించబడిన పరిశోధక వ్యాసాలు)

గౌరవ సంపాదకులు

ఆచార్య వి. వీరయ్య

ఉపాధ్యక్షులు

విక్రమ సింహపురి విశ్వవిద్యాలయం

సంపాదకులు

ఆచార్య శ్రీపాద జయప్రకాశ్

విద్వాన్ బూతపాటి కిరణశ్రీ

సహ సంపాదకులు

డా॥ చిన్నం రాజారాం

డా॥ తెలిదేవులపల్లి విమల

డా॥ వేసపోగుల వెంకటేశ్వర్లు

డా॥ కుమ్మెత లక్ష్మీనారాయణ రెడ్డి

ప్రచురణ

తెలుగుశాఖ

విక్రమ సింహపురి విశ్వవిద్యాలయం

&

జాషువా కవితాపీఠం

నెల్లూరు

2016

JASHUVA SAHITI SAMALOCHANA

© : Editors

Years of Publication : September 2016

Edition : First Edition

Copies : 500/-

Price : 490/-

Publishers : 1) Department of Telugu
Vikrama Simhapuri University,
Nellore .

2) Jashuva Kavitha Pitham
Nellore.

DTP & Layout : Manasa Job work,
A.T.Agraharam, Nellore.

Printers : Padma Graphics
Rayaji Street, Nellore

ISBN : 978-93-5254-324-3

గమనిక: ఈ పుస్తకంలో రచయితలు వెలుబుచ్చిన అభిప్రాయాలకు ఆయా రచయితలే బాధ్యులు.

– సంపాదకులు

విషయసూచిక

		పేజి నెం.
1.	జాషువా సాహిత్యం - సాంఘిక పరిస్థితులు, - డా॥ పులపర్తి శ్రీనివాసరావు	1
2.	పంచముడి పక్షాన జాషువా - కె. బేబిశాలిని	6
3.	అమర వేదనా విస్ఫూర్తి - గుర్రం జాషువా కవిత్వం - పి. శివకుమార్,	10
4.	జాషువ కవిత్వం-స్త్రీ సామాజిక జీవితం-డా॥ లింగాల మంగమ్మ	15
5.	జాషువా జీవితం సామాజిక రాజకీయ ఆర్థిక దృక్పథాలు - గోదల బీరయ్య	22
6.	గుర్రం జాషువ -ముసాఫరుల గేయాల్లో తార్కిక మానవతావాద దృక్పథం - డా॥గెరివి ఓబలేసు	26
7.	విశ్వనరుడు - జాషువా - ఎమ్. ఇందిర	32
8.	విశ్వ మానవతా వాది జాషువా - డా॥ ఆంజనేయుదు,	36
9.	జాషువా మానవతా వాదం - బి. మేరికుమారి,	41
10.	జాషువ రచనలలో వ్యక్తిత్వం - యం.ధర్మారావు, ఇ వాసు,	44
11.	ఓ జాషువా! వృథా కాలేదు మీ శ్రమ- జి.వి.యన్.పవన్ కుమార్	49
12.	జాషువా కవిత్వంలో సామాజిక స్పృహ - డి.హసీనా	52
13.	ఆధునిక కాలానికి అనివార్యం - జాషువా పద్యం, - డా॥ చదలవాడ విజయ కుమార్	56
14.	సామాజిక చైతన్య స్ఫూర్తి - జాషువా సాహిత్యం - చిలుకూరి సోమయాచారి	61
15.	జాషువా కవిత్వం - దళిత వాదం - చేబ్రోలు జఖరయ్య	65
16.	జాషువా రచనలు - దేశభక్తి - సి. దుర్గ,	68

120. గబ్బిల సందేశం పీడితుల పాలిట వరం 549

– డా॥ బోదిరెడ్డి మహేంద్ర రెడ్డి 553

121. జాషువా కావ్య కళాదృక్పథం – ఆచార్య బూదాటి వేంకటేశ్వర్లు 557

122. సుకవి జాషువా – డా॥ టి. విమల

123. జాత్యాభిమానాన్ని, దేశాభిమానాన్ని ప్రతిబింబించే గబ్బిలం 560

– బి.నాగశేషు

124. మార్క్సిస్టు బీజాలు చల్లిన జాషువా 'గబ్బిలం' 565

– డా॥ కసుకుర్తి ఈశ్వరమ్మ

125. "జాషువా గబ్బిలం కావ్యం – ప్రతిఘటన చైతన్యం" 568

– వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్

126. గబ్బిలం–మానవతావాదం–జి. మాధవీలత 572

– డా॥కె.చెన్నకేశవరెడ్డి 577

127. జాషువా గబ్బిలం – భాషా ప్రయోగం, – డా.వి.గోపాల్

128. గుర్రం జాషువా గబ్బిలం– ప్రతీక ఖండ కావ్యం 582

– బేకుమళ్ళ వెంకటప్పయ్య

129. జాషువ గబ్బిలం – అభ్యుదయ భావాలు 587

– డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి 592

130. జాషువా ఫిరదౌసి–కల్పితపాత్ర – డా॥ జి. హేమావతి

131. జాషువా తీర్చిదిద్దిన పాంథుడు – 'కాందిశీకుడు' 595

– డా॥ ఎ. చంద్రశేఖర్‌రెడ్డి 600

132. అభినవ"శిల్పి" – గుర్రం జాషువా – కె. గురప్ప

133. గుర్రం జాషువా ధర్మాగ్రహం – గబ్బిలం 604

– డా॥ వీపూరి వేంకటేశ్వర్లు

134. ఆదర్శ ప్రాయుని జాషువా అఖండ గౌతమి 609

– కొండముది అనిల్‌కుమార్

121. జాషువ గబ్బిలం - అభ్యుదయ భావాలు

- డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

గుంటూరు జిల్లా వినుకొండలో 28-09-1895న జన్మించిన గుర్రం జాషువా పేదరికం కులవివక్షతలనే అడ్డుగోడలనే తన గురువులుగా స్వీకరించి, సుమారు ముప్పైకి పైగా రచనలను చేసి మహాకవిగా నిలచి, వినుకొండ నుండి విశ్వనరుడుగా వినువీధులకెగసి, తనకు తిరుగులేదని చాటాడు.

జాషువా రచనలన్నింటిలో అత్యంత ప్రాధాన్యాన్ని పొందిన రచన గబ్బిలం. రెండు భాగాలున్న ఈ ఖండకావ్యం మొదటి భాగంలో 117 పద్యాలు, రెండవ భాగంలో 142 పద్యాలు మొత్తం 259 పద్యాలున్నాయి. కాళిదాసు మేఘసందేశాన్ని మనస్సులో వుంచుకొని ఈ కావ్యాన్ని తాను రచించానని, మేఘసందేశంలో కథానాయకుడైన యక్షుడు మేఘం ద్వారా ప్రణయసందేశాన్ని తన భార్యకు పంపిస్తే, గబ్బిలంలో హరిజనుడు తన దీనగాథను గబ్బిలంద్వారా శివుడుకు పంపిస్తాడని జాషువా తెలిపాడు. అందులో కథానాయకుడు మన్మథాగ్నితప్తుడైతే, ఇందులో కథానాయకుడు క్షుధాగ్ని పీడితుడని, అందులో అతని శిక్ష సంవత్సర కాలమైతే, ఇందులో ఇతని శిక్ష జీవితకాలమని వివరించాడు. తమసందేశాన్ని పంపడానికి హంసలు, చిలుకల్లాంటి ఉత్తమజాతి పక్షులు పేదవాడైన పంచమునికి దొరకడము అసంభవం కావున, పాడుపడ్డ కుటీరాలలోవున్న గబ్బిలాన్నే తన సందేశాన్ని పంపడానికి అతను ఎంచుకొన్నాడని కవి తెలిపాడు. జాషువా నిరాశ్రయుడిగా గుంటూరులో కాలం గడుపుతున్న రోజుల్లో అతనికి స్మశానానికి ప్రక్కనే పాడుబడివున్న ఒక ఇల్లు దొరికింది. పేదరికం ఒకవైపు, కులవివక్ష ఒకవైపు అతని గుండెల్లో బాధను నింపాయి. రాత్రిళ్ళు ఒకచిన్న ఆముదపు గుడ్డదీపపు వెలుగులో వ్రాసుకొంటున్నవేళ, దీపాన్ని ఆర్పడానికొచ్చిన గబ్బిలాన్నే తన నేస్తంగా తలచి, తన కన్నీటి కథను ఈశ్వరునికి చెప్పమని ప్రార్థించాడు జాషువా.

చిక్కినకాసుచే దనివి జెందు నమాయికు డెల్ల కష్టముల్
బొక్కెడు బువ్వతో మఱచిపోవు క్షుధానల దగ్ధమూర్తి న
ల్దిక్కులు గల్గు లోకమున దిక్కరి యున్న యరుంధతీ సుతుం
డొక్కడు జన్మమెత్తె భరతోర్వరకుం గడగొట్టు బిడ్డనై

(గబ్బిలం-మొదటి భాగం - పద్యం1)

తనకు చిక్కిన కొద్దిడబ్బుతోనే తృప్తిపొంది, నిరంతరం ఆకలి బాధతో దహింపబడి కొంత అన్నం దొరికితే చాలు దానితోనే తన బాధలన్నీ మరచిపోయే, నాలుగు దిక్కులు ఉన్న ఈ లోకంలో ఏదిక్కూ లేని అరుంధతి సుతుడు ఒకడు కడకొట్టుబిడ్డనై జన్మించాడనే

LALITHA KALA DARSHINI

(Vyasa Samputi - II)

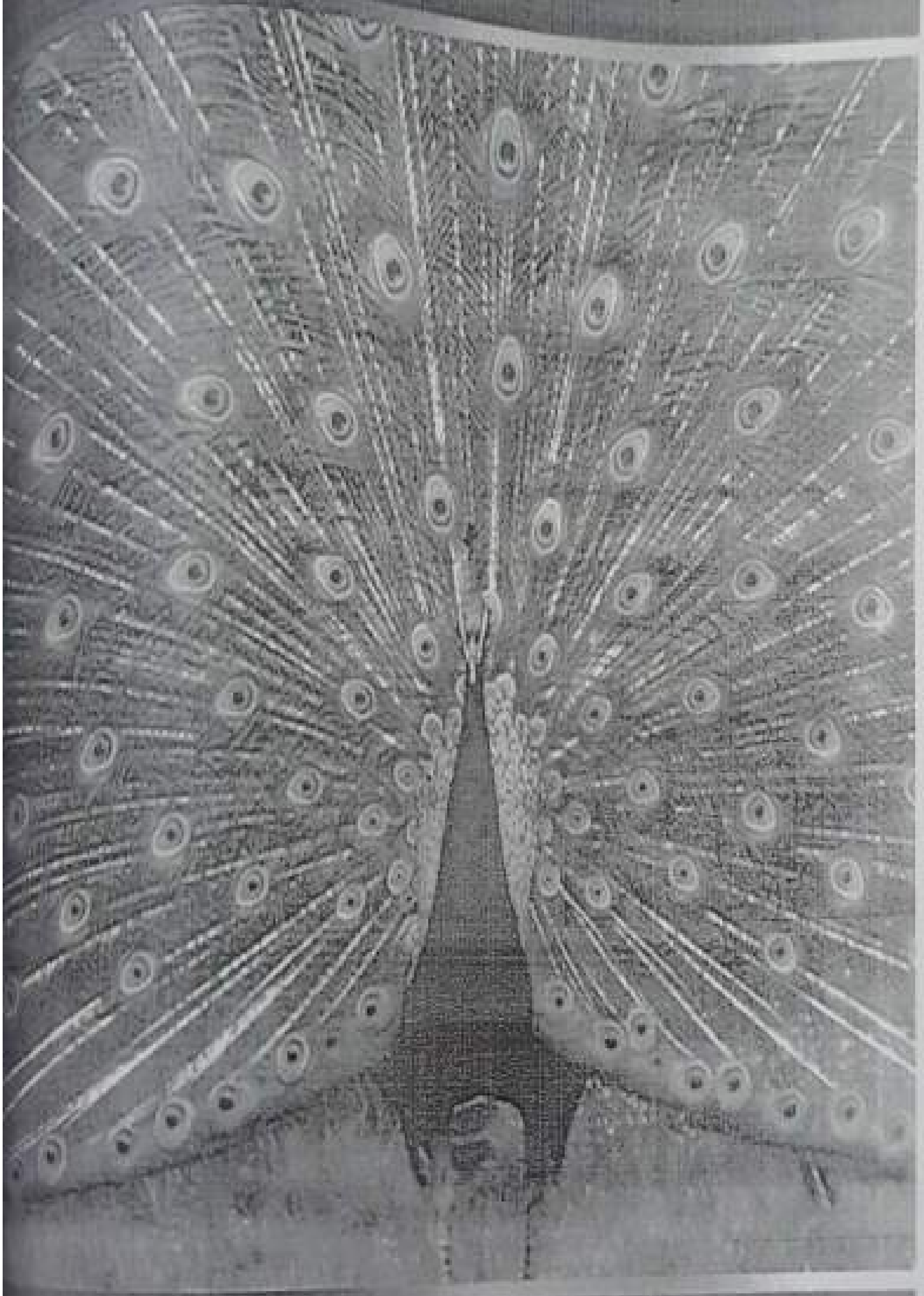

లలిత కళాదర్శిని

(వ్యాస సంపుటి - II)

Lalitha Kaladarshini
(Vyasa Samputi - II)

First Edition : 2016

© : Dr. R.Vasudev Singh

Edited by :
Prof. Challa Murali Krishna
Dr. R. Vasudev Singh
Dr. D. Masthanamma

Copies : 500

Price : Rs.250/-

Published by :
Crescent Publishing Corporation,
4806/24, Mathur Lane, Ansari Road,
Darya Ganj, New Delhi-110 002.

For Copies :
Dr. R.Vasudev Singh
Cell : 98485 09871

ISBN : 978-81-8342-375-5

Lay Out :
Cherukupalli Arunaprasad
Cell : 9908084797

Cover Design & Printing :
Akruthi Offset Printers
Chikkadpally, Hyderabad.
Ph. No.040 - 27664525

గమనిక :

ఇందులోని వ్యాసాలు పూర్తిగా వ్యాసకర్తల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. దీనికి సంబంధించిన ఎటువంటి వివాదాలకు ప్రచురణకర్తలు, సంపాదకవర్గం బాధ్యులుకారు.

12. భారత రంగస్థలంపై భారతేతిహాసం — 67

- కె.ఎం.మహేశ్వరరాజు

13. సృజనాత్మక యథార్థవాదం — 74

- జి.బాలకృష్ణ

14. జానపద కళారూపాలు - పిచ్చుకగుంట్లు — 78

- ఎం.మాధవి

15. దళిత కవిత్వంలో స్త్రీ చిత్రణ — 83

- డా॥ పి.సరళాదేవి

16. ఒగ్గు కథ - ప్రయోగాలు — 86

- డా॥ ఆర్. వాసుదేవ్ సింగ్

17. శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి కథలు — 90

- డా॥ పాళెం రమాదేవి

18. సత్యాగ్నిగారి స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు - శిల్ప నైపుణ్యం — 94

- డా॥ తప్పెట రామప్రసాద్ రెడ్డి

19. వాదేశ్వరీదేవి - జ్యోతి నృత్యం — 97

- రావిరాల లక్ష్మీకాంతం

20. జనరంజక జానపద కళారూపం - హరికథ — 103

- డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

21. భారతి సూచీ - కళలు — 109

- ప్రొఫెసర్ చల్లా మురళీకృష్ణ

22. జానపద నాటకాలు - హాస్యపాత్రలకు నిలయాలు — 112

- డా॥ డి.మస్తానమ్మ

23. తెలుగు యక్షగాన సంక్షిప్త చరిత్ర — 116

- డా॥ కె.సువర్చలాదేవి

24. క్షీరసాగర మథనం - అంతరార్థ సౌందర్యం — 121

- డా॥ వీపూరి వెంకటేశ్వర్లు

25. విశాఖపట్టణపు ప్రత్యేక జానపద నృత్యం - జాలరి నృత్యం — 125

- డా॥ వేలూరి సుమిత్రా పార్థసారథి

26. స్త్రీల కచేరీ సంప్రదాయం - నాగరత్నమ్మ — 132

- ఎం.సుషమ

జనరంజక జానపద కళారూపం - హరికథ

- డా|| సూరపరాజు వసంత కుమారి
తెలుగు అధ్యాపకురాలు
యస్.జి.యస్. ఆర్ట్స్ మరియు పి.జి కళాశాల
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

కలిదోష నివారణమైయలఘు యశుల్ వాగడునట్టి
హరికథనము నిర్మలగతి గోరెడు పురుషుడు
వెలయగ నెవ్వాడు దగిలి వినడు మహాత్మా!

(భాగవతం 1-47)

హరికథ కలిదోషాన్ని హరిస్తుంది. కీర్తిమంతులైన పుణ్యాత్ములు హరికథను ప్రశంసిస్తారు. అలాంటి హరికథను నిర్మలమైన ఉత్తమ గతిని కోరే వారందరూ అనురక్తులై వింటారన్న భావం గల పై పద్యం, తాపసులు నైమిశారణ్యంలో సూతునితో భాగవతములో చెప్పారు.

భారతదేశం జానపద కళలకు పెట్టింది పేరు. ఈ కళలు మన జీవన సంస్కృతిలో భాగంగా చెప్పుకోవచ్చు. సంప్రదాయబద్ధంగా తరతరాలుగా మనకు సంక్రమిస్తున్న సౌందర్యనిధులు జానపద కళలు. జనపదుల అనుభూతులకూ, మానసిక చైతన్యానికీ విజ్ఞాన వినోదాలకు ప్రతీకలు జానపదకళలు. ఒక్కొక్క కళ ఒక్కో శైలిలో వుండే జానపదకళలు ఎన్నో రూపాల్లో వున్నాయి. జానపద కళల్లో హరికథ ప్రధానమైంది.

హరినామాన్ని కథగా ప్రచారం చేయడమే హరికథ. పూర్వం మూడు లోకాల్లో హరినామాన్ని ప్రచారం చేసిన నారదుడే మొదటి హరికథకుడని పెద్దలు అంటారు. పండిత పామరుల్ని రంజింపచేయగల ఈహరికథ నేటికీ ప్రజాదరణ పొందిన ఉత్తమ జానపద కళారూపంగా చెప్పవచ్చు.

సర్వలోక శరణ్యుడైన భగవంతుని సర్వార్పణ బుద్ధితో త్రికరణ శుద్ధిగా సేవించడమే భక్తి. ఆ భక్తి తత్త్వమే ప్రాణంగా హరికథ మొదట ఆవిర్భవించింది. హరికథ మేలైన భగవదారాధనా విధానం. అందులో సంగీతం, సాహిత్యం, అభినయం సమ్మిళితాలై వుంటాయి. నవరసాలు ఒలికించే ఈ కళను భక్తులు, ముఖ్యంగా ఆంధ్రులు మిక్కిలి శ్రద్ధతో ఆదరించారు.

పురాణ ప్రవచన రీతికి సంగీత ప్రధానమైన కీర్తనలను జోడించడం వలన హరికథ రూపొందిందని పూర్వులు తెలిపారు. భగవద్భక్తినీ, నైతికతో మేళవించిన ఆధ్యాత్మిక తత్త్వాన్ని హరికథల ద్వారా ప్రచారం చేశారు. అధిక సంఖ్యాకులైన సామాన్య జనులను పురాణ ప్రవచనం కన్నా హరికథ అధికంగా ఆకర్షించింది.

సినిమాలు టీవీలు, రేడియోలు నేడు వున్నతంగా లేని ముందు రోజుల్లో, ముఖ్యంగా పల్లెల్లో, పగలంతా కష్టపడి పనిచేసిన ప్రజలకు ఉల్లాసాన్ని, వినోదాన్ని, విజ్ఞానాన్ని, భక్తిని అందించే హరికథ జనపదులను విశేషంగా ఆకట్టుకుంది. హరికథ ఒక గ్రామంలో చెబుతున్నారంటే చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాల వాళ్లందరూ అక్కడకి వచ్చి ఎంతో శ్రద్ధాసక్తులతో కథను విని ఆనందించేవారు. గ్రామాల్లోనే కాక పట్టణాల్లో కూడా గొప్ప పర్వదినాల్లో, విశిష్ట సందర్భాలైన ఉత్సవాల్లో హరికథలు ఏర్పాటు చేసేవారు. ఈ సంప్రదాయం నేటికీ కొనసాగుతూ వున్నది.

తెలుగు సాహిత్యంలో

నీతిచంద్రికలు

సంపాదకులు

డా॥సూరపరాజు వసంత కుమారి

తెలుగు సాహిత్యంలో నీతిచంద్రికలు

- డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

ప్రతులు: 500

ప్రథమ ముద్రణ: 2016

హక్కులు: డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

గమనిక

ఇందులోని వ్యాసాలు పూర్తిగా వ్యాసకర్తల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. వాటికి సంబంధించిన ఎటువంటి వివాదాలకు సంపాదకులు, ప్రచురణ కర్తలు బాధ్యులుకారు

ISBN: 978-15-41143-93-7

వెల : 150/-

ప్రతులకు :

డా॥ యం. రమేష్ కుమార్

18-3-15, శాంతినగర్

ఖాదీకాలని, ఆంజనేయస్వామి గుడి దగ్గర

తిరుపతి-517 501

ఫోన్: 9177727737

డి.టి.పి. & ప్రింటింగ్

శ్రీ ప్రభా గ్రాఫిక్స్

షాప్ నెం. 3, బాలాజి కాలనీ

తిరుపతి

స్థిరవాణి:0877-6540777

విషయ సూచిక

భగవంతుడే బోధించిన నీతి - భగవద్గీత 1-8

డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి

నాటికి... నేటికీ ... ఆదర్శవంతమైన "విదుర" నీతి 9-18

డా॥ యం. మాదన్న, ఐ. సజని

విజ్ఞానగని - విదురనీతి 19-28

కె.ఎస్. అన్నపూర్ణాదేవి

నన్నయ మహాభారతం - రుచిరార్థసూక్తులు 29-37

డా॥ వై. విజయలక్ష్మి

ఆంధ్రమహాభారతం - భీష్మ నీతి 38-45

జి. సత్యవతి

నీతుల మణిహారం - కచోపాఖ్యానం 46-50

డా॥ చాగంటి నాగరాజేశ్వరి

మహా భారతంలో - నీతిగాథలు 51-57

ఎం.హరినాథ్

అసూయ ఫలితం అధఃపతనం 58-65

డా॥ ఎ. శ్రీదేవి

యయాతి పలికిన నీతులు - జ్ఞాన జ్యోతులు 66-70

పెరుగుపల్లి బలరాం

దుర్భి భుజంగరాయ శర్మ రచనలు-ద్రౌపది దాంపత్య 71-77

నీతి - శెట్టిపల్లి తిరుపాలు

1. భగవంతుడే బోధించిన నీతి - భగవద్గీత

-డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి
తెలుగు అధ్యాపకురాలు
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ డిగ్రీ మరియు పీజీ కళాశాల
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.
చరవాణి: 9908391024

సాక్షాత్తు భగవంతుడైన శ్రీకృష్ణుడు తన భక్తుడైన అర్జునునికి మహాభారత సంగ్రామ సమయాన తానే స్వయంగా బోధించినది భగవద్గీత. కురుక్షేత్ర సంగ్రామ సమయాన తన వైరి పక్షాన వున్న తన బంధుమిత్రులను చంపవలసివస్తుందన్న బాధతో వైరాగ్య స్థితిని పొందిన అర్జునుడికి జ్ఞానోదయము కలిగించి కర్తవ్య కార్యోన్ముఖుని చేయడం కోసము శ్రీకృష్ణుడు చేసిన హితబోధలో నేటి సమాజానికి అవసరమైన ఎన్నో నీతి రత్నాలు వున్నాయి.

సత్యమైన మంచి వాక్కులు పలకాలి:

అనుద్వేగకరం వాక్యం సత్యం ప్రియహితం చయత్।
స్వాధ్యాయాభ్యసనం చైవ వాఙ్మయం తప ఉచ్యతే॥

(అధ్యాయం 17 - శ్లోకం 15)

సత్యమును, ప్రియమును, హితకరమును, ఉద్వేగము కలిగింపని వచనములు, వేదపారాయణము అనునవి వాక్కునకు సంబంధించిన తపస్సు అనబడును.

సత్యం వద, ధర్మంచర అని తైత్తిరీయోపనిషత్తు తెలియచేస్తూ వుంది. వేయి అశ్వమేధ యాగములు చేసిన పుణ్యఫలం కంటే సత్యం పలకడం వలన వచ్చే ఫలము అధికమని భారతంలో తెలుపబడినది. రామాయణంలో శ్రీరాముడు, పురాణాల్లో హరిశ్చంద్రుడు, మహాభారతంలో ధర్మరాజు సత్యం అనే మూల్యం కోసం

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని

సాహిత్య సమాలోచన

సంపాదకులు

ఆచార్య నాగోలు కృష్ణారెడ్డి

డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు

రాసాని షష్టిపూర్తి ప్రత్యేక సంచిక

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని సాహిత్య సమాలోచన

Dr. V.R. RĀSĀNI SĀHITHYA SAMĀLŌCHANA

సంపాదకులు: ఆచార్య నాగోలు కృష్ణారెడ్డి
డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు

ప్రచురణ : ఏప్రిల్-2017

ప్రతులు : 1000

ముఖచిత్రం : పినిశెట్టి

సర్వహక్కులు : సంపాదకులవి, డా॥ వి.ఆర్. రాసానివి

ప్రతులకు : డా॥ వి.ఆర్. రాసాని
16-2బి/17, బాలాజీ రెసిడెన్సీ
మునిరెడ్డి నగర్, తిరుపతి - 517 502
చరవాణి: 9848443610

ISBN- 978-81-924602-1-5

అన్ని విశాలాంధ్ర మరియు ప్రజాశక్తి పుస్తక కేంద్రాలు

డి.టి.పి. లేఅవుట్ డిజైన్- ఎం.లలిత-8801831948

ముద్రణ: విజయవాణి ప్రింటర్స్-చౌడేపల్లె-చిత్తూరు జిల్లా

వెల- రూ: **300/-**

విషయసూచిక

1. సంపాదకీయం - 1

2. నా మాట - 14

3. అభినందనలు - 16

4. నేనెందుకు రాస్తున్నానంటే... - 21

5. ఆప్తవాక్యాలు

6. అరుదైన రచయిత 'రాసాని'
   - ఆచార్య రాచపాళెం చంద్రశేఖర రెడ్డి - 27

7. సామాజిక తాత్త్విక రచయిత రాసాని
   - చీకోలు సుందరయ్య - 30

8. నిరంతర సాహితీ 'చెలమ'
   - ఆచార్య తుమ్మల రామకృష్ణ - 33

9. సృష్టిలో తీయనిది....
   - డా॥ కంపల్లె రవిచంద్రన్ - 38

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని కథా సాహిత్యం

10. గొప్ప కథా సంవిధాన చక్రవర్తి - డా॥ వి.ఆర్. రాసాని
    - శాంతి నారాయణ. - 43

11. ఆదివాసీల సాంస్కృతిక రాయబారి - రాసాని
    - బండి నారాయణస్వామి - 59

12. రాసాని కథలు - మహిళ
    - ఆచార్య మూలె విజయలక్ష్మి - 67

13. రాసాని చిత్రించిన బహుజన జీవితం
    - ఆచార్య కొలకలూరి మధుజ్యోతి - 75

14. రాసాని కథలు - కళాకారులు
    - ఆచార్య కోసూరి దామోదర నాయుడు - 86

26. 'మెరవణి' కథలు-ప్రాదేశిక సాంస్కృతిక జీవన చిత్రణ
- డా॥ నాదెండ్ల శ్రీమన్నారాయణ - 160
27. రాసాని కథల్లో మానవ సంబంధాలు
- డా॥ డి. మల్లయ్య - 167
28. రాసాని వ్యంగ్యాత్మక రాజకీయ కథలు 'ముచ్చట్లు'
- డా॥ నెమిలేటి కిట్టన్న - 173
29. రాసాని 'మా వూరి కతలు' - వ్యక్తిత్వ వికాసం
- డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి - 176
30. సీమ గ్రామీణ జీవితాలకు అద్దం పట్టిన మూడు కథలు
- డా॥ టీ.డి. రాజన్న తగ్గి - 182
31. జనం వేష్టకు పరాకాష్ఠ రాసాని 'హెూమం' కథ
- జె.ఎస్. మూర్తి (విహారి) - 186
32. రాసాని కథలు-శిల్ప ప్రశంస
- డా॥ శింగుపురం నారాయణరావు,
- డా॥ టి.జి.ఆర్. ప్రసాద్ - 189
33. శ్రీకృష్ణదేవరాయ కథలు - చారిత్రక సాహిత్య నేపథ్యం
- డా॥ ఎల్. విజయకృష్ణారెడ్డి - 205

6. డా॥ వి.ఆర్. రాసాని నవలా సాహిత్యం

34. చరిత్రలో నిలచిపోయే అరుదైన నవల 'పరస'
-ఇతివృత్త నిర్వహణ - ప్రొ॥ ఎం. జయదేవ్ - 211
35. 'చీకటి ముడులు' - అణగారిన వారి జీవితాలు
- డా॥ గుమ్మా సాంబశివరావు - 217

రాసాని 'మా వూరి కతలు' - వ్యక్తిత్వ వికాసం

డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

డా॥రాసాని కలంనుంచి జాలువారిన ఎన్నో అద్భుత రచనల్లో అత్యంత అరుదైన కథాకళాఖండం రాసాని మావూరి కథలు.

రచయిత మనసునుంచి జనించే కథల్లో సాధారణంగా ఊహాకల్పితాల శాతం నిజమైన సంఘటనల శాతంకన్నా ఎక్కువగా ఉంటుంది. కానీ అందుకు భిన్నంగా రాసాని మావూరి కథల రచనా సృష్టి జరిగింది. ఈ కథల్లోని ప్రాంతాలు, పాత్రలు, పేర్లు, సంఘటనలన్నీ కూడా రచయిత జీవితంలోని నిజ సంఘటనల ఆధారంగానే మలచడం జరిగింది. అందుకే ఈ కథలు చదువుతున్నప్పుడు మనం నిజంగా పల్లెల్లో వున్నట్లు అనిపిస్తుంది. గ్రామీణ సౌందర్యాన్ని, పల్లెటూళ్ళ జీవన విధానాల్ని మనం చూస్తున్న అనుభూతిని పొందుతాము. పల్లెల్లో మాట్లాడుకునే ఆ ప్రాంత మాండలిక భాష అచ్చంగా మళ్ళీ వింటూ వున్నట్లు మనకనిపిస్తుంది. కడుపుబ్బ నవ్వించే హాస్యంతో పల్లెప్రజల జీవన విధానాన్ని మనకళ్ళెదుటే నిలిపే నవరస సమ్మిళితమైన ఈ కథాసంపుటంలో 21 కథలున్నాయి. ఈ కథలను పరిశోధిస్తే అందులో వ్యక్తిత్వ వికాసానికి సంబంధించిన ఎన్నో విషయాలు మనకు దర్శనమిస్తాయి.

ఈ కథాసంపుటిలోని మొదటి కథ 'ఆటంటే ఆట'లో రచయిత ఇలా చెప్తాడు.

"ఈ పాపి జగతిలో పెతీ మనిషీ యింగొక మడిస్తో ఆట ఆడుకుంటానే వుంటాడు. అది కాలంతోబాటు సపాయిగా సాగిపోతా వుండే నిత్తెసత్తెం".

"ఇద్దో... సత్తె పెమాణకంగా నిజ్జం సెప్తుండా! తల్లి, తండ్రి దెగ్గిర, తండ్రి తల్లి దెగ్గిరా బలే మంచోళ్ళుగా ఆటాడుతా వుంటారు. అదే మాదిరి బిడ్డ దెగ్గిర తల్లిదండ్రులు, వాళ్ళ దగ్గర బిడ్లు వొకరినొకరు ఆటాడుకుంటా ఉంటారు. ఎన్ని గబ్బు పన్లు చేస్తావున్నా మొగుడు... పెండ్లాం దెగ్గిరా, పెండ్లాం... మొగుడి దెగ్గిరా వొగరి మీద వొగరు లేని ప్రేమను వొలకపోసుకుంటా, తెగ నటించేస్తా వుంటారు. ఆట్లాడతా వుంటారు. అత్తమామల మీద ఏ రాగ్గింజంత ప్రేమ లేకపోయినా... కోడలు పరాయోళ్ళ ముందర మాత్రం ప్రేమ కారిపోతా వున్నిట్టు బో ఆట ఆడతా వుంటాది. అట్లే వాళ్ళూ కోడాలపట్ల ప్రేమ పొంగుకొచ్చేసినిట్టు ఆటాడతా వుంటారు. దొందూ దొందే! ఈ మాదిరిగానే ప్రేయసీ ప్రియుల మద్దెన, నేస్తుల మద్దెన ఈ ఆట బలే రంజుగా సాగిపోతానే ఉంటాది.

సదూకొనే పిలకాయల్దెగ్గిర సదూసెప్పే అయ్యివోర్లు బో సదవర్లు మాదిరిగా ఫోజు

సాహితీ నందనం

ఆచార్య నూలకుంట మునిరత్నమ్మ పదవీ విరమణ

అభినందన సంచిక

సంపాదకులు : ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

సాహితీ నందనం

SAHITHI NANDANAM

ఆచార్య నూలకుంట మునిరత్నమ్మ పదవీ విరమణ అభినందన సంచిక

సంపాదకులు : ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులురెడ్డి

ప్రచురణ : జూన్ - 2017

ISBN: 978-1982086534

వెల : రూ. 500/-

ప్రతులు : 1000

ముఖచిత్రం: పేటశ్రీ

సర్వహక్కులు : ఆచార్య నూలకుంట మునిరత్నమ్మ

ప్రతులకు : ఆచార్య నూలకుంట మునిరత్నమ్మ
తెలుగు అధ్యయనశాఖ
శ్రీవేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం
తిరుపతి.

ముద్రణ : ప్రభా గ్రాఫిక్స్, తిరుపతి

విషయ సూచిక

పుట

❖ అభినందనలు 1 - 27

❖ జానపద సాహిత్యం

1. తెలుగు సామెతలు - మానవ సంబంధాలు - ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి 28 - 36
2. చిత్తూరు జిల్లా జానపదుల పండుగ మాతమ్మ కొలుపు - డా॥ మంద వెంకటరత్నం 37 - 41
3. చిత్తూరు జిల్లా జానపద రూపకాల వైశిష్ట్యం - డా॥ బ్రహ్మానంద రెడ్డి 42 - 44
4. జానపద వైద్యం - డా॥ యమ్. వెంకటలక్ష్మమ్మ 45 - 46
5. జానపదుల ఆహారపదార్థాలు - ప్రయోజనాలు - డా॥ గెంజి అరుణ 47 - 52
6. జానపదుల నమ్మకాలలో దేవతలు - కె.మహేష్ 53 - 54
7. మన సామెతలు - చాకలి, మంగలి వృత్తిజీవితాలు - పి. దస్తగిరి 55 - 56
8. బంజారాల మౌఖిక కథలు - బి. శ్రీను నాయక్ 57 - 58

❖ రామాయణం

9. విశ్వనాథ 'కల్పవృక్షం' - వాలి వ్యక్తిత్వం - డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు 59 - 64
10. సకల గుణాభిరామ! శ్రీరామా! - మేళ్లచెరువు ప్రవీణ్ కుమార్ 65 - 66

❖ భారతం

11. మహాభారతం - రాజనీతి - డా॥ రాజేంద్ర అమరాథ 67 - 68
12. నన్నయ్య భారతం - గృహస్థ ధర్మం - టి. సతీష్ కుమార్ 69 - 71

❖ కావ్యాలు

13. వసుచరిత్ర - గిరికా బాల్యవర్ణన - ఆచార్య గోగినేని యోగ ప్రభావతీదేవి 72 - 73
14. ఆముక్తమాల్యద - వైద్యవిశేషాలు - డా॥ పోదూరి జోగయ్య శర్మ 74 - 75
15. కట్టమంచివారి నవయామిని కావ్యం-గురుశిష్య సంబంధాలు - డా॥ ఎల్.కస్తూరి 76 - 77
16. తెనాలి రామలింగకవి ఉద్భటారాధ్యచరిత్ర-ధార్మికసందేశాలు - వరిగొండ సునంద 78 - 79
17. గిరిజన సంస్కృతికి ప్రతిరూపం తిన్నడి కథ - పి.వి.బ్రహ్మానంద్ 80 - 81

❖ పద సాహిత్యం

18. తాళ్లపాక అన్నమాచార్యుల సందేశం - ఆచార్య కోసూరి దామోదరనాయుడు 82 - 84

19. అన్నమయ్య శరణాగతి విశిష్టాద్వైతము - ఆచార్య జి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం 85 - 96

20. అన్నమయ్య పదకవిత్వం - వర్ణనలు - డా॥ టి. రఘునాథ్ 97 - 98

21. అన్నమయ్య కీర్తించిన పౌరాణికభక్తులు - డా॥ సింగుపురం నారాయణ రావు 99 - 100

22. అన్నమయ్య పదసాహిత్యంలో పురాణాంశాలు - పి. పద్మావతి 101 - 103

❖ కవిత్వం

23. గజ్జెల మల్లారెడ్డి కవితా శిల్పం - ఆచార్య మేడిపల్లి రవికుమార్ 104 - 113

24. జాషువా దృష్టిలో కవి - డా॥ సంగుల సునీల్ కుమార్ 114 - 116

25. మద్దూరి నగేష్‌బాబు కవిత్వం - కులవృత్తుల ప్రస్తావన - డా॥ యం.మాదన్న 117 - 119

26. బాలసాహిత్యం - వ్యక్తిత్వవికాసం - డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి 120 - 122

27. గురజాడ 'ముత్యాల సరాలు' - సామాజిక సందేశం - డా॥ యం. గిరిబాబు 123 - 125

28. గురజాడ గేయాల్లో సర్వనామాలు - లింగదారి బాబు 126 - 129

29. 'కూలక్లోనివేళ' కవితాసంపుటి - స్మృతి కవిత్వ పరిమళం - కె.సి. లావణ్య 130 - 132

30. సంప్రదాయకవిత్వం - స్త్రీచిత్రణ - హెచ్. శారదమ్మ 133 - 134

31. ఆధునిక కవిత్వం - దళిత మహిళ దుర్భర జీవనం - సి. వేణుమాధవ్ 135 - 138

32. కొండేపూడినిర్మల కవిత్వం - స్త్రీ సాధకబాధకాలు - బత్తుల వి. వరదయ్య 139 - 140

33. చైతన్య ప్రభంజనం - ముస్లిం వాదకవిత్వం - యం. సురేష్ 141 - 142

34. ఆధునిక కవిత్వంలో నూతన ఆవిష్కరణ - నానీ 'ప్రక్రియ' - జి. వాణి 143 - 146

35. దీర్ఘకవితల్లో మాతృస్మృతి - పెద్యూరు సునీల్ 147 - 148

36. బాలల సమస్యలపై కవితాగళం విప్పిన 'భగ్వాన్' - నీలం వెంకటేశ్వర్లు 149 - 151

37. ప్రపంచీకరణ కవిత్వం - వృత్తుల స్థితిగతులు - వి. పవన్ కుమార్ రెడ్డి 152 - 154

38. డా॥ పిన్ని చక్రపాణి కవిత్వం - పరిశీలన - పి. రామకృష్ణ 155 - 156

❖ కథలు

39. జైస్వారా సాహిత్యంలో బౌద్ధమతం - ఆచార్య శివుని రాజేశ్వరి 157 - 162

40. కథానిక - అధ్యయనం - ఆచార్య ఆర్. రాజేశ్వరమ్మ 163 - 167

బాలసాహిత్యం - వ్యక్తిత్వవికాసం

- డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి

మానవునికి మనోల్లాసం, చిత్తసంస్కారం, కల్గించేది సాహిత్యం. తెలుగు అనంత సాహిత్య సంద్రంలో ఓ ఆణిముత్యం బాలసాహిత్యం. మానవజీవితంలో బాల్యం ప్రధానదశ. ఈ దశలో బాలల భావాలు, ఆలోచనలు, అభిరుచులు, అభిప్రాయాలు పెద్దల కంటే భిన్నంగా వుంటాయి. బాలబాలికల కోసం ప్రధానంగా ఉద్దేశింపబడ్డ రచనలే అయినప్పటికీ ఈ బాలసాహిత్యం పిల్లలకే కాకుండా పెద్దల వ్యక్తిత్వవికాసానికి ఉపయోగపడుతాయి. బాల్యంలో చదువుకున్నవి, నేర్చుకున్నవి వారి జీవితాంతం వెన్నంటి వుంటాయి.

తెలుగులో బాలసాహిత్య నిర్మాతల్లో త్రిమూర్తుల వంటివారు బాలవాఙ్మయ పితామహులు డా॥ గిడుగు సీతాపతి, బాలవాఙ్మయబ్రహ్మ చింతాదీక్షితులు, బాలగేయాలకు నాంది పలికిన మహాకవి గురజాడ అప్పారావు.

గిడుగు సీతాపతి 1940లో 'మనవి' అనే గేయంలో బాలల కోసం ఎలాంటి రచనలు చేయాలనే విషయంలో సూచనలు ఇచ్చారు.

బాల బాలికల కానందంగా
బాల హృదయములు విరియునట్లుగా
బాల చిత్తములు చిగుర్చునట్లుగా
పాటలు పాడండో కవులారా!

బాల్యంలోనే పసి హృదయాలకు మనోల్లాసాన్ని కల్గిస్తూ వారి ఉన్నత వ్యక్తిత్వ వృక్షాలకు బీజాలు వేయడంలో బాలసాహిత్యానిది విశిష్టమైన పాత్ర.

గురజాడ అప్పారావు 'మిణుగురులు' అనే పేరుతో రచించిన బాలగేయాల్లో..

అరటికాయ బజ్జీ
మినపప్పు సొజ్జీ
కలసి మెలసి తిందాం
కథలు విథలు విందాం

అంటూ ఆధునిక బాలగేయరచనకు మార్గదర్శకత్వం చేశారు.

బాలల్లో అరిషడ్వర్గాలుండవు. మోసం, ద్వేషం కనిపించవు. లోకమంతా తనకోసం పుట్టిందనే ఆలోచన వారి సొంతం. వారి మనస్సు మచ్చలేని జాబిలి వంటిది. మరకలే కనిపించని తెల్లకాగితం

తెలుగు భాష

సాహిత్యం సమాజం

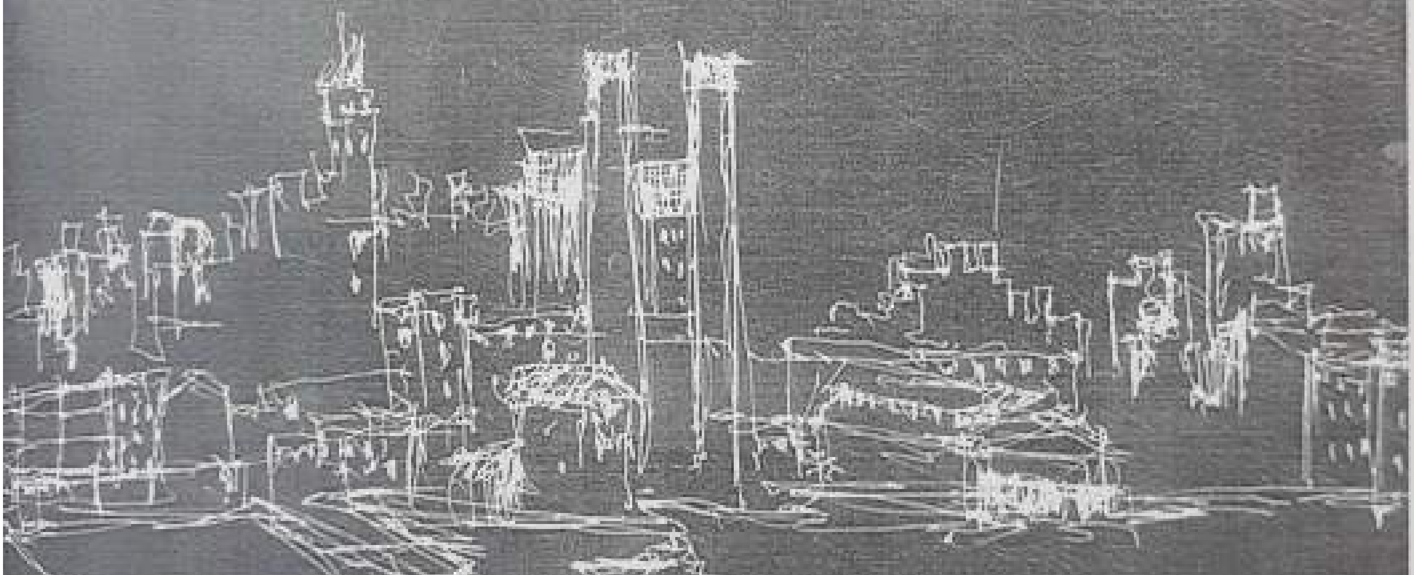

సంపాదకులు

చిన్నం రాజారాం

Telugu Bhasha Sahityam - Samajam - A Book on the Telugu Language, Literature - Society, edited by **Dr. Chinnam Rajaram.**

ప్రథమ ముద్రణ	:	2017
ప్రతుల సంఖ్య	:	1000
© ఎడిటర్		
వెల	:	రూ. 450/-
ప్రతులకు	:	డా॥ చిన్నం రాజారాం సెల్: 9885220546 మరియు విశాలాంధ్ర బ్రాంచీలు
కవర్ డిజైను	:	బండారి వెంకట్
డి.టి.పి. కూర్పులు	:	మానస జాబ్ వర్క్స్, అత్తితోట అగ్రహారం, నెల్లూరు
ముద్రణ	:	శక్తి గ్రాఫిక్స్, కలెక్టరు ఆఫీసు ఎదురుగా, నెల్లూరు. ఫోన్ : 0861-2312345
ISBN	:	**978-93-5268-156-3**

గమనిక: ఈ గ్రంథంలో ప్రచురించిన వ్యాసాలలోని విషయాలకు, వివరాలకు ఆయా రచయితలదే బాధ్యత.

4.1.6 సంఘ సంస్కరణల కార్యవాది కందుకూరి

- డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి

"తన దేహము తన గేహము
తన కాలము తన ధనమ్ము తన విద్య జగ
జ్జనులకు వినియోగించిన
ఘనుడీ వీరేశలింగకవి జనులారా" - చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహం

సమాజ సేవకు, సంఘ సంస్కరణకు తన విద్యను, ధనాన్ని, కాలాన్ని, జ్ఞానాన్ని, దేహాన్ని సర్వాన్ని వినియోగించిన విశిష్టమైన వ్యక్తి వీరేశలింగం పంతులు. నవ సమాజ నిర్మాణ స్ఫూర్తి ప్రదాత, యుగకర్త, సంఘ సంస్కర్త, హేతువాది, సాహితీ మూర్తి, దీన స్త్రీ జనోద్ధారకుడు, ఆంధ్రులకు ఆరాధ్యుడు, బహుముఖ ప్రజ్ఞాశాలి కందుకూరి వీరేశలింగం.

" అలరు వీరేశలింగ మహర్షి యొకడె
ప్రస్తుతాంధ్రోదయనకు బ్రహ్మయగుచు" - రాయప్రోలు

సుమారు 128 ఏళ్ళకు ముందు జన్మించిన వీరేశలింగం తన జీవన కాలంలో (1848-1919) ఆధునికాంధ్ర సమాజ సృష్టి కర్తయై నిలిచాడని చెప్పడానికివి చిన్న సోదాహరణలు మాత్రమే.

మొట్టమొదటి వితంతు వివాహం జరిపించాడు
మొట్టమొదటి సహ విద్యా పాఠశాలను ప్రారంభించాడు
మొట్టమొదటి స్వీయచరిత్ర తెలుగులో వ్రాశాడు
మొట్టమొదటి ప్రహసనం తెలుగులో వ్రాశాడు
తెలుగులో తొలి నవల వ్రాశాడు
తెలుగు కవుల జీవిత చరిత్ర వ్రాసిన మొదటి వ్యక్తి
విజ్ఞాన శాస్త్రాలను తెలుగులో అనువదించిన తొలి తెలుగు రచయిత

"తెలుగు జాతిని తెరలు తెరలుగ
కారు చీకటి కమ్మినప్పుడు
మూఢ ఛాందసగాఢ దుర్మత
మూలుగుల్లో చొచ్చినప్పుడు
కాంతిఖడ్గం, కరుణ వైద్యం

ప్రకాశిక

గురజాడ సమగ్రసాహిత్య వ్యాససంకలనం

గౌరవ సంపాదకులు
రవీంద్రుడు గురజాడ
అరుణ గురజాడ
డా॥ కొవ్వలి గోపాలకృష్ణ

ప్రధాన సంపాదకులు
డా॥ టి. సత్యనారాయణ
పుల్లా రామాంజనేయులు
డా॥ ఎం. ప్రసాద్
డా॥ ఎం. గిరిబాబు
డా॥ పి.బి. సంజీవరావు

సంపాదకులు
డా॥ ఎం. రవికుమార్
డా॥ ఓ. సరస్వతి
శ్రీ జి. వేణు
శ్రీ పి. గోవిందరావు

VOLUME 2

ప్రకాశిక
గురజాడ సమగ్ర సాహిత్య వ్యాససంకలనం

PRAKASHIKA
Gurajada Samagra Sahitya Vyasya Sankalanam

మొదటి ముద్రణ : ఫిబ్రవరి 2018

ISBN : 978-93-87540-23-1

ప్రతులు : 200

వెల : 750/-లు

ముఖచిత్ర సృజన :
టి. ప్రమోద్ కుమార్, ఎం.సి.ఎ., ప్రతిభ అవార్డు గ్రహీత
టి. ప్రదీప్ శాస్త్రి, ఎం.ఎస్.సి., బి.ఇడి., ప్రతిభ అవార్డు గ్రహీత
ఎం. రాజు, ఎం.ఎ.,

డి.టి.పి. & పేజి డిజైనింగ్ :
ఆనంద్ డి.టి.పి, రాజమండ్రి.

ప్రతులకు :
డా॥ తరపట్ల సత్యనారాయణ
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్
తెలుగు శాఖ, ఆదికవి నన్నయ విశ్వవిద్యాలయం,
రాజరాజనరేంద్ర నగర్,
రాజమహేంద్రవరం - 533 296.
సెల్ : 9290630752, 7207224473
E-mail : dr.tsnarayana@gmail.com

ప్రింటింగ్ & బైండింగ్:
యూనివర్సల్ ప్రింటర్స్
రాయపేట, చెన్నై - 14.

ISBN : 978-93-87540-23-1

ప్రకాశిక

క్ర.సం.	వ్యాసాల వరుస	పుట సంఖ్య
		7
1.	బిల్హణీయం, కొండుభట్టీయం నాటకాలు : ప్రగతిశీల భావాల ప్రతిబింబాలు	
	డా॥ టి. చక్రధరస్వామి,	12
2.	గురజాడ - కథానికలలో స్త్రీ పాత్రలు	
	డా. చెన్నమనేని పద్మ	18
3.	గురజాడ 'దేశభక్తి' గేయం - మానవీయ విలువలు	
	డా. కె.విజయభాను	23
4.	గురజాడ 'దేశభక్తి' : తాత్త్విక చింతన	
	ప్రొఫెసర్ గాలి రాధాకృష్ణ,	30
5.	గురజాడ గేయసాహిత్యం - ముత్యాలసరాలు	
	డా॥ జి. రవికుమార్	37
6.	గురజాడ రచనలు - సాంఘీక పరిస్థితులు	
	కొండయ్య కోసూరి	44
7.	గురజాడవారి ఆడిముత్యాలలో మత-సాంఘీక సంస్కరణోద్యమం	
	ఆర్. మాధవీ లత	49
8.	గురజాడ వారి రచనలు - సంఘ సంస్కార దృక్పథం	
	డా॥ సర్వా సీతారామ చిదంబర శాస్త్రి	55
9.	కన్యాశుల్కం నాటకం - ఇంగ్లీషు అనువాదం (Girls for Sale) లోని జాతీయాలు, సామెతల అనువాద పరిశీలన	
	ఎవివికె. చైతన్య	69
10.	గురజాడ నూతన సృష్టి 'ముత్యాల సరాలు'	
	డా.భీంపల్లి శ్రీకాంత్	74
11.	మహాకవి గురజాడ - సాహిత్యం - సంఘసంస్కరణ	
	నన్నే నరేశ్	79
12.	గురజాడ కథలలో సంఘసంస్కరణ దృష్టి	
	డా. ఒబిన్ని శ్రీహరి	85
13.	గురజాడ వ్యాసాలు	
	డాక్టర్ వి.జయప్రకాష్,	91
14.	మహాకవి గురజాడ - గేయకవితా వెలుగుజాడ	
	డా॥ నూనె అంకమ్మరావు	99
15.	గురజాడ కథానికలు - పరిశీలన	
	వద్దెపల్లి సంధ్య	104
16.	కన్యాశుల్కం - స్త్రీల జీవిత చిత్రణ	
	డా॥ చింతనూరి కృష్ణమూర్తి,	109
17.	గురజాడ కథానికలు - స్త్రీ పాత్ర చిత్రణ	
	రావి శ్రీనివాసులు రెడ్డి	117
18.	దామన్, పితియస్ - గురజాడ లోకజ్ఞత	
	డా॥ శ్రీమతి తాడేపల్లి వీరలక్ష్మి	124
19.	గురజాడ కథలు - మత సాంఘిక పరిస్థితులు విశ్లేషణ	
	డా॥జె.అనురాధ	

ISBN : 978-93-87540-23-1

20.	గురజాడ - నాటక సాహిత్యం - పరిశీలన గాదిరాజు రంగరాజు	129
21.	మహాకవి గురజాడ నాటక సాహిత్యం "కన్యాశుల్కం - గురజాడ" బి. జాంబి	134
22.	"కన్యాశుల్కం"లో గిరీశం అలవాట్లు భ్రీటిష వలన విధానము డా॥ మామిడి లింగయ్య	139
23.	మహాకవి గురజాడ - సంఘసంస్కరణ కృషి టి. కమలరాణి	150
24.	ఆధునిక గేయ ప్రవర్తకుడు గురజాడ డా. కొత్తిరెడ్డి మల్లారెడ్డి	156
25.	గురజాడ కథానికలు - సంఘ సంస్కరణ డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి	163
26.	గురజాడ సంఘసంస్కరణ ప్రతిభా ప్రభావాలు కె.ఎస్. అన్నపూర్ణాదేవి	171
27.	సంఘ సంస్కర్త మానవతావాది గురజాడ డాక్టర్ నందనవనం శివ కుమార్,	178
28.	గురజాడ అద్భుత సృష్టి "కన్యాశుల్కం" చేబ్రోలు జకరయ్య	183
29.	మహాకవి గురజాడ - గేయసాహిత్యం ఎన్. మునికుమార్	191
30.	కన్యాశుల్కం - గిరీశం, మధురవాణి పాత్రల విశిష్టత నల్ల సమ్మయ్య	196
31.	గురజాడ సంస్కరణ దృక్పథం డా.ఎన్. భీమన్న	201
32.	శ్రీగురజాడవారి సాహిత్యాన్ని ఇప్పుడు ఎందుకు చదవాలి డా॥బత్తుల అశోక్ కుమార్	205
33.	వెలివాడలో గురజాడ పోలుమాటి రాంబాబు	210
34.	గురజాడ "కన్యాశుల్కం" - ఆనాటి సామాజిక స్థితిగతులు రామాపురం శ్రీనివాసులు, యం.ప్రభావతి	215
35.	కన్యాశుల్కం - కన్యా శబ్దం డా॥ ఎస్. సత్యనారాయణ	223
36.	మహాకవి గురజాడ - సంఘసంస్కరణ కృషి డా॥ గుడేలి శీనయ్య	227
37.	కన్యాశుల్కం నాటకంలో స్త్రీ పాత్రలు-సామాజిక చైతన్యం డా.యు. ఝాన్సీ	234
38.	గురజాడ అప్పారావు - సంస్కర్త, సాహిత్య యుగకర్త డా॥ సందినేని రవీందర్	242
39.	మహిళాభ్యుదయ వెలుగుబాట - గురజాడ కథలు బి. సజని	251

 ISBN : 978-93-87540-23-1

గురజాడ కథానికలు - సంఘ సంస్కరణ

డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి
తెలుగు అధ్యాపకురాలు
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ మరియు పీజీ కళాశాల
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

గురజాడ వెంకట అప్పారావు గొప్ప తాత్వికుడు, సాహితీవేత్త, అభ్యుదయ కవి, సంఘ సంస్కర్త. వీరు గ్రాంథిక భాషను కాదని వాడుక భాషలో సామాన్యులకు సైతం అర్థమయ్యేలా రచనలు చేసి, తద్వారా సమాజంలోని దురాచారాలు, మూఢనమ్మకాలను రూపుమాపడానికి కృషి చేశారు. నాటి సమాజంలో ఆడపిల్ల తండ్రికి కన్యాశుల్కం (డబ్బు) ఇచ్చి పసి వయసు కన్యలను పండుముసలి వరుడు వివాహ చేసుకోవడం, పురుషాధిక్యత, స్త్రీ విద్యను ప్రోత్సహించకపోవడం, వేశ్యా లోలత్వం, మత కలహాలు లాంటి ఎన్నో దురాచారాలుండేవి. గురజాడ తన పదునైన కలాన్నే అస్త్రంగా చేసి వాటిపై పోరాటం చేశాడు. నాటకాలు, కవితలు, కథానికలు ఇలా ఎన్నో రూపాల్లో రచనలను చేసి, తద్వారా ప్రజల్లో చైతన్యం తీసుకొచ్చి, ఆనాటి దురాచారాలను రూపుమాపి, సంఘ సంస్కరణ చేయడానికి గురజాడ కృషి చేశాడు.

మీపేరేమిటి? దిద్దుబాటు, మెటిల్డా, సంస్కర్త హృదయం, మతము - విమతము, మొదలైనవి గురజాడ అప్పారావు రచించిన కథానికలు. కథానికల ద్వారా గురజాడ చేసిన సంఘసంస్కరణను ఈ పరిశోధనా పత్ర సమర్పణలో ప్రస్తావించడమైనది.

మీపేరేమిటి? :

దేవుడే చేసిన మనుషుల్లారా! మనుషులు చేసిన దేవుళ్ళారా! మీపేరేమిటి?, అన్న వాక్యాలు శీర్షిక క్రింద వ్రాయబడిన ఈ కథానిక, 1910 ఏప్రిల్ మే, జూన్ సంచికల ఆంధ్రభారతి పత్రికలో ప్రచురించబడింది. ఇందులో, రామగిరి అనే ఊరిలో శిథిలమైన బౌద్ధ కట్టడాలుంటాయి. అక్కడి వారు వాటిని పాండవుల పంచలంటుంటారు. రచయిత "ఈ దేశంలో పాండవులు వుండని గుహలు, సీతమ్మవారు స్నానమాడని గుంటలూ లేవు" అంటూ ప్రజల మూఢనమ్మకాల్ని ఎత్తి చూపుతాడు. ఒక పెద్ద గుహలో బౌద్ధవిగ్రహం, దేవీ విగ్రహమూ వుంటే ఆ

I.C.S.S.R. Sponsored National Seminar

22 - 23 February, 2018

Mother Tongue - An Effective Tool of Modern Context

(ఆధునిక వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత)

సంపాదకులు

డా. ఇ. వాసు ఎం.ఎ, పిహెచ్.డి, నెట్, బి.ఇడి.

తెలుగు విభాగం, పి.వి.కె.ఎన్ ప్రభుత్వ కళాశాల, చిత్తూరు

Mother Tongue - An Effective Tool of Modern Context

(ఆధునిక వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత)

డా.ఇ.వాసు

© సంపాదకులు

ప్రథమ ముద్రణ : ఫిబ్రవరి, 2018

ప్రతులు: 500

ISBN : 978-81-927315-7-5

ప్రతులకు

డా.ఇ.వాసు
తండ్రి ఇ.శంకర్ రెడ్డి
డోర్ నెం.2-41ఎ
కొత్తపల్లి గ్రామం
మద్రిమాకులపల్లి పోస్టు
పుంగనూరు - 517 247
చిత్తూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్
చరవాణి నెం.9490175017

డిజైనింగ్ & ప్రింటింగ్

న్యూ లీలా ప్రింటర్స్
మదనపల్లె - 517 325
చరవాణి నెం.9441145624

విషయ సూచిక

1. బోధనా భాషగా మాతృభాష అవశ్యకత పోటీ పరీక్షలలో మాతృభాష ప్రాధాన్యం – డా॥ ఇ.వాసు & డా॥పోకనాటి హరికృష్ణ 01

2. మాతృభాష విశిష్టత – పరిరక్షణ – ఆచార్య ఎం. రామనాథం నాయుడు 04

3. ప్రపంచీకరణ – మాతృభాష – డా॥ కరిణం శ్రీనివాసులురెడ్డి 09

4. మాతృభాషలపై విదేశీ భాషల ప్రభావం –డా.వి.గోపాల్ 11

5. బోధనా భాషగా తెలుగు అమలు తీరుతెన్నులు – కోల వెంకటస్వామి 15

6. మాతృభాషా బోధన – ఆధునిక సాంకేతిక పరికరాల అవశ్యకత –డా॥ ఎస్. భీమన్న 18

7. నేటి విద్యా విధానంలో – మాతృభాష ప్రాధాన్యత – డా. గుంటూరు ధర్మమూర్తి 20

8. తెలుగు భాషపై ఆంగ్ల భాషా ప్రభావం –డా.కె.ఈశ్వరబాబు 22

9. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తెలుగుభాష – విద్యావిధానాలు–డా. శాంతిలక్ష్మి. వి 24

10. తెలుగు చలనచిత్ర రంగం – మాతృభాష ప్రాముఖ్యత– డా.చల్లా భాగ్యలక్ష్మి 30

11. వాడుకభాషలో విద్యాబోధన – గిడుగు రామమూర్తి పంతులు కృషి –డా. పట్టపు. శివకుమార్ 33

12. తెలుగులో విద్యాబోధన – తెలుగు భాష ఆధునీకరణ– డా॥ జ్యోతి కొండలరావు 37

13. బోధనా భాషగా మాతృభాష – డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి 40

14. మాతృభాషపై – విదేశీ భాషల ప్రభావం –డా. కందాటి ధనశ్రీ 43

15. మాతృభాష ప్రాధాన్యత – వైజ్ఞాన ప్రసునాంబ & డా.బి.లీలా రాణి 45

16. మాతృభాష పరిరక్షణ – వివిధ రంగాలు–డా॥ జి. రవికుమార్ 48

17. మాతృభాష విశిష్టత మరువలేనిది – భానోత్ రమేష్ 52

18. మాతృభాషలో విద్యాబోధన అవసరం – మన తక్షణ కర్తవ్యం – డా॥ బిత్తల అశోక్ కుమార్ 55

19. నేడు బోధనా భాషగా తెలుగు అమలు తీరు తెన్నులు – డా. ఒభిన్ని శ్రీహరి 58

20. మాతృభాషల వినియోగం – అనువాద పద్ధతి – మంగళగిరి శ్రీనివాసులు 61

21. విద్యార్థులు – జీవన నైపుణ్యాల సాధనలో మాతృభాషావశ్యకత – బి. సజని 64

22. దాచపాలెం కవిత్వంలో మాతృభాష పరిరక్షణ మనబాధ్యత – డా.వెంకటేశన్ పూజారి 68

23. మాతృభాషలో బోధన – మాతృభాషా బోధన –డా.సదువన వేంకటేశ్వర రావు 70

24. మాతృభాషా – స్థితిగతులు –ఆర్. సుజిత 75

25. ప్రాథమిక విద్యావిధానంలో మాతృభాష అమలు – తీరు తెన్నులు–యం. రెడ్డెమ్మ 78

26. మాతృభాషాభివృద్ధికి చేపట్టవలసిన చర్యలు – డాక్టర్ పి. జయచంద్రుడు 81

27. మాతృభాష ప్రాధాన్యత–డా॥ కొయ్య శ్రీనివాసులు 84

28. ప్రస్తుత సమాజంలో మాతృభాష స్థానం– ఉపాలాటి బత్రాజు 86

29. బోధనా భాషగా మాతృభాష – అమలు – ప్రాధాన్యత– కటుకం శారద 89

30. తెలుగుజాతి ఉనికి... తెలుగు భాషతోనే !–కట్టా సుబ్బారావు 92

31. తెలుగుభాష ప్రపంచీకరణ ప్రభావం –పి.సైదలి 94

బోధనా భాషగా మాతృభాష

- డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి

శిశువుకు తల్లిపాలు ఎలాంటివో
విద్యార్థికి మాతృభాషలో బోధన అలాంటిది.

- రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్

శిశువు సంపూర్ణమైన ఆరోగ్యంతో ఎదగాలంటే తల్లిపాలు ఎంత శ్రేష్ఠమో, విద్యార్థి సంపూర్ణమైన వ్యక్తిగా ఎదగాలంటే మాతృభాషలోనే బోధన చేయడం కూడా అంత ఉత్కృష్టం.

భావవ్యక్తీకరణను, సంస్కృతిని, చరిత్రను చాటే సాధనం భాష. శిశువు గర్భంలో వున్నప్పుడే తల్లి భాషను వంట పట్టించుకొని, జన్మతోపాటు తనవెంట తీసుకొచ్చే మాధ్యమం మాతృభాష. శిశువు తల్లి పాలతోనూ, తల్లి వడిలోనూ తానందుకొనే తొలి విజ్ఞానపు వెలుగు మాతృభాష. ఏ వ్యక్తియైనా జన్మతః వచ్చే మాతృభాష సులభంగా అర్థం చేసుకోగలడు, అద్భుతంగా తన భావాలను వ్యక్తీకరించగలడు.

మన మాతృభాష తెలుగు గొప్పదనం:

మన మాతృభాష తెలుగు. మన మాతృభాష గొప్పతనాన్ని, దేశభాషలందు తెలుగు లెస్స అని బహుభాషాపండితుడైన శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, సాటిలేని మేటి భాషయని సురవరం ప్రతాపరెడ్డి, ఇటాలియన్ ఆఫ్ ది ఈస్ట్ అని నికోలాయ్‌డి కాంటి, ఇంకా ఎన్నో రకాలుగా ఎందరో మహానుభావులు కొనియాడారు. పద్యాలు, పాటలు, గేయాలు, కీర్తనలు, వచనాలతో పాటు, మరే భాషలోనూ లేని అష్టావధానం, శతావధానం, సహస్రావధానం, సమస్యాపూరణం అనే అంశాలున్న భాష మన మాతృభాష తెలుగు. ప్రపంచ ఉత్తమ లిపిలలో కొరియలిపి మొదటిస్థానంలో, తెలుగు లిపి ద్వితీయస్థానంలో నిలవడం మన మాతృభాష యొక్క గొప్పదనం. తాజా సర్వేల ప్రకారం భారతదేశంలో ఎక్కువ ప్రజలు మాట్లాడే భాషల్లో హిందీ, తరువాత రెండవ స్థానంలో మన మాతృభాషైన తెలుగుంది. ప్రపంచంలోనే ఎక్కువ ప్రజలు మాట్లాడే భాషల్లో మన మాతృభాష తెలుగుది 15వ స్థానం. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా మన మాతృభాష తెలుగు మాట్లాడే వారి సంఖ్య అరవై ఆరు మిలియన్లకు పైననే. ఇంత గొప్పదైన మన మాతృభాష తెలుగు బోధనా భాషగా కాకుండా, నేడు ఆంగ్లం బోధనా భాషగా ప్రవేటు, గవర్నమెంటు విద్యా సంస్థలో ఎక్కువ శాతము వుంటున్నది. ఇది సరియైన విధానము కాదు.

మాతృభాషలోనే విద్యాబోధన:

విద్యార్థి మాతృభాషలో విద్యనభ్యసించినపుడే
పరిపూర్ణ మూర్తిమత్వాన్ని అభివృద్ధి చేసుకొనగలడు.

- మహాత్మాగాంధీ

మాతృభాష తల్లిపాలవంటిది
పరభాష పోతపాలవంటిది.

- కొమర్రాజు లక్ష్మణరావు

మాతృభాషలో బోధనే మంచి విధానం
మాతృభాష మీద పట్టు సంపాదించిన తరువాతనే ఇతర భాషలను నేర్చుకోవాలి.

- అరవింద ఘోష్

అన్ని విద్యా దశలలోనూ మాతృభాషే బోధనా భాషగా ఉండాలి.

- కొఠారి కమీషన్

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు

సప్తగిరి

సచిత్రమాసపత్రిక

ఏప్రిల్ 2018 వెల రూ.5/-

నాగులాపురం,

శ్రీవేదనారాయణస్వామివారి

బ్రహ్మోత్సవం

(ఏప్రిల్ 29 నుండి మే 07 వరకు)

"మది జలధులనొక దైవము వెదకిన

మత్స్యావతారం ఇత(డు"

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల సచిత్ర మాసపత్రిక

సప్తగిరి

సంపుటి : 48 ఏప్రిల్ 2018 సంచిక : 11

వేంకటాద్రి సమం స్థానం
బ్రహ్మాండే నాస్తి కించన ।
వేంకటేశ సమో దేవో
న భూతో న భవిష్యతి ॥

గౌరవ సంపాదకులు
శ్రీ అనిల్‌కుమార్ సింఘాల్,

ప్రధాన సంపాదకులు
డా॥ కె.రాధారమణ,

సంపాదకులు
డా॥ వి.జి.చొక్కలింగం,

ఉపసంపాదకులు
డా॥ ఆకెళ్ళ సంధ్య,

శ్రీమతి కె.భారతి,

ఫోటోలు
శ్రీ పి.శివప్రసాద్,

శ్రీ ఎం.వి.శర్మ,
శ్రీ బి.వెంకటరమణ,

చందా వివరాలకు
0877-2264543,
0877-2264383.
విడి ప్రతి : రూ.5/-
సం॥ చందా : రూ.60/-
జీవిత చందా : రూ.500/-
విదేశాలు సం॥చందా : రూ.850/-

ఈ నెలలో....

అహోబిలక్షేత్ర దర్శనం	డా॥ నొస్సం నరసింహాచార్య	07
పరమయోగివిలాసం	ఆచార్య కె.సర్వోత్తమరావు	15
మధురకవి	శ్రీమతి పద్మమాలిక	17
సందేహాలు - సమాధానాలు	డా॥ సముద్రాల లక్ష్మణయ్య	18
ఓంకార వైశిష్ట్యం	డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి	19
కర్మానుష్ఠానోద్ధారకులు 'ఆదిశంకరులు'	శ్రీమతి కోట అన్నపూర్ణ	22
అనంత దివ్యమూర్తి అవతార దర్శనం	శ్రీ వైద్యం వేంకటేశ్వరాచార్యులు	24
అన్నమయ్య సామాజిక స్పృహ	పల్లం పద్మావతి	26
జగదానందకారకం - శ్రీకూర్మావతారం	శ్రీ వేమరాజు అనంతపద్మనాభం	31
శ్రీరామపథం.. సర్వజనహితం	డా॥ కప్పగంతు రామకృష్ణ	33
సింహాద్రి అప్పన్న	శ్రీ సత్య	34
దేవుని కడప తెప్ప తిరునాళ్ళు	శ్రీ కట్టా నరసింహులు	35
కైంకర్యమే తనువు దాల్చితే...	డా॥ కంపల్లె రవిచంద్రన్	36
పరశువును చేపట్టిన... భార్గవరాముడు	శ్రీ జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం	38
శ్రీవేదనారాయణస్వామివారిఆలయం, నాగలాపురం	శ్రీ ఐ.ఎల్.ఎన్.చంద్రశేఖరరావు	40
భాగవతోత్తములు 'తరిగొండ వెంగమాంబ'	డా॥ కె.వి.రాజేంద్రప్రసాద్	42
అవ్యయుడు-విష్ణువు	శ్రీ అప్పరుసు రమాకాంత రావు	43
శ్రీమదలియాండాన్ (దాశరథి) వైభవము	డా॥ ఎం.టి.ఆళ్వార్	44
మహిమాన్వితి 'భృగుమహర్షి'	డా॥ శ్రీనివాసమూర్తి	45
పాండవ పౌత్రుడు పరీక్షిత్తు	డా॥ వైష్ణవాంఘ్రిసేవక దాస్	46
పసుపు శుభప్రదం, ఆరోగ్యప్రదం	డా॥ చిట్టిబొట్ల మధుసూదనశర్మ	49
రాశిఫలాలు	బ్రహ్మశ్రీ టి.వి.కె.పూర్ణప్రసాద సిద్ధాంతి	53
వైకుంఠపాళి	శ్రీ టి.ఎస్.జగన్మోహన్	54

ముఖచిత్రం : శ్రీవేదనారాయణస్వామివారు, నాగలాపురం
వెనుక చిత్రం : శ్రీయోగనరసింహస్వామివారు - మాతృశ్రీ తరిగొండ వెంగమాంబ

ఇందులోని రచయితల అభిప్రాయాలు వ్యక్తిగతమైనవి. తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల అభిప్రాయాలుగా వాటిని భావించరాదు.

24 గంటలూ పనిచేసే
తి.తి.దే. కాల్‌సెంటర్ ఫోన్ నెం.
0877-2277777 / 2233333

వెబ్‌సైట్- www.tirumala.org, www.tirupati.org; ఆన్‌లైన్ సేవలు/దర్శనం కొరకు- www.ttdsevaonline.com

ఓంకార వైశిష్ట్యం

- డా॥ పూరపరాజు వసంతకుమారి

ద్వైత స్వరూపం

ఏతద్ధ్యేవాక్షరం బ్రహ్మ ఏతద్ధ్యేవాక్షరం పరమ్ ।
ఏతద్ధ్యేవాక్షరం జ్ఞాత్వా యో యదిచ్ఛతి తస్య తత్ ॥

(1.2.16 - కఠోపనిషత్తు)

'ఓం' అనే మంత్రం భగవంతుడు. ఈ మంత్రం సర్వోత్తమమైనది. ఈ మంత్రాన్ని సాధన చేసిన వ్యక్తి ఏం కోరుకుంటే అది అతనికి లభిస్తుంది.

'అ'కారం బ్రహ్మదేవునికి, 'ఉ'కారం విష్ణుదేవునికి 'మ'కారం ఈశ్వరునికి ప్రతిరూపమని వాయుపురాణం తెలియచేస్తూ ఉంది. అకారం సృష్టికి, ఉకారం పోషకత్వానికి, మకారం లయకారకత్వానికి చిహ్నాలు. ఓంకారం త్రిమూర్తులైన బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరుల తత్త్వానికి ప్రతీక.

పితాహమస్య జగతో మాతా ధాతా పితామహః ।
వేద్యం పవిత్రమోంకార ఋక్సామ యజురేవ చ ॥

(భగవద్గీత 9-17)

"వేదమంత్రములందు ప్రణవమని పిలువబడు పవిత్ర ఓంకారము నేనే. ఋగ్వేదం, యజుర్వేదము, సామవేదము, అథర్వణ వేదములందలి అన్ని శ్లోకములలో మిక్కిలి ప్రధానమైన ఓంకారము నేనేనని" శ్రీకృష్ణపరమాత్మ భగవద్గీతలో తెలియజేశాడు.

వేదపఠనఫలప్రాప్తి

'ఓం' తోనే సామగానం పాడుతున్నారని, 'ఓం శోం' అని ప్రారంభంతోనే ఋగ్వేద మంత్రాల పారాయణం జరుగుతూ ఉందని తైత్తిరీయోపనిషత్ తెలియచేస్తూ ఉంది. ఋగ్వేదంలోని 'అ' నూ, యజుర్వేదంలోని 'ఉ' నూ, సామవేదంలోని 'మ్' నూ కలిపితే 'ఓం' ఉద్భవించిందని, ఓంకారాన్ని పలికితే చాలు, వేదాలను చదివిన ఫలితం లభిస్తుందని తెలియచేయబడింది.

మోక్షప్రదాయిని

సర్వే వేదా యత్పదమామనన్తి
తపాంసి సర్వాణి చ యద్వదన్తి ।
యదిచ్ఛన్తో బ్రహ్మచర్యం చరన్తి
తత్తే పదం సంగ్రహేణ బ్రవీమ్యోమిత్యేతత్ ॥

(1.2.15 - కఠోపనిషత్తు)

అన్ని వేదాలు ఏ లక్ష్యాన్ని ఉపదేశిస్తున్నాయో, ఎందుకోసం అన్ని తపస్సులూ చేయబడుతూ ఉన్నాయో, దేనిని కోరి బ్రహ్మచర్యవ్రతాన్ని పాటిస్తున్నారో, ఆ లక్ష్యాన్ని సాధించగల మంత్రమే 'ఓం', అని యమధర్మరాజు నచికేతునికి తెలియచేశాడు. 84 లక్షల జీవరాశులని, అందులో మానవజన్మ అత్యంత ఉత్కృష్టమైనదని, మానవజన్మలోనే మోక్షాన్ని పొందే అవకాశం ఉంటుందని, మానవజన్మ యొక్క లక్ష్యం మోక్షసాధన అని వేదాలు తెలిపాయి. మోక్షం కోసమే బ్రహ్మచర్యవ్రతాన్ని కొందరు పాటిస్తూ ఉంటే, మరికొందరు ఋషులు తపస్సు చేస్తున్నారు. ఓంకారోపాసన ద్వారా ఆ మోక్షాన్ని సులభంగా పొందవచ్చని కఠోపనిషత్తు తెలియచేస్తూ ఉంది. అందుకే నిత్యమూ యోగులు, మహర్షులు, భక్తులు ఓంకారాన్ని పఠిస్తున్నారు.

ఉత్తమ మోక్షమార్గం

ఏతదాలమ్బనం శ్రేష్ఠమేతదాలమ్బనం పరమ్ ।
ఏతదాలమ్బనం జ్ఞాత్వా బ్రహ్మలోకే మహీయతే ॥

(1.2.17 - కఠోపనిషత్తు)

ఓంకార మార్గం ఉత్తమమైనది. ఈ మార్గాన్ని తెలుసుకుని దాని ద్వారా వెళ్ళే వారు బ్రహ్మలోకంలో మహత్త్వాన్ని పొందుతారు. మోక్ష సాధనకు ఎన్నో దారులున్నా వాటన్నింటిలో ఉత్తమమైనది ఓంకారోపాసన.

మల తిరుపతి దేవస్థానములు
పగిరి
సచిత్రమాసపత్రిక
బరు 2019. వెల రూ.5/-
తిరుచానూరు
శ్రీ పద్మావతీ అమ్మవారి
వార్షిక బ్రహ్మోత్సవం
23-11-2019 నుండి
01-12-2019 వరకు
పాలజలధికన్యవు పద్మాసనివి నీవు
పాలపండే శ్రీవేంకటపతిదేవివి
- అన్నమయ్య

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల సచిత్ర మాసపత్రిక

సప్తగిరి

సంపుటి : 50 నవంబరు, 2019 సంచిక : 06

వేంకటాద్రి సమం స్థానం బ్రహ్మాండే నాస్తి కించన, వేంకటేశ సమో దేవో న భూతో న భవిష్యతి.

ఈ నెలలో...

వచ్చెను... అలమేలుమంగ!!	డా॥ ఆకెళ్ళ విభీషణశర్మ	07
సందేహాలు - సమాధానాలు	డా॥ శివపురం మురళీధరరావ్	12
మనోనిగ్రహానికి మార్గం	డా॥ వైష్ణవాంఘ్రి సేవకదాస్	13
శ్రీకృష్ణభగవద్విజయము	డా॥ పుయ్యూరు లక్ష్మీనరసింహారావు	15
పెత్తనమంతా... పద్మావతీదేవిదే!	ఆచార్య కె.జె.కృష్ణమూర్తి	18
హరిగానం మహిమ చాటే... కైశికద్వాదశి	డా॥ మారవరాజా వసంతకుమారి	20
పెరియాళ్వార్ పాశురాలలో 'పెన్నై'	ఆచార్య కె.నరోత్తమరావు	23
శ్రీమహాలక్ష్మీ చతుర్వింశతి నామావళి	శ్రీ యం.జి.రామచంద్రన్	26
దివ్యక్షేత్రం తిరుమల	శ్రీ జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం	31
శ్రీధన్వంతరి మహోత్సవం	డా॥ ఎస్.లక్ష్మి	33
శ్రీవేదాంతదేశికులవారి "రఘువీరగద్యం"	ఆచార్య చక్రవర్తి రంగనాథన్	34
ప్రియవ్రత మహారాజు	డా॥ వైష్ణవాంఘ్రి సేవకదాస్	36
చరిత్రలో 'తిరుచానూరు' క్షేత్రం	శ్రీ జి.ఎల్.ఎన్.చంద్రశేఖరరావు	38
కొండలరాయుడే... కొండంత అండ..!	శ్రీమతి ఉమాదేవి దార్శేముల	40
యక్షప్రశ్నలు	మాస్టర్ కె.బలరామశ్రీకృష్ణగణేష్	41
రక్షాప్రభావం	శ్రీ కె.వీరాస్వామి	43
పూదత్తాళ్వార్ సూక్తులలో 'పద్మావతి'	డా॥ ఈ.ఏ.శింగరాచార్యులు	45
కైంకర్యమే తనువు దాల్చితే...	డా॥ కంపల్లి రవిచంద్రన్	46
ఆహారం ఆరోగ్యదాయకం	డా॥ దిట్టకవి మధుసూదనశర్మ	48
రాశిఫలాలు	బ్రహ్మశ్రీ టి.వి.కె.పూర్ణప్రసాద సిద్ధాంతి	51
వైకుంఠపాళి	శ్రీ కోగంటి వేంకట అప్పలాచార్యులు	52

ముఖచిత్రం : శ్రీపద్మావతీఅమ్మవారు, తిరుచానూరు
వెనుక చిత్రం : పంచమీతీర్థం, తిరుచానూరు

గౌరవ సంపాదకులు
శ్రీ అనిల్‌కుమార్ సింఘాల్, ఐ.ఎ.ఎస్.
కార్యనిర్వహణాధికారి, తి.తి.దేవస్థానములు

ప్రధానసంపాదకులు-ప్రచురణ సంపాదకులు
డా॥ కె.రాధారమణ

సంపాదకులు
డా॥ వి.జి.చొక్కలింగం

ఉపసంపాదకురాలు
డా॥ ఆల్లాడి సంధ్య

ముద్రాపకులు
శ్రీ ఆర్.వి.విజయకుమార్
శ్రీ పి.శివప్రసాద్

ఛాయాచిత్రాలు
శ్రీ పి.ఎన్.శేఖర్, ఫోటోగ్రాఫర్
శ్రీ బి.వెంకటరమణ, అసిస్టెంట్ ఫోటోగ్రాఫర్

ఇతర వివరాలకు ఫోన్ నెంబర్లు
0877-2264543
0877-2264359
0877-2264360

విడి ప్రతి : రూ. 5/-
సం॥ చందా : రూ. 60/-
జీవిత చందా : రూ. 500/-
విదేశాలకు సం॥చందా : రూ. 850/-

ఇందులోని వ్యాసాలు, అభిప్రాయాలు రచయితల వ్యక్తిగతమైనవి. వాటికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం యాజమాన్యం బాధ్యత వహించదు.

24 గంటలూ పనిచేసే టి.టి.డి. కాల్‌సెంటర్ ఫోన్ నెం.
0877 - 2277777 / 2233333

వెబ్‌సైట్: www.tirumala.org, www.tirupati.org ... www.ttdsevaonline.com
'సప్తగిరి' మాసపత్రిక సంబంధిత సందేహాలు / సూచనలు / ఫిర్యాదులు-
sapthagiri_helpdesk@tirumala.org ద్వారా తెలియజేయవచ్చు.

హరిగాన.. మహిమ చాటే...

కైశికద్వాదశి

- డా|| మారపరాజా వసంతకుమారి
09083 91024

సాహితీ సమరాంగణ సార్వభౌముడైన శ్రీకృష్ణదేవ రాయలు రచించిన దివ్యప్రబంధం 'ఆముక్తమాల్యద'. శ్రీనివాసస్వామి భక్తుడైన శ్రీకృష్ణదేవరాయలు, మోక్షసాధనకు భక్తే మార్గమని, మానవకోటికి మార్గనిర్దేశం చేసిన, పరమ పవిత్రమైన ప్రబంధం ఆముక్తమాల్యద.

ఆముక్తమాల్యదలోని 'మాలదాసరి కథ' కలి కాలంలో మానవకోటికి మార్గదర్శకత్వాన్ని చూపే మహిమా న్వితమైనది.

శ్రీమహావిష్ణువు వామనరూపంలో అవతరించి, నివ సించిన పుణ్యభూమి 'కురుంగుడి'. 108 దివ్యవైష్ణవక్షేత్రాల్లో

వరాహపురాణంలో, భూదేవికి వరాహావతారంలో ఉన్న విష్ణుదేవుడే తెలిపిన నంబాదువాన్ కథ, 'కైశిక పురాణం'గా ప్రసిద్ధికెక్కింది.

ఈ కథనే శ్రీకృష్ణదేవరాయులు తన ఆముక్త మాల్యదలో మాలదాసరికథగా చిన్ని చిన్ని మార్పులతో తెలిపాడు. ఈ కథ 'హరినామ' సంకీర్తనా మహిమను లోకాలకు చాటుతూ ఉంది.

09-11-2019న
కైశికద్వాదశి సందర్భంగా...

తిరుమలలో శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారి ఆలయంలో ప్రతి సంవత్సరం కార్తికశుద్ధద్వాదశి రోజు కైశికద్వాదశి ఉత్సవం జరుగుతుంది. తిరుమల ఆలయంలో... మూలమూర్తిగా, భోగశ్రీనివాసమూర్తిగా, మలయప్ప స్వామిగా, ఉగ్రశ్రీనివాసమూర్తిగా, కొలువు శ్రీనివాస మూర్తిగా ఐదు రూపాలలో పూజలందుకుంటున్నారు శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామివారు. ఎన్నడూ గర్భాలయం దాటి వెలుపలకు రాని.... ఉగ్రశ్రీనివాసస్వామి, ఒక్క కైశిక ద్వాదశి రోజున మాత్రమే సూర్యోదయానికి పూర్వమే గర్భాలయంనుండి... బయలుదేరి, తిరుమల నాలుగు మాడవీధులలోకి వేంచేసి, సుమారు ఉదయం 4.30

ISBN : 988-81-930879-2-1

భారతీయ భక్తి సాహిత్యము : ప్రాధాన్యత

भारतीय भक्ति साहित्य : अस्मिता और प्रासंगिकता

(राम भक्ति साहित्य के विशेष संदर्भ में)

(अयोध्या शोध संस्थान, अयोध्या, उत्तर प्रदेश के संयुक्त तत्त्वावधान में आयोजित राष्ट्रीय संगोष्ठी के शोधलेख)

(Hindi, Telugu, Sanskrit & English)

राष्ट्रीय संगोष्ठी : Date : 14 & 15 February 2019.

तिरुमल तिरुपति देवस्थानम

श्री वेंकटेश्वर स्नातक & स्नातकोत्तर प्राच्य महा विद्यालय

हिन्दी विभाग

तिरुपति – ५१७ ५०१ (आंध्र प्रदेश)

संपादक

डॉ. एम. रामनाथम्

भारतीय भक्ति साहित्य : अस्मिता और प्रासंगिकता

(राम भक्ति साहित्य के विशेष संदर्भ में)

భారతీయ భక్తిసాహిత్యము : ప్రాధాన్యత

© : Publisher

मूल्य : रू. **600/-**

Copies : 500

प्रथम संस्करण : 2020

ISBN : 988-81-930879-2-1

Editor :
Dr.M.Ramanadham
HEAD, Department of Hindi
S.V.Oriental Degree & P.G. College,
K.T. Road,
Trupati.- 517 501
Andhra Pradesh.

DTP & Print :
Srivari Graphics, Tirupati
Andhra Pradesh.
Cell : 99484 34277

29. तुलसी साहित्य में अभिव्यक्त नवधा भक्ति - डॉ.जी.मोहन नायुडु 118
30. कृष्ण भक्ति दर्शन और सूरदास - पी.मुरलीकृष्ण 120
31. सगुणभक्ति दर्शन के विविध संप्रदाय - सि.एम.भवानी 123
32. राम भक्ति दर्शण और तुलसीदास - यू.ज्ञानेश्वरी 125
33. कृष्णभक्ति दर्शन और सूरदास - के. वनजा 128
34. राम भक्ति साहित्य में जीवन मूल्य एवं विश्व कल्याण की अवधारण - एम. प्रभावति 132
35. कबीर की भक्ति भावना - एम.अनिला 140
36. श्री वेंकटेश्वर का अवतार और भारतीय अस्मिता - सुधामणि 143
37. सगुण भक्ति साहित्य और भारतीय अस्मिता कृष्ण भक्ति दर्शन और सूरदास
- टी.चैतन्य कुमारी 145
38. रामभक्ति साहित्य की श्रेष्ठता और भारतीय अस्मिता - Dr. B. Srinivasa Rao 147
39. भारतीय साहित्य की कालजयी कृति रामचरित मानसों - डॉ. स्नेहलता शर्मा 150
40. भारत में भक्ति : उदय, विकास, आयाम और दर्शन - डॉ. के. नीरजा 154
41. रामकथा में सीता का महत्व - वड्डी. जगदीश 157
42. निर्गुण भक्ति : अवधारण और स्वरूप - टी. श्रावणी 159
43. राम भक्ति दर्शन और तुलसीदास - सि. सन्तोष 163
44. भारत में भक्ति का उदय और विकास - वी. देवकुमारी 165
45. भक्ति के विकास में वैष्णव आचार्यों का योगदान - डॉ. सी. चिन्ननरिसंहुड 167
46. सगुण भक्ति दर्शन के विविध संप्रदाय और भारतीय अस्मिता - आर. वाणिश्री 170
47. भारतीय भक्ति साधना निर्गुण एवं सगुण - डॉ. आर.बी.वाणिश्री 175
48. भगवान का स्वरूप - डॉ. रा. चंद्रशेखर 180
49. భారతదేశం - భక్తి ఉద్భవం - శ్రీ బి. సురేందర్ 191
50. లక్ష్మణుని సోదరభక్తి - డా॥.రాచపాళెం పురంధీశ్వరి 191
51. ఉదాత్త గుణ సంపన్నుడు శ్రీరాముడు - డా॥ఎం. మునిలక్ష్మి 193
52. మానవ వికాసానికి భగవద్గీత - డా॥ కొటిదల శోభ 197
53. భగవద్గీత చతురర్థిక కావ్య ప్రతిపాదన - 2019 - డా॥ వెంకటేశన్ పూజారి 201
54. ఆధ్యాత్మ తత్త్వాన్ని ప్రబోధించే 'భరతోపాఖ్యానం' - నీలం వెంకటేశ్వర్లు 206
55. వైష్ణవ జ్ఞానాన్ని బోధించిన 'చిత్రకేతోపాఖ్యానం' - టి. సతీష్ కుమార్ 210
56. మహాభారత మహర్షుల మానవీయ విలువలు - డా॥జి.పార్వతి 213
57. సింహాద్రి నారసింహ శతకం - భక్తి ప్రాధాన్యత - డా॥టి. రాజశేఖర్ 219
58. అన్నమయ్య, వెంగమాంబ - శ్రీనృసింహస్వామి యోగ దర్శన విశిష్టత
- డా॥ నగరి. చాముండేశ్వరరావు 224

59. శ్రీమద్భగవద్గీత - భక్తి విశిష్టత - నక్కల ప్రభాకర్ 232
60. వాల్మీకి రామాయణం - పాత్రల ఔచిత్యం - బానోత్ స్వామి 235
61. శ్రీకృష్ణుడు - పరమేశ్వరావతారము - వైశిష్ట్యాలు - మూడ్ రాజు 238
62. నవవిధ భక్తి మార్గాలలో దాస్య భక్తి - డా॥కె. మోహన్ కుమార్ 241
63. భగవద్గీత - భక్తి తత్వం - అవుల గిరిబాబు 243
64. ఆధ్యాత్మిక తాత్త్విక దర్శనం - విశ్వధర్మం - ఉడుముల అంజిరెడ్డి 245
65. ఆంధ్ర భాగవతం - పోతన భక్తి వైశిష్ట్యం - 'భాగవతరత్న' డా॥ వీపూరి వేంకటేశ్వర్లు 250
66. మారీచుని మహిమభక్తి - పిల్లా పుణ్యవతి, 257
67. భారతీయ భక్తి సాహిత్యము - ప్రాధాన్యము - వైరిభక్తి - (మారీచ-రావణ సంవాదము) - డా. అంగటి పైడిరాజు 261
68. జానపద గేయాలలో భక్తితత్వం - మళ్ళా పెంచల ప్రసాద్ 268
69. జి. క్రిష్ణ శ్రీకృష్ణ - ఏకాదశివ్రతం - జీవన్ముక్తి - డా॥ టి.మాల కొండయ్య 272
70. "భారతీయ భక్తి సాహిత్యం-పాత్ర వైశిష్ట్యత-ఆముక్త మాల్యద-విష్ణు చిత్తుడు"-డా॥ ఏటూరి జ్యోతి 275
71. భారతీయ భక్తి సాహిత్యం - పాత్ర, వైశిష్ట్యం - బానోత్ వెంకటేశ్వర్లు 279
72. ఆదర్శ భక్తి తత్పరుడు - హనుమంతుడు - ఎస్. శ్రీనివాసులు 284
73. యమునాచార్యుడు - వైష్ణవ భక్తితత్వం - డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి 287
74. నవవిధ భక్తి మార్గాలు - నవీన భక్తి మార్గాలు - డా॥ కప్పగంతుల మధుసూదన్ 294
75. భక్తి శతకాలలో సామాజిక స్పృహ - పరికూటి. చంద్రశేఖర రెడ్డి 299
76. భారతీయ సంస్కృతి - జానపదుల భక్తి విశ్వాసాలు - పెన్నా కాశిరెడ్డి 305
77. కందుకూరి రచనలు - సంస్కరణా దృష్టి - డా.ఎన్.సుజాత 311
78. శ్రీ వైష్ణవ సాహిత్య పితామహుడు - డా॥డి. నల్లన్న 313
79. మలయాళ జానపద గేయాలు - భక్తి - డా.జి. శైలమ్మ 317
80. భరతఖండము నిత్య చైతన్య దీప్తి - భక్తి - పూషదపు.సుబ్బారావు 326
81. ఉత్తరహరివంశంలో నాచన సోమన భక్తితత్వం - డా॥ మన్యం నరసింహులు 332
82. తిరుమల వేంకటాద్రి - క్షేత్ర తీర్థ ప్రశస్తి - కె.సుధాకర్ 336
83. శ్రీరాముని గొప్పతనం - యం. వెంకటేష్ నాయక్ 342
84. శివభక్తి తత్పరుడు - శ్రీనాథుడు - డా॥ జ్యోతి కొండలరావు 344
85. ఆంధ్రనాయక శతకము - శుద్ధభక్తివాదం - కుంచపాళ్ళ రాము 350
86. ప్రహ్లాదుని భక్తి - నవసమాజానికి మార్గదర్శకం - మిద్దె సాయి కుమార్ రెడ్డి 358
87. భాగవతం - అంబరీషుని వైష్ణవ భక్తి - కె. మహేష్ 364
88. బసవపురాణం - ముగ్ధభక్తురాలు - గొడగూచి - పూలరాతి నరసప్ప 368
89. ఎరుకల వారి ఆచార వ్యవహారాల్లో - భక్తి ప్రకటనం - సాత్పాటి. సురేశ్ 371

శ్రీరాముడు హనుమంతుని విశ్వసించినట్లు ఇతరులెవ్వరినీ విశ్వసించలేదు. తొలి పరిచయంలోనే రామునికి హనుమపట్ల సద్భావము కలుగగా, హనుమకు భక్తి భావము కలిగినది. దీనిని దైవేచ్ఛగా భావించవచ్చు. అందుకే లోకములో రాముని వంటి రాజు, హనుమవంటి బంటులేదనే నానుడు ఏర్పడింది.

ఉపయుక్త గ్రంథాలు

1. రామాయణము - వాల్మీకి మహర్షి
2. మొల్ల రామాయణము - మొల్ల
3. భాస్కర రామాయణము - హుళక్కి భాస్కరుడు
4. అధ్యాత్మ రామాయణము - వ్యాసమహర్షి

యమునాచార్యుడు - వైష్ణవ భక్తితత్వం

డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి, తెలుగు అధ్యాపకురాలు
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ మరియు పీజీ కళాశాల
తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు, తిరుపతి.

ఎందరో గొప్పభక్తులు జన్మించిన ఈ పుణ్యభూమిలో పుట్టిన మహాభక్తుడు శ్రీ కృష్ణదేవరాయులు. విజయనగర సామ్రాజ్యాన్నేలిన ఈ సాహిత్య సమరాంగణ చక్రవర్తి, తాను శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి వారి భక్తుడై, ఎన్నోసార్లు తిరుమలలోని ఆ స్వామిని దర్శించి, ఎంతో విలువైన కానుకలను ఆలయానికి పరమభక్తితో సమర్పించడమే కాక, తన వైష్ణవ భక్తిని చాటడానికి స్వయంగా ఆముక్తమాల్యద అనే ప్రబంధాన్ని రచించారు. అందులోని యమునాచార్యుని పాత్ర ద్వారా వైష్ణవభక్తి తత్వాన్ని ప్రపంచానికి చాటారు.

"లక్ష్మీ నాథ సమారంభం నాథ యామున మధ్యమామ్
అస్మదాచార్య పర్యంతాం వందే శ్రీగురుపరంపరామ్"

మహాత్ముడైన రామానుజార్యులంతటివారు ఒకసారి యజ్ఞమూర్తి అను అద్వైత పండితునితో 17 రోజులు వాదించి, జయించలేక, చిట్టచివరికి యమునాచార్యులు రచించిన 'మాయావాద ఖండనము' అను గ్రంథాన్ని చదివి, దాని ఆధారంగా వాదనలో నెగ్గాడట. అంతటి గొప్ప వైష్ణవ భక్తి పరాయణుడైన యమునాచార్యుడి గురించి తన ఆముక్తమాల్యదలో క్రింది విధంగా రచన చేశారు రాయలవారు.

ఒకప్పటి పాండ్య దేశమైన తమిళనాడు రాష్ట్రంలోని శ్రీవిల్లి పుత్తూరు అనే వూరిలో, మన్నారు కృష్ణస్వామి ఆలయం వుంది.ఆ ఆలయానికొచ్చి స్వామివారిని విష్ణుచిత్తుడనే భక్తుడు శ్రద్ధతో సేవించి తిరిగి వెళుతున్న వేళ, స్వామివారు లక్ష్మీదేవితో, సత్యమైన నేనే (విష్ణువే) పరమాత్మ అని నిరూపించి, వైష్ణవ మతాన్ని ఉద్ధరించినదీ నా భక్తులైన ఈ విష్ణుచిత్తుడు మరియు యమునాచార్యుడు, అని పలికెను. ఆ యమునాచార్యుని కథ ఏమిటో

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానములు
సప్తగిరి
సచిత్ర మాసపత్రిక
ఏప్రిల్ 2020,
2020 ఏప్రిల్ 02 నుండి 10 వరకు
ఒంటిమిట్ట
శ్రీ కోదండరామస్వామివారి బ్రహ్మోత్సవం

వేంకటాద్రి సమం స్థానం
బ్రహ్మాండే నాస్తి కించన।
వేంకటేశ సమో దేవో
న భూతో న భవిష్యతి॥

గౌరవ సంపాదకులు
శ్రీ అనిల్‌కుమార్ సింఘాల్, ఐ.ఏ.ఎస్.
కార్యనిర్వహణాధికారి, తి.తి.దేవస్థానములు

ప్రధానసంపాదకులు-ప్రధాన సంపాదకులు
డా॥ కె.రాధారమణ, ...

సంపాదకులు
డా॥ వి.జి.చొక్కలింగం, ...

ఉపసంపాదకురాలు
శ్రీమతి మొలకా ఉత్తరఫల్గుణి, ...

ముద్రాపకులు
శ్రీ ఆర్.వి.విజయకుమార్, ...

ఫోటోలు
శ్రీ పి.ఎన్.శేఖర్, ఫోటోగ్రాఫర్, తి.తి.దే.
శ్రీ బి.వెంకటరమణ, అసిస్టెంట్ ఫోటోగ్రాఫర్, తి.తి.దే.

ఇతర వివరాలకు ఫోన్ నెంబర్లు
0877-2264543
0877-2264359
0877-2264360

విడి ప్రతి : రూ. 5/-
సం॥ చందా : రూ. 60/-
జీవిత చందా : రూ. 500/-
విదేశాలకు సం॥చందా : రూ. 850/-

తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముల సచిత్ర మాసపత్రిక

సప్తగిరి

సంపుటి : 50 ఏప్రిల్, 2020 సంచిక : 10

ఈ నెలలో...

అతడు సామాన్యుడు కాడు!!	శ్రీ ఎ.లక్ష్మీపతిరావు	04
శ్రీరామచరితం మధురం మధురం	శ్రీమతి దేవులపల్లి వసుంధర	07
సందేహాలు - సమాధానాలు	'సాహితీవాచస్పతి' మొదళ్ళ సావిత్రి	10
శ్రీకృష్ణభగవద్విజయం	డా॥ పుల్యాల్ల లక్ష్మీనరసింహారావు	11
భృగువాక్కు	శ్రీ ఎం.జి.స్వామి	12
నీ సుఖదుఃఖాలకు నీవే కారణం	డా॥ వైష్ణవాంఘ్రి సేవకదాస్	13
తిరునామశోభితుడు	శ్రీమతి ఎమ్.వి.లక్ష్మి	15
అన్నమయ్య జీవితచరిత్ర	డా॥ మన్నూరు శివప్రదీప్	19
పరశురాముడు	డా॥ కె.అంజనప్ప	21
దండమయ్యా... ఒంటిమిట్ట కోదండరామయ్యా!	శ్రీమతి మొలకా ఉత్తరఫల్గుణి	22
దివ్యక్షేత్రం... తిరుమల	శ్రీ జూలకంటి బాలసుబ్రహ్మణ్యం	31
కొండ తిరునాళ్	శ్రీమతి ఎమ్.పద్మశ్రీ	33
శ్రీవేంకటేశ్వరవైభవం (గేయం)	శ్రీ గరిశపల్లి రాజేంద్ర	35
చిత్రకేతువు వృత్తాంతము	డా॥ వైష్ణవాంఘ్రి సేవకదాస్	36
యుగ యుగాల ఏకశిలానగరం	విద్వాన్ కట్టా నరసింహులు	38
సంస్కృతం నేర్చుకుందాం..!!	మహామహోపాధ్యాయ సముద్రాల లక్ష్మణయ్య & కిరణ్ భట్	40
కుశుడు	మాస్టర్ ఆర్.పి.పునీత్	41
అక్షయం	కుమారి ఎస్.లావణ్య	42
కన్నపై పడి ఉండు!!	శ్రీ ఎమ్.ఎమ్.వి.ఆర్.ప్రసాద్	43
నమ్మినవారిని బ్రోచే దేవుడు	శ్రీమతి వి.సుధాప్రసన్న	44
లక్ష్మిలాంటి ఆరోగ్య దీవెనలు అందించే నిమ్మ	డా॥ చిట్టెళ్ళ మధుసూదనశర్మ	45
హరిదాస వాఙ్మయంలో శ్రీవేంకటాచలాధీశుడు	శ్రీ సుస్వరం నాగరాజాచార్యులు	46
సీతాదేవి సమాజానికి ఇచ్చిన సందేశం	డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి	48
వైరాగ్యమే తనువు దాల్చితే...	డా॥ కంపల్లె రవిచంద్రన్	50
రాశిఫలాలు	బ్రహ్మశ్రీ టి.వి.కె.పూర్ణప్రసాద సిద్ధాంతి	51
వైకుంఠపాళి	శ్రీ కొగంటి వేంకట అప్పలాచార్యులు	53

ముఖచిత్రం : శ్రీసీతాలక్ష్మణసమేతశ్రీ కోదండరామస్వామివారు, ఒంటిమిట్ట
వెనుక చిత్రం : శ్రీసీతారాముల పట్టాభిషేకం

ఇందులోని వ్యాసాలు, అభిప్రాయాలు రచయితల వ్యక్తిగతమైనవి. వాటికి తిరుమల తిరుపతి దేవస్థాన యాజమాన్యం బాధ్యత వహించదు.

24 గంటలూ పనిచేసే తి.తి.దే. కాల్‌సెంటర్ ఫోన్ నెం.
0877-2277777, 2233333

వెబ్‌సైట్- www.tirumala.org, www.tirupati.org, ఆన్‌లైన్ సేవలు/సమాచారం కొరకు- www.ttdsevaonline.com
"సప్తగిరి" మాసపత్రికకు సంబంధించిన సందేహాలు / సూచనలు / ఫిర్యాదులకు- sapthagiri_helpdesk@tirumala.org ద్వారా తెలియజేయవచ్చు.

దుష్టశిక్షణ శిష్టరక్షణలో భాగంగా, రాక్షససంహారంతో పాటు రావణసంహారం చేసి, లోకకల్యాణం జరిపించడానికి జనియించింది జానకీదేవి. ఆమె జీవనంలోని అడుగడుగూ నేటి సమాజానికి ఆదర్శమై, అనుకరణ యోగ్యమైన జీవిత సందేశాలను అందిస్తుంది.

దివ్యసౌందర్యం, దేదీప్యమానమైన తేజం, అచంచలమైన పతిభక్తితత్వం, అసాధారణ పాతివ్రత్యం, ధర్మపరాయణత్వం, నిర్భయత్వం, సౌశీల్యం, త్యాగం, సహనశీలత్వం, సౌహార్ధం, సంయమనం, సేవాతత్వం, సదాచారం, సాహసం, శౌర్యం, వినయం, క్షమాగుణం, ఇలా లెక్కకు మిక్కిలిగా మేలి సుగుణాలరాశి సీతమ్మ.

సీతాదేవి సమాజానికి ఇచ్చిన సందేశం

- డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి,
99083 91024

తండ్రిమాట నిలపడంకోసం అరణ్యాలకు వెళ్ళడానికి సంసిద్ధుడయ్యాడు రాముడు. సీత దగ్గరికి వచ్చి విషయాన్ని తెలిపి, సీతను అయోధ్యలో జాగ్రత్తగా ఉండమని, తాను అరణ్యాలకు వెళ్ళి వస్తానన్నాడు.

అందుకు సీత రాముడితో, 'సమస్తసుఖాలకు నిలయమైన రాజభవనాల్లో నివసించుటకంటె, స్వర్గాది లోకాల్లో విమానాల్లో విహరించుటకంటె, అష్టైశ్వర్యసంపదలతో అంబరమున హాయిగా సంచరించుటకంటె, ఎన్నికష్టాలు అనుభవించాల్సివచ్చినా పతి అడుగుజాడల్లో సాగిపోవడమే సతికి సుఖప్రదం, శుభప్రదం, ధర్మసమ్మతం. మీరు లేకుండా స్వర్గసుఖాలు లభించినా వాటికి నేను ఇష్టపడను. మీ వెంట ఉండటం తప్ప ఇంక నాకేమీ అక్కరలేదు. మీరు నాతో ఉంటే చాలు ఎంత కష్టమైనా నాకు సుఖంగానే అనిపిస్తుంది. అక్కడ మీకు ఏ విధంగాను భారంకాను. నీవు నాకు దూరమైతే నేను మరణించటం తథ్యం. నా ప్రార్థనను మన్నించి నన్ను మీవెంటే తీసుకు వెళ్ళండి. సుఖాల్లోనే కాదు కష్టాల్లో కూడా ఎప్పుడు భర్తవెంటే భార్య ఉండాలని, భర్త తోడులేనపుడు ఎంతటి సుఖమైనా వ్యర్థమేనని, భార్యాభర్తల శరీరాలు రెండైనా ఆత్మ ఒక్కటే అన్న చందంగా జీవించాలని చెప్పింది సీతమ్మ.

సీత అరణ్యాల్లో కూడా ఆనందంగా, నిర్భయంగా రామునితో ఉండేది. అడవుల్లో తపస్సు చేసుకునే ఋషులు, రాక్షసులు పెడుతున్న బాధలను శ్రీరామునికి వివరించి, వారిని కాపాడమని కోరారు. రాముడు రాక్షసులందరినీ సంహరించి వారిని కాపాడుతానని మాట ఇచ్చాడు. ఆ తరువాత రాముడితో దారి మధ్యలో, రాక్షసులతో అకారణ వైరం వద్దని, హింసకు దూరంగా ఉండి ప్రశాంతంగా తాపసధర్మాన్ని స్వీకరించి పద్నాలుగేండ్లు అరణ్యవాసం పూర్తి చేసుకొని అయోధ్యకు తిరిగి వెళదాం అనే ధర్మాన్ని సీతమ్మ భర్తకు బోధించింది. అకారణవైరం ఎప్పుడూ ఎవరితోనూ మంచిది కాదనేదే సీతాసందేశం.

యతివేషంలో వచ్చి సీతను ప్రలోభపెట్టడానికి ప్రయత్నించి, తర్వాత తన నిజరూపాన్ని చూపి భయపెట్టిన రావణుడు లంకకు సీతను ఎత్తుకొని వెళ్ళి అక్కడ తన

తెలుగు సాహిత్యంలో

నీతిచంద్రికలు

సంపాదకులు

డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి

లోకమిత్ర ప్రచురణలు

తిరుపతి

2016

తెలుగు సాహిత్యంలో నీతిచంద్రికలు
- డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

ప్రతులు : 500
ప్రథమ ముద్రణ : 2016

హక్కులు: డా॥ సూరపరాజు వసంతకుమారి

ISBN: 978-15-41143-93-7

వెల : 150/-

గమనిక
ఇందులోని వ్యాసాలు పూర్తిగా వ్యాసకర్తల అభిప్రాయాలు మాత్రమే. వాటికి సంబంధించిన ఎటువంటి వివాదాలకు సంపాదకులు, ప్రచురణ కర్తలు బాధ్యులుకారు

ప్రతులకు :
డా॥ యం. రమేష్ కుమార్
18-3-15, శాంతినగర్
ఖాదీకాలని, ఆంజనేయస్వామి గుడి దగ్గర
తిరుపతి-517 501
ఫోన్: 9177727737

డి.టి.పి. & ప్రింటింగ్
శ్రీ ప్రభా గ్రాఫిక్స్
షాప్ నెం. 3, బాలాజి కాలనీ
తిరుపతి
స్థిరవాణి:0877-6540777

11.	సత్యం వద - నీతి సుధ బి. మేరికుమారి	78-82
12.	వాల్మీకి రామాయణం - లౌకిక నీతులకు నిలయం డా॥ జె. కొండలరావు	83-91
13.	రామాయణంలో నీతి రత్నాలు కె.గౌరీశంకర్	92-100
14.	అల్లసాని మనుచరిత్రం - ధర్మనీతిప్రబోధం డా॥ మన్యం నరసింహులు	101-106
15.	ఆముక్తమాల్యద - రాజనీతి డా॥ పట్టపు శివకుమార్	107-113
16.	తెలుగు శతక సాహిత్యం - నీతి ప్రబోధం డా॥ ఎస్. హేమలత సౌభాగ్యమ్మ	114-122
17.	భాస్కర శతకం - నీతులకు నిలయం ఎం.ప్రసాదరావు	123-130
18.	శ్రీ పెంచలకోన నృసింహశతకము - నీతిబోధ డా॥ సర్వా సీతారామ చిదంబరశాస్త్రి	131-136
19.	వేమన వెదజల్లిన నీతి వెన్నెలలు డా॥ జి. స్వర్ణలత	137-143
20.	వేమన శతకంలో నీతి పరుచూరి విజయలక్ష్మి	144-151
21.	సమాజానికి వేమన ప్రబోధించిన నీతి డా॥ పి.వి.శివమూర్తి	152-158

15. ఆముక్తమాల్యద - రాజనీతి

డా॥ పట్టపు శివకుమార్
యం.ఎ, యం.ఫిల్., పిహెచ్.డి.
తెలుగు ఉపన్యాసకుడు
శ్రీగోవిందరాజ స్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల
తి.తి.దే., తిరుపతి. 517501
చరవాణి: 9492032640

తెలుగు ప్రబంధ సాహిత్యంలో సాహితీ సమరాంగణ సార్వభౌముడు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు రచించిన 'ఆముక్తమాల్యద' ప్రశస్తమైన ప్రౌఢప్రబంధం. ఆరు ఆశ్వాసాలు కలిగిన ఈ రసోచితమైన ప్రబంధంలో గోదాదేవి శ్రీరంగనాథుల వివాహం ప్రధానాంశం. ఇందులో ఉపకథలుగా విష్ణుచిత్తునికథ, యామునాచార్యునికథ, దాసరికథ, ఖాండిక్య కేశిధ్వజ సంవాదం అనేవి ఉన్నాయి. ఈ ఉపకథలు ఒక్కొక్కటి ఒక్కోరకమైన విశిష్టతలను కలిగి ఉన్నాయి. ఆముక్తమాల్యద అనగానే ప్రౌఢమైన రచనాశైలి, రసబంధురమైన ఋతువర్ణనలు, గాఢమైన కథనశిల్పం, అనంతమైన శాస్త్రవైదుష్యం వంటి అనేక అంశాలు మనకు స్ఫురిస్తాయి. రాయల వారి అనంతమైన శాస్త్రవైదుష్యానికి ఆముక్తమాల్యదలో కనిపించే రాజనీతి ప్రబలమైన నిదర్శనంగా చెప్పుకోవచ్చు. రాయలవారి రాజనీతిజ్ఞతకు, లోకజ్ఞతకు, సువిశాలమైన రాజ్య పరిపాలనా దక్షతలకు ఆముక్తమాల్యదలో ప్రయోక్తమైన రాజనీతిని ప్రత్యేకంగా పరిశీలించవలసి ఉంది.

ఆముక్తమాల్యద - రాజనీతి

రాయల వారు ఈ ప్రబంధంలో ప్రయోగించిన రాజనీతి పూర్వ పురాణేతిహాస కవుల మార్గానికి చెందినది. ఆముక్తమాల్యదలోని తృతీయాశ్వాసంలో గల యామునాచార్యునికథ రాయల వారి రాజనీతికి రంగభూమి. రామాయణంలో

திராவிட மொழிகளில் நாடக இலக்கியங்கள்

ద్రావిడ భాషల్లో నాటక సాహిత్యం

DRAMATICAL LITERATURE IN DRAVIDIAN LANGUAGES

(Internationl Seminar)

(பன்னாட்டுக் கருத்தரங்கம்) Volume-II

EDITORS

Dr. P. Sivaraji, H.O.D of Tamil

Islamiah College (Autonomous) Vaniyambadi-635 752 VLR Dist T.N.

Dr. T.Sathya Narayana

Dr.Merugu Giri babu

Mr. M.Prasad

Dr. Kummetha Lakshminarayana

Dr. Jayalalitha

Dr. Vanni Arivalan

நூல் விவரம்

நூல் பெயர் : திராவிட மொழிகளில் நாடக இலக்கியங்கள்
"Dramatical Literature in Dravidian Languages"
ద్రావిడ భాషల్లో నాటక సాహిత్యం
(Internationl Seminar)

பதிப்பாசிரியர்கள் : முனைவர் **ப.சிவராஜி**
தமிழ்த்துறைத் தலைவர்
இசுலாமியாக் கல்லூரி (தன்னாட்சி)
வாணியம்பாடி, 635 752. வேலூர் மாவட்டம். த.நா.

முனைவர் **டி.சத்திய நாராயணா**
முனைவர் **மெருகு கிரிபாபு**
திரு. **எம்.பிரசாத்**
முனைவர் **கும்மேதா லஷ்மி நாராயணா**
முனைவர் **ஜெயலலிதா**
முனைவர் **வாணி அறிவாளன்**

மொழி : தமிழ், தெலுங்கு, கன்னடம், ஆங்கிலம், மலையாளம், இந்தி

விலை : ரூ.700/-

பக்கங்கள் : 18 + 714 = 732 (Volume-2)

நூல் வெளியான ஆண்டு : 09-12-2016 வெள்ளி
திபி. 2047 துன்முகி கார்த்திகை 24

ஒளியச்சு : **சு.ஜெகவீரன்,**
சரவணா கிராபிக்ஸ், வேலூர்.
செல்: 98658 20640.

நூல் கிடைக்குமிடம் : **இலக்கியா பதிப்பகம்**
176, இராமநாயக்கன்பேட்டை, அஞ்சல்
அம்பலூர், வழி.
வாணியம்பாடி வட்டம். வே.மா.
635 801. தமிழ்நாடு.

ISBN : 978-81-930882-9-6

272. "కంగుంది కుప్పం వీధినాటకాలు-పుట్టుపూర్వోత్తరాలు"
R. REEGAN ... 573

273. పాండవోద్యోగ విజయాలు - పాత్రచిత్రణ
కె. మహేష్ ... 576

274. ధర్మవ్యాధుడు నాటకంలో సామాజిక విలువలు
- యం. దీనదయాలం ... 580

275. క్షీరసాగర మథనం నాటకం-కులతత్వ నిర్మూలన దృక్పథం
శ్రీమతి కొలిపాక అరుణ ... 584

276. మాడభూషి దివాకరబాబు నాటికలు - సామాజికోపదేశం
పేరుపోగు రోహిణీబాబు ... 588

277. ఆత్రేయ 'కప్పలు' నాటకం ఇతివృత్త నిర్వహణ
డా. వట్టిపు. శివకుమార్ ... 591

278. నాటకాలు - ఆవిర్భవికాసం
Mohana Jayalakshmi ... 594

279. జానపద వీధినాటకం - విశిష్టత
R.Balasubramaniyam ... 597

280. శ్రమజీవికి పట్టంకట్టిన రాజిగాడు రాజయ్యాడు నాటకం
జి. సత్యవతి, పరిశోధక విద్యార్థిని ... 601

281. "పరిష్కారం" నాటకం - సామాజిక విశ్లేషణ
కదారి శ్రీధర్ ... 605

282. చందాల కేశవదాసు "కనకతార" నాటకం సామాజికత
గంద్ర మహేశ్, ... 609

283. వీధినాటకం
ఎం. మాధవి. ... 613

284. మునివాహనుడు - నాటకీకరణ
డా॥ యస్. దివిజాదేవి ... 616

285. పాలమూరు జిల్లా నాటక సాహిత్యం
డా.మన్నెమోని కృష్ణయ్య ... 620

286. తెలుగులో హరిశ్చంద్ర నాటకాలు
డా॥ గోపవరం పద్మప్రియ, తెలుగు అధ్యాపకురాలు ... 624

287. కన్యాశుల్కం నాటకం - విన్నపాత్రలు
-కె. కళావతి ... 629

ఆత్రేయ 'కప్పలు' నాటకం ఇతివృత్త నిర్వహణ

డా. వల్లపు. శివకుమార్
ఎం. ఎ., ఎం. ఫిల్., పిహెచ్. డి.
తెలుగు ఉపన్యాసకుడు,
శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
టి. టి. డి. తిరుపతి 517501,
9492032640

277

పరిచయం

నాటకకర్తగా, సినీగేయ రచయితగా సుప్రసిద్ధులైన ఆచార్య ఆత్రేయ చలనచిత్ర రంగంలో స్థిరపడిన తర్వాత, పూర్వ నాటకాలకు భిన్నంగా రాసిన నాటకం కప్పలు. సున్నితమైన వ్యంగ్యంతో కూడిన హాస్యం (సెటైర్) ఈ నాటకంలోని ప్రత్యేకత. దీని రచనా కాలం 1953. 'రాజకీయ నినాదాలతో నాటకాన్ని రక్తి కట్టించుకుంటాడనే విమర్శను కాదనిపించుకోడానికి రాసిన నాటకం కప్పలు' ఆత్రేయ స్వయంగా చెప్పుకున్నారు. ఇందులోని కథావస్తువు తెలుగు ప్రజలకు సుపరిచితమైన సుమతీ శతకంలోని 'కప్పలుగ చెరువు నిండిన కప్పలు పదివేలు చేరు' అనే పద్యం.

ఇతివృత్తం

శ్రీపతి అనే సంపన్నుడి బంధుప్రీతిని, దాన గుణాన్ని ఆసరాగా తీసుకొని అతని ఇంట్లో చేరి, అతని కూతురు కమలను కోడలిగా చేసుకోవాలనుకున్న పంకజమ్మ దురాశకు, తన కూతురిని శ్రీపతికి రెండో భార్యగా చేయాలని దురాలోచన చేసిన భద్రయ్యలకు శ్రీపతి తగిన విధంగా గుణపాఠం చెప్పడమే ఇందులోని ప్రధానేతివృత్తం. ఇది రెండు రంగాలుగా విభజించబడింది. మొదటి రంగం ఒకనాడు రాత్రి పది గంటలు మొదలుకొని ఒంటి గంటలోపు వరకు జరుగుతుంది. రెండవ రంగం మరునాడు ఉదయం ఆరు గంటలు మొదలు సాయంత్రం ఆరు గంటల లోపు వరకు జరుగుతుంది. రెండు రంగాలకు స్థలం శ్రీపతి ఇల్లు.

పాత్రలు

ఈ నాటకంలో శ్రీపతి ప్రధాన పాత్ర. అతడు డబ్బుగల ఆసామి. కమల అతని ఏకైక కూతురు. ఆమె చలపతిని ప్రేమిస్తుంది. చలపతి జగ్గయ్య కొడుకు. భద్రయ్య, సాంబశివం, పంకజమ్మలు శ్రీపతి బంధువులు. గోపాలం శ్రీపతి స్నేహితుడు. నారయ్య శ్రీపతి నౌకరు. ఇవి ఈ నాటకంలోని పాత్రలు.

ఇతివృత్త నిర్వహణ

రాత్రి పది గంటల సమయంలో హాలులో పుస్తకం చదువుకుంటున్న కమల ఇంటి పక్కనున్న చెరువులోని కప్పలు చేసే 'శబ్దాలకు విసిగిపోయే సన్నివేశంతో ఈ నాటకం ప్రారంభమవుతున్నది. కమల విసుగును గమనించిన శ్రీపతి చెరువు నీటితో నిండినప్పుడు అందులో కప్పలు చేరినట్లే, సంపద ఉంటే బంధువులు కూడా చేరుతారని శ్రీపతి కమలతో అంటాడు. ఈ సంభాషణ నాటకంలోని ప్రధాన వస్తువును సూచిస్తుంది. కప్పలు చేరటం వలన చెరువుకు ప్రమాదం లేదు. కాని సంపద కలిగినప్పుడు మాత్రమే వచ్చే బంధువులనే కప్పల వలన ప్రమాదం కలుగుతుందని ఈ నాటకం హెచ్చరిస్తుంది.

ఆధునిక సాహిత్య వీక్షణం

(Audhunika Saahithya Veekshanam)

(వ్యాస సంకలనం)

సంపాదకులు

డా॥యం.గిరిబాబు,

యం.ప్రసాద్,

బి.సురేష్ బాబు

ఆధునిక సాహిత్య వీక్షణం

Audhunika Saahithya Veekshanam

© Copy rights Reserved

Author : Dr. M. Giribabu, M. Prasad & B. Suresh Babu

First Edition - 2016

ISBN - 9788193121290

500 Copies

Price : 350/-

For Copies : **P. Sivaranjani**
W/o Dr. M. Giribabu,
Madireddy Palli (V & Po), Yadamari (M),
Chittoor (Dt),
Andhra Pradesh - 517 422. 9704738146

M. Prasad
Govt. High School,
Rapur, Nellore District. - 9440465435

DTP & PRINTING
'***Sri Prabha Graphics***'
Shop No. 3,
T.T. Complex, Near S.V. Ground,
Prakasam Road,
Tirupati - 517 502.

18. కుప్పిలి పద్మకథలు –మహిళాభ్యుదయం 110-116
కె.మోహన్ రావు
19. విద్వాన్ విశ్వం జీవితం – రచనలు 117-122
కదిరి క్రిష్ణయ్య
20. విశ్వనాథ సత్యనారాయణ–"ఏకవీర" నవల–ప్రధాన పాత్రల చిత్రణ 123-127
– డా॥ కుమ్మెత లక్ష్మీనారాయణరెడ్డి
21. అంతర్జాలంలో వెలుగులీనుతున్న 'పుట్టపర్తి సాహిత్య సుధ' 128-133
సి. లక్ష్మీపతి
22.లకుమ హైకూలు – సామాజిక దృక్పథం 134-139
డాక్టర్ కోదండ లక్ష్మణ
23. డా॥ వి.ఆర్. రాసాని మాతా కథ – దళిత జీవితం 140-143
యం. రాజన్న
24. కన్యాశుల్కం నాటకం – చిన్నపాత్రలు 144-148
డా॥యం. రవికుమార్
25. గురజాడ –సాహిత్యం – వివిధ – సాంఘిక – కోణాలు విశ్లేషణ 149-155
డా॥ టి. మాల కొండయ్య
26. వల్లంపాటి సాహిత్యంలో రాయలసీమ జీవితం 156-160
యస్. మమత
27. రాచపాళెం ప్రాచీన కవిత్వ – విమర్శ 161-166
డా॥ కె. మోహన్ బాబు
28. శ్రీ ప్రసన్న తిరుపతి గంగమ్మ దేవాలయ ప్రాశస్త్యం – కుప్పం 167-170
కె. నాగవేణి
29. అజీజ్ కథలు – మానవతా దృక్పథం 171-176
బత్తుల వి నరసయ్య
30. గురజాడవారి కన్యాశుల్కం 177-181
డా॥పి.నరసింహం
31. మూఢనమ్మకాలపై–వీరేశలింగం పోరాటం 182-185
వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్
32. మానవుడా! ఖండికలో శ్రీశ్రీ ప్రదర్శించిన విశ్వమానవ స్వభావం 186-188
మూడే నాగేంద్ర
33. తెలంగాణ కథ – దళిత స్త్రీ సమస్యలు 189-197
డా॥ ఓరుగంటి సరస్వతి
34. జాషువా 'గబ్బిలం'4 – దళిత స్పృహ 198-202
పి.ఇందిర
35. సంపాదకీయ రచన – 'నార్ల' వారి విశిష్టత 203-209
డా. పట్టపు. శివకుమార్

సంపాదకీయ రచన - 'నార్ల' వారి విశిష్టత

డా. పట్టపు. శివకుమార్
యం. ఏ., యం. ఫిల్., పిహెచ్. డి.
తెలుగు ఉపన్యాసకులు,
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
తి.తి.దే., తిరుపతి. 517501,
9492032640

పరిచయం

తెలుగు సాహితీ లోకానికి 'నార్ల' వారుగా పరిచితులైన నార్ల వెంకటేశ్వరరావు గారు కవిగా, పత్రికా సంపాదకులుగా సుప్రసిద్ధులు. ముఖ్యంగా 'ఆంధ్రప్రభ' (1944-1959), 'ఆంధ్రజ్యోతి' (1960-1974) దిన పత్రికలకు సంపాదకులుగా వారు చేసిన కృషి ప్రశంసనీయమైనది. ఈ దిన పత్రికలలో వెలువడిన నార్ల వారి సంపాదకీయాలు విశిష్టమైనవి. సంపాదకీయ రచనలో వారి ప్రత్యేకమైన శైలి ఎందరికో ఆదర్శప్రాయం, అనుసరణీయం అయిందని చెప్పవచ్చు. అంతేకాకుండా సంపాదకీయ రచనలో ప్రత్యేకంగా కనిపించే వారి భాషా ప్రయోగము, తెలుగు నుడికారమును గురించి విశేషంగా చెప్పుకోవాలి. నార్ల వారు దాదాపుగా 'ఆరు లేదా ఏడువేల సంపాదకీయాలు రచించినట్లు'గా వారే పేర్కొన్నారు.

(వెంకటేశ్వరరావు, నార్ల. 1976. పుట.1)

సంపాదకీయం

"అప్పుడే వండి, వార్చి, వడ్డించిన అన్నం వంటిది దినపత్రికలోని సంపాదకీయం. వంట చేతకాక, దాన్ని సరిగా యిగర నివ్వకపోయినా, తోప చేసినా, మాడ్చినా, అది గొంతు దిగదనుకోండి. కాని, నేర్పుగా వండితే, మెతుకు మెతుకు ఒక మంచి ముత్తెంలా మిలమిల మెరుస్తుంది; ఆవిరులు కక్కుతూ నోరూరిస్తుంది. కాని, అదే మర్నాటి పొద్దుటికి చద్దివాసన కొడుతుంది."

(వెంకటేశ్వరరావు, నార్ల. 1976. పుట.4)

సంపాదకీయం గురించి ఇంతకంటే సులువుగా, తేటతెల్లంగా, స్పష్టంగా, సూటిగా, లాఘవంగా చెప్పగలగటం వీలవుతుందా! తేట తెలుగులో అందరికీ సులువుగా అర్థమయ్యే రీతిలో సంపాదకీయాన్ని విపులీకరించిన ఈ మాటలు నార్ల వారి రచనా శైలికి, విషయ పరిజ్ఞానానికి, లోకపరిశీలనా దృష్టికి నిదర్శనాలుగా చెప్పవచ్చు. సారస్వత ప్రక్రియ అయిన సంపాదకీయ రచనను అన్నం వండటమనే

తెలుగు నాటక సాహిత్యం – సామాజిక ప్రయోజనం

జాతీయ సదస్సు

2016 మార్చి 30, 31

ప్రత్యేక సంచిక

సంపాదకులు/సదస్సు సంచాలకులు

డాక్టర్ విస్తాలి శంకరరావు

సహ సంపాదకులు

పాండురంగం కాళియప్ప

తెలుగు శాఖ

మెరీనా క్యాంపస్, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయం,

చెన్నై - 600 005

TELUGU NAATAKA SAAHITYAM - SAAMAJIKA PRAYOJANAM
(Research Papers Presented in the National Seminar)

తెలుగు నాటక సాహిత్యం – సామాజిక ప్రయోజనం

(జాతీయ సదస్సు పత్రాలు)

Editor: Dr. Vistali Sankara Rao,
Department of Telugu,
University of Madras,
Chennai - 600005
M: +91 9445203041
e-Mail: drvistali@gmail.com

First Edition: March 2016

(c) Editor

ISBN No. : 978 - 93 - 81992 - 62 -3

వెల: రూ. 400/-

ముఖచిత్రం : కోనికా గ్రాఫిక్, చెన్నై.

ప్రతులకు
డా. విస్తాలి శంకరరావు,
తెలుగు శాఖ, మెరీనా క్యాంపస్,
మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయం,
చెన్నై - 600 005

66. ఝాన్సీరాణి–నాటక సమాలోచనం – ఎస్. సాజిదా ...246-247
67. పానుగంటివారి పాదుకాపట్టాభిషేకము–నాటక విశ్లేషణ – నగరి చాముండేశ్వర రావ్ ...248-251
68. స్త్రీ త్యాగము–సాంఘిక నాటకం–మహిళా చైతన్యం – సి. దుర్గ ...252-254
69. పల్లకి నాటకం –సామాజిక సందేశం – శ్రీమతి కొలిపాక అరుణ ...255-257
70. డా॥ బోయి భీమన్న పాలేరు నాటకం – సామాజిక స్పృహ – గుండాల నరేంద్ర బాబు ...258-259
71. బలిజేపల్లి సత్యహరిశ్చంద్ర నాటకానికి జీవంపోసిన జాషువా – పి. దస్తగిరి ...260-262
72. పాండవోద్యోగ నాటకం – సామాజిక చేతన – నల్లమోతు సునీత ...263-267
73. ఎన్.జి.ఓ నాటకం – ఆర్థిక, సామాజిక చిత్రణ – కె.ఎం.సునీల్ కుమార్ ...268-269
74. విజయనగర చారిత్రక నాటకాలు – డా॥ టి. నాగేంద్ర ...270-271
75. నార్ల వెంకటేశ్వరరావు – సీత జోస్యం నాటకం – సి. శ్రీనివాస్ ...272-273
76. ధర్మసూక్ష్మం – నాటకం – సామాజికత – మూడే నాగేంద్రనాయక్ ...274-275
77. తెలుగు నాటకం – 'సురభి' జీవన ప్రస్థానం – షేక్ ఇబ్రహీం ...276-277
78. నాయకురాలు – నాటకం – సామాజికత – ఎం. రవీంద్రబాబు ...278-280
79. కన్యాశుల్కం నాటకం – సంస్కరించబడిన స్థితప్రజ్ఞురాలు, 'మధురవాణి' – కె.సి. లావణ్య ...281-282
80. తెలుగు చారిత్రక నాటకాలలో 'రోషనార' పాత్ర – ఢిల్లీబాబు. వి ...283-284
81. గురజాడ 'కన్యాశుల్కం' – సామాజిక చిత్రణ – డాక్టర్ పి.యస్.హరిశాంతి ...285-288
82. జాతీయోద్యమ కాలంలో తెలుగు నాటక సాహితీ వైభవం – డా॥ గుజ్జల శ్రీరాములు ...289-291
83. బోయి భీమన్న – పౌరాణిక నాటక సాహిత్యం – డా. వీపూరి వెంకటేశ్వర్లు ...292-294
84. "దాహం" – దళిత స్త్రీ చైతన్యం – కె. సంపూర్ణ ...295-296
85. కన్యాశుల్కం – హాస్యం – యం. శివప్రవీణ్ ...297-299
86. నాటక సాహిత్యంలో దళిత స్థితిగతులు – యం. రాజేష్‌బాబు ...300-301
87. కంగుంది కుప్పం వీధి నాటకాల ప్రాశస్త్యం – సి. లక్ష్మీపతి ...302-304
88. జానపద నాటకాలు – సామాజిక నేపథ్యం – జి. రవీంద్ర ...305-307
89. కంకంటి పాపరాజు విష్ణుమాయా విలాస యక్షగానము – కల్పనలు – డా. పట్టపు. శివకుమార్...308-311
90. 'ప్రభావతీప్రద్యుమ్న నాటకము' – శుచిముఖి – కిడాంబి శ్రావతి ...312-315
91. కుటుంబం వ్యవస్థను చిత్రించిన ఆత్రేయ కప్పలు నాటకం – సిద్దుల జ్యోతి ...316-317
92. రుద్రమ దేవి – చారిత్రక శ్రవ్య నాటకం – కె. మంజుల ...318-319
93. తెలుగులో సాంఘిక నాటకాలు – విశ్లేషణ –బొళిశెట్టి సురేష్‌బాబు ...320-323
94. భమిడిపాటి ఊడూ – జోడూ నాటకంలో విశిష్టత – బొమ్మినేని సుబ్బరత్నం ...324-327
95. తెలుగు సాంఘిక నాటక పరిణామం తీరుతెన్నులు – ఎస్. శిల్పారాణి ...328-329
96. రాయలసీమ నాటకకర్తలు – డా॥ జి. రవికుమార్ ...330-333
97. రాజకీయ కుట్రలలో ప్రజాజీవనం– వాస్తవం – మల్లెల నాగరాజు ...334-335
98. ధైర్య సాహసాలకు ప్రతీక – కమల (వరవిక్రయం నాటకం) – షేక్. జరీనవహాబ్ ...336-338
99. ఆధునిక సాంఘిక నాటకాలు – సామాజిక చైతన్యం – డా. పి.వి. లక్ష్మణరావు ...339-341
100. సామాజిక దుర్గతులను అద్దం పట్టిన వరవిక్రయం నాటకం – డా. బిర్రు అశోక్ ...342-344

89. కంకంటి పాపరాజు విష్ణుమాయా విలాస యక్షగానము - కల్పనలు

డా. పట్టపు. శివకుమార్, శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల, తిరుపతి.

పరిచయం

కంకంటి పాపరాజు (1575–1632) ఉత్తర రామాయణ కావ్యకర్తగా సాహిత్య చరిత్రలో సుప్రసిద్ధుడు. పుష్పగిరి తిమ్మకవి ఇతనికి సమకాలికుడు, మిత్రుడు. కంకంటి పాపరాజు ఆర్వేల నియోగి వంశానికి చెందినవాడు, శ్రీవత్స గోత్రుడు. ఇతని ముత్తాత వల్లభామాత్యుడు. తాత అయ్యన మంత్రి, తల్లిదండ్రులు నరసమాంబ, అప్పయ్యమంత్రి. కంకంటి పాపరాజు నెల్లూరు మండలంలోని ప్రళయకావేరి పట్టణంలో అమీనుగా లౌక్యాధికారంలో ఉన్నాడని వీరేశలింగం పంతులుగారు పేర్కొన్నారు. "కంకంటి పాపరాజు ప్రళయకావేరి పట్టణములో నమీనుగా లౌక్యాధికారము నందుండినవాడు" (వీరేశలింగం, కందుకూరి. 1917.456) కంకంటి పాపరాజు సకల రాజభోగాలను అనుభవించినవాడని ఉత్తర రామాయణ కావ్యంలోని ఆశ్వాసాంత గద్యం వలన తెలుస్తున్నది. అంతే కాకుండా రాజయోగాభ్యాసం చేసి, యోగ శాస్త్రాన్ని గ్రహించిన వాడు. పాపరాజు రాజనీతి విద్యాపారంగతుడు, గణితశాస్త్రంలో కూడా ప్రవేశం కలవాడు అని తెలుస్తున్నది.

కంకంటి పాపరాజు చింతలపూడి ఎల్లన రచించిన 'విష్ణుమాయా నాటకి' ప్రబంధం లోని మోహినీ అవతారం శ్రీ శివదర్ప భంగం అనే కథను గ్రహించి యక్షగానంగా రచించాడు. ప్రాచీన తెలుగు యక్షగానాలలో పాపరాజు రచించిన 'విష్ణుమాయా విలాసము' కూడా ప్రసిద్ధమైనది. పాపరాజు తన యక్షగానాన్ని శ్రీ మదనగోపాల దేవునికి అంకితం చేశాడు. క్షీరసాగర మథనం తర్వాత జరిగిన వృత్తాంతంగా ఈ యక్షగానం ప్రారంభమవుతుంది. శివుడు నారదుని ద్వారా విష్ణువు మోహినీ అవతారగాథను విని, మదనాంతకుడైన తాను మోహిని సౌందర్యానికి చలించనని పలకడం, నారదుని మీది పంతంతో వైకుంఠానికి వెళ్ళిన శివుడు విష్ణుమాయా ప్రభావంతో మాయామోహిని సౌందర్యానికి తగుల్కొని పరితపించటం ఇందులోని ప్రధానాంశం. దేశీయమైన భాషాప్రయోగ వైచిత్రితో, వర్ణనలతో, పాత్రల స్వభావ చిత్రణతో ఈ యక్షగానం పరిపుష్టమైంది. ఈ యక్షగానానికి కథకుడు శుకమహర్షి శ్రోత పరీక్షిత్తు మహారాజు.

ఇతివృత్తం

శుకమహర్షి వలన భాగవత సత్కథలను వింటున్న పరీక్షిత్తు మహారాజు కపట నారాయణుని విలాసాలకు ఆనందించి, అద్భుతస్వాంతుడైనాడు. భువన మోహనుడైన పురుషోత్తముడిని మాయావనితగా చూసి లోకం భ్రమించడం సహజమే కాని సర్వజ్ఞుడైన హరుడు ఎందుకు భ్రమించినాడో తెలియజెప్పుమని పరీక్షిత్తు మహారాజు పలికిన మాటలే ఈ కావ్యంలోని కథకు మూలం. 'విష్ణుమాయకు భ్రమించనివారు ఎవరున్నారు! పురుష రూపంతోనే లోకాలను మరులు కొలిపే విష్ణువు మగువగా హరి భ్రమపెట్టడంలో ఆశ్చర్యమేముందని' శుకమహర్షి పరీక్షిత్తు మహారాజుకు మోహినీ అవతార కథను, తద్వారా శివదర్ప భంగ వృత్తాంతాన్ని వినిపించాడు.

నారదుడు తన వెంట తుంబురుడు రాగా, కైలాసంలో పరమేశ్వరుని కొలువుకు వెళ్ళి, శివుడికి నమస్కరించాడు. శివుడు నారదుడిని క్షీరసాగరమథనంలో హాలాహలం తర్వాత ఏమేమి కలిగినవి? అమృతాన్ని దేవదానవులకు ఎవరు పంచారు? అని ప్రశ్నించాడు. నారదుడు శివుడితో క్షీరసాగరం నుంచి లభించిన అమృతాన్ని రాక్షసులు బలవంతంగా అపహరించారు. దేవతల మొర విని శ్రీమహావిష్ణువు మాయామోహినిగా అవతరించి, రాక్షసులను మోహంలో ముంచి, అమృతాన్ని దేవతలకు పంచాడు. ఆ మోహినీ సౌందర్యానికి రాక్షసులే కాదు, మన్మథుడిని దహించిన శివుడైనా మరులు కొంటాడని విష్ణుమహిమను కీర్తించాడు.

శివుడు నారదుని మాటలకు కోపించి, వైకుంఠానికి వెళ్లి మోహినిని చూడాలని పార్వతితో అన్నాడు. పార్వతి వైకుంఠంలో పగవాడైన మన్మథుడు, వగలవాడైన విష్ణువు ఉన్నారని శివుడిని వారించింది. నారదుడు మోహినీ విలాసాన్ని పొగిడి శివుడి నిగ్రహ శక్తిని హేళన చేశాడు. ప్రమథులు నారదుని మాటలకు కోపించి, అతడిని నిందించారు. శివుడు పార్వతీ సమేతంగా వైకుంఠానికి బయలు దేరాడు. వైకుంఠంలో శ్రీ మహావిష్ణువు శివపార్వతులను సాదరంగా ఆహ్వానించాడు. శివుడు నారదునితో తనకు కలిగిన పంతాన్ని విష్ణువుకు తెలిపి, మోహినీ రూపాన్ని చూపమని కోరాడు. శివుడు విష్ణుమాయా ప్రభావం గొప్పదో, శివుని విరక్తి భావం గొప్పదో లోకాలకు చాటాలని విష్ణువుతో పలికాడు. విష్ణువు శివునిదర్పాన్ని, ప్రమథుల గర్వాన్ని అణచడానికి మోహినిగా ప్రత్యక్షమైనా

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని సాహిత్య సమాలోచన

వ్యాసాల సంకలనం

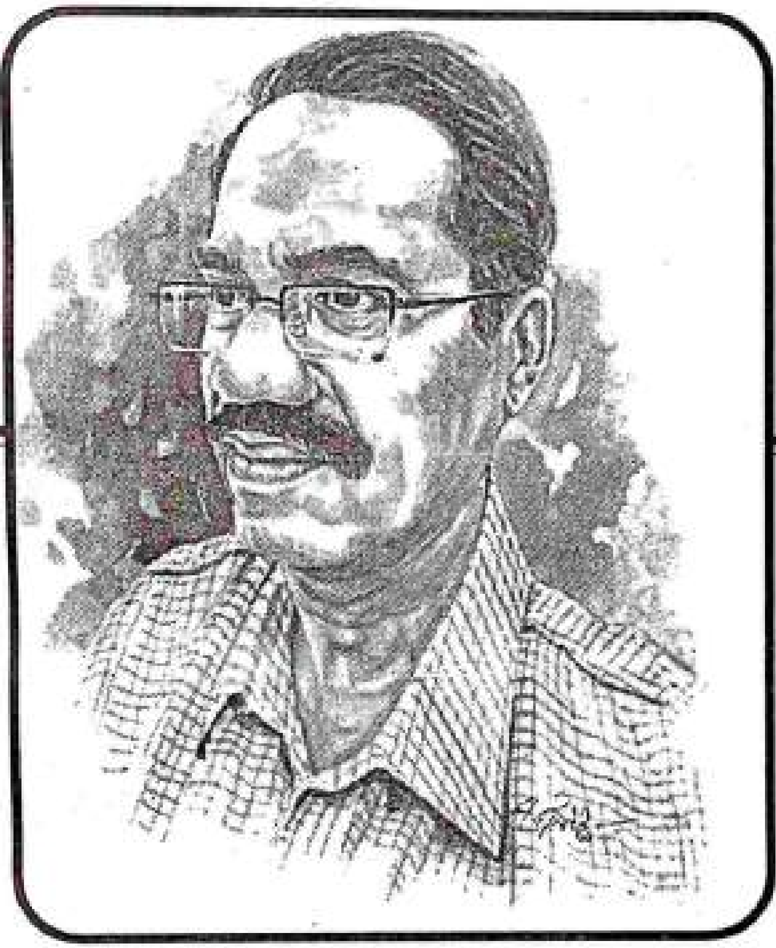

సంపాదకులు

ఆచార్య నాగోలు కృష్ణారెడ్డి,

ప్రాచీన భారత దేశ చరిత్ర, సంస్కృతి, పురావస్తుశాఖ

చరవాణి: 94411 12636

డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు

ప్రాచ్య పరిశోధన సంస్థ

శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం, తిరుపతి

చరవాణి: 94901 64963

రాసాని షష్ట్యబ్ది ప్రత్యేక సంచిక

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని సాహిత్య సమాలోచన

Dr. V.R. RĀSĀNI SĀHITHYA SAMĀLŌCHANA

సంపాదకులు: ఆచార్య నాగోలు కృష్ణారెడ్డి
డా॥ పి.సి. వెంకటేశ్వర్లు

ప్రచురణ : ఏప్రిల్-2017

ప్రతులు : 1000

ముఖచిత్రం : పినిశెట్టి

సర్వహక్కులు : సంపాదకులవి, డా॥ వి.ఆర్. రాసానివి

ప్రతులకు : డా॥ వి.ఆర్. రాసాని
16-2ఇ/17, బాలాజీ రెసిడెన్సీ
మునిరెడ్డి నగర్, తిరుపతి - 517 502
చరవాణి: 9848443610
ISBN- 978-81-924602-1-5

అన్ని విశాలాంధ్ర మరియు ప్రజాశక్తి పుస్తక కేంద్రాలు
డి.టి.పి. లేఅవుట్ డిజైన్- ఎం.లలిత-8801831948
ముద్రణ: విజయవాణి ప్రింటర్స్-చౌడేపల్లె-చిత్తూరు జిల్లా
వెల- రూ: **300/-**

36. నవలా శిల్పంలో రాసానిది రెండు స్తంభాల వంతెన
నిర్మాణం - జి. లక్ష్మీ నరసయ్య - 222
37. చీకటి రాజ్యం నవల - సంస్కరణ దృక్పథం
- కె. హేమలత - 228
38. కరువు సంక్షోభంలో బహుజనులు వలస ఊబిలోకి...
- ఎ.ఎన్. నాగేశ్వరరావు - 236
39. డిగ్రీ విద్యార్థులకు పాఠ్యాంశంగావున్న బతుకాట నవల
- సాంస్కృతిక విశ్లేషణ - డా॥ కె. రెడ్డెప్ప - 240
40. రాసాని 'మట్టి బతుకులు' - విశిష్ట నవల
- డా॥ పి. శివకుమార్ - 246
41. తెగింపు తప్ప ముగింపు లేని నిరంతర ప్రవాహం
'ఏడోగ్రహం' - వేంపల్లి సికిందర్ - 251
42. ముద్ర నవలలో బసివిని దురాచారానికి బలైన జీవితాలు
- డా॥ కె. వెంకటరమణ - 257
43. పరస నవలలో నమ్మకాలు, విశ్వాసాలు
- డా॥ పి. రాజేశ్వరి - 262
44. దోపిడీ వ్యవస్థను ఎండగట్టిన 'చీకటి రాజ్యం' నవల
- డా॥ డి. ఉదయకుమార్ - 265
7. డా॥ వి.ఆర్. రాసాని నాటక సాహిత్యం
45. రాసాని నాటకాలు, నాటికలు - విశ్లేషణ
- డా॥ మూల మల్లికార్జున రెడ్డి - 269
46. రసవత్తరమైన చారిత్రక నాటకం రాసాని కాటమరాజు
యుద్ధం - ఆచార్య తంగిరాల వెంకట సుబ్బారావు - 276

రాసాని 'మట్టి బతుకులు' - విశిష్ట నవల

డా॥ పి. శివకుమార్

ఒక రచన విశిష్టమైనదిగా పేర్కొనడానికి ఆ రచనలోని విశిష్టతకు దోహదకారులైన అంశాలను ప్రకటించవలసి ఉంటుంది. ఒక రచనకు వైశిష్ట్యం కలగడానికి అనేక కారణాలు ఉండవచ్చు, ఒక్కటే కూడా ఉండవచ్చు. ఇతివృత్త గ్రహణంలోను, రచనావిధానంలోను, పాత్రచిత్రణలోను, సన్నివేశ సంఘటనాదులను కూర్చడంలోనూ రచయిత చూపిన నిపుణత వలన కూడా ఆ వైశిష్ట్యం కలుగవచ్చు. అయితే ఆ వైశిష్ట్యానికి ప్రమాణమేది? వైశిష్ట్యానికి దోహదకారులైన వాటిని కొంత పరిశీలించడం వలన మనం వాటిని ప్రకటించగలం. కాని మనం ప్రకటించిన నిరూపణలు ఆ రచనల్లోని వైశిష్ట్యాన్ని తెలియజెప్పేందుకు తగినవని పేర్కొనడానికి ప్రమాణమేది? కాబట్టి ఒక రచనయొక్క విశిష్టతను ప్రకటించేందుకు మనం చూపేవన్నీ నిరూపణలే అవుతాయి కాని ప్రమాణాలు కాలేవు అని గ్రహించాలి.

రాసానిగా ప్రసిద్ధులైన కవి, కథకుడు, నవల, నాటకకర్త. వీరి రచనలలో 'మట్టి బతుకులు' అనేది ఒక విశిష్ట నవల. 1995, డిసెంబర్ సంచిక, చతుర మాసపత్రికలో ఈ నవల ప్రచురితమైంది. ఆధునిక యుగంలో కూడా మూఢనమ్మకాలతో అజ్ఞానాంధకారంలో మగ్గిపోతున్న ఓ మారుమూల పల్లె జమిలిగడ్డగూడెం. అన్యాయాలు, అక్రమాలు ఆఖరికి హత్యలు కూడా మామూలు విషయాలుగా జరిగిపోతున్న ఆ పల్లెలోని బడుగుజీవుల బలహీనతలను తనకు బలంగా మార్చుకొని, స్త్రీమానాలను, అమాయకుల ప్రాణాలను హరిస్తున్న ఊరిపెద్ద వరదయ్య. ఆచారాలపేరుతో అందమైన కన్నెపిల్లలను చెరపట్టే ఆటవిక శృంగార క్రీడలకు ఆటపట్టయిన జమిలిగడ్డ గూడెంలోని బడుగుల బతుకు చిత్రణమే ఈ నవలలోని ప్రధానాంశం.

జమిలిగడ్డగూడేనికి చెందిన బుడ్డన్న శవం ఇటుక బట్టీనుంచి బయటపడే సంఘటనతో ఈ నవల ప్రారంభవుతున్నది. తన ఇంటి పనివాడైన బుడ్డన్న తన కూతురి కౌగిలిలో ఉండగా చూసిన వరదయ్య అతన్ని చంపి, బట్టీలో దాచాడు. జమిలిగడ్డ గ్రామానికి పెద్ద వరదయ్య. అక్కడ అతడు చెప్పిందే శాసనం. వరదయ్య చేసే హత్యలకు, దుర్మార్గాలకు మునిరాజు తోడ్పడుతుంటాడు. ఇక వరదయ్య కామకలాపాలకు పెద్ద బోయసాని అయిన రంగమ్మ సహకరిస్తుంటుంది. తనకు ఎదురు తిరిగినవారిని, ఎదిరించిన వారిని ఏదో ఒక నెపంతో అణగద్రొక్కడమో, చంపేయడమో చేస్తుంటాడు వరదయ్య. జమిలిగడ్డగూడెంలో మట్టిపనులు చేసుకొని జీవించే మట్టి తెగవారు, ఉప్పు అమ్ముకొంటూ జీవించే ఉప్పు తెగవారు ఒకేచోట నివసిస్తున్నారు. అయినప్పటికీ ఆ రెండు తెగల మధ్య సంబంధ బాంధవ్యాలు ఉండవు. కంచం పొత్తేగానీ మంచం పొత్తు వుండదు.

సాహితీ వీక్షణ

వ్యాస సంకలనం

సంపాదకులు
డా|| తరపట్ల సత్యనారాయణ,
సహాయ ఆచార్యులు, తెలుగు శాఖ,
ఆదికవి నన్నయ విశ్వవిద్యాలయం
రాజమహేంద్రవరం.

ప్రచురణ
రోషన్ పబ్లికేషన్స్
విశాఖపట్నం - 3

సాహితీ వీక్షణ

డా॥ తరపట్ల సత్యనారాయణ

SAHITHI VIKSHANA

Dr. Tarapatla Satyanarayana

మొదటి ముద్రణ : అక్టోబర్ 2017

ISBN : 978-93-86251-88-6

ప్రతులు : 200

వెల : 650/-లు

ముఖచిత్రం :
టి. ప్రమోద్ కుమార్, ఎం.సి.ఎ., ప్రతిభ అవార్డు గ్రహీత
టి. ప్రదీప్ శాస్త్రి, ఎం.ఎస్.సి., బి.ఇడి., ప్రతిభ అవార్డు గ్రహీత

డి.టి.పి. & పేజి డిజైనింగ్ :
ఆనంద్ డి.టి.పి, రాజమండ్రి.

ప్రతులకు :
డా॥ తరపట్ల సత్యనారాయణ
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్
తెలుగు శాఖ, ఆదికవి నన్నయ విశ్వవిద్యాలయం,
రాజరాజనరేంద్ర నగర్,
రాజమహేంద్రవరం – 533 296.
సెల్ : 9290630752, 7207224473
E-mail : dr.tsnarayana@gmail.com

ప్రింటింగ్ & బైండింగ్:
యూనివర్సల్ ప్రింటర్స్
రాయపేట, చెన్నై – 14.

 ISBN : 978-93-86251-88-6

క్ర.సం.	వ్యాసాల వరుస	పుట సంఖ్య

క్ర.సం.	వ్యాసాల వరుస	పుట సంఖ్య
1.	నన్నయ భారతం- గిరిజనుల జీవనం డా॥ సూనావత్ రాంబాబు	9
2.	తిక్కన భారతంలోని రాజనీతిజ్ఞత - నాడు, నేడు జాడ రాజేశ్వరరావు	17
3.	పాల్కురికి సోమన - పండితారాధ్య చరిత్ర సి. దుర్గ	24
4.	శైవ కవిత్రయం - జాను తెనుగు విశిష్టత శ్రీమతి.యం.మాధవి	32
5.	విశ్వకవి వేమన శతక సాహిత్యం డా.వి.కాంచనమాల	35
6.	ధూర్జటి కవితా మాధురి డా.పి.లలితవాణి	46
7.	భక్తి శతకాలు ఒక పరిశీలన డా॥ ఎ.వెంకటప్రసాదు	57
8.	జాతీయోద్యమ నవలల్లో స్త్రీ చైతన్యం డా॥ లింగాల మంగమ్మ	65
9.	కరుణశ్రీ పుష్ప విలాపం - ఒక పరిశీలన డా॥ చాగంటి నాగరాజేశ్వరి	74
10.	"ఆవంత్స" కథల్లో - "ఆధునిక జీవన ప్రతిబింబాలు" కె.ఎమ్. సౌందర్యవతి,	79
11.	శ్రీరాముని భరద్వాజాశ్రమ సందర్శనం రాజు	83
12.	కంకంటి పాపరాజు సీతపాత్ర - వ్యక్తిత్వ సౌశీల్యం యమ్. ఉమాదేవి	88
13.	సమకాలీన సమాజం - గేయం డాక్టర్ పోతరాజు కిరణ్మయి	95
14.	'అగ్నివీణ' పై పలికించిన అభ్యుదయ గీతం - అనిసెట్టి కవిత్వం డా. పట్టపు. శివకుమార్	102
15.	పాలమూరు సాహిత్యంలో - రుక్మాంగదరెడ్డి కీర్తి మంగళగిరి శ్రీనివాసులు	112
16.	పోల్కంపల్లి శాంతాదేవి - నవల సాహిత్యం యం. తులసిబాయి	119

 ISBN : 978-93-86251-88-6

'అగ్నివీణ' పై పలికించిన అభ్యుదయ గీతం - అనిశెట్టి కవిత్వం

డా. పట్టపు. శివకుమార్
తెలుగు ఉపన్యాసకులు,
శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
తి. తి. దే., తిరుపతి - 517501

పరిచయం

అభ్యుదయ కవిగా సుప్రసిద్ధుడైన అనిశెట్టి సుబ్బారావు 1921 సంవత్సరంలో గుంటూరు జిల్లా నర్సరావుపేటలో పుట్టి పెరిగాడు. నర్సరావుపేటలో హైస్కూలు చదువుతున్న దశలోనే అనిశెట్టి గాంధీజీ ప్రభావంతో జాతీయవాదానికి ఆకర్షితుడైనాడు. ఆరోజులలో భావకవులలో అగ్రశ్రేణికి చెందిన నాయని సుబ్బారావుగారి ప్రభావానికి అనిశెట్టి ఎంతగానో ఆకర్షితుడైనాడు. ఆ క్రమంలోనే చిన్నవయసు నుంచే భావకవితా ధోరణిలో ఛందోబద్ధమైన రీతిలో పద్య రచన చేశాడు. తర్వాత కాలంలో అభ్యుదయ కవిగా తనను తాను ఆవిష్కరించుకునేందుకు అనిశెట్టికి ఈ సాధన పూర్వరంగంగా ఎంతో ఉపకరించింది. నాయని సుబ్బారావు గారు ఆత్మాశ్రయరీతిలో రచించిన మాతృగీతాలలోని కరుణరసం ఆనాటి పాఠకుల హృదయాలను ఆకర్షించింది. ఈ గీతాల ప్రభావంతోనే అనిశెట్టి సార్వజనీనమైన కరుణరస పూరితమైన ఇతివృత్తంతో 'బిచ్చగాని పదాలు' రచించి 1940లలో భారతిలో ప్రచురించాడు.

"గుండె తడబడినదీ గొంతు తడుపమ్మా!
తులసికోటకు నీరు తోడినంతమ్మా!
కాలిపోయే యిల్లు చల్లార్చినంత ...
పనికి రానీ చిగురు పడవేయి తల్లీ ...

అంటూ మానవత్వాన్ని అనిశెట్టి కరుణామయ కంఠంతో ద్రవింప చేశాడు.

ప్రాథమిక విద్య పూర్తి అయిన తర్వాత ఇరవై ఏళ్ళప్రాయంలో అనిశెట్టి ఉన్నత విద్యాభ్యాసానికి మద్రాసు నగరానికి వెళ్లాడు. అప్పటి మద్రాసు నగర జీవితం అనిశెట్టి ఆలోచనామార్గంలో కలిగిన ఎన్నో మార్పులకు దోహదం చేసింది. మద్రాసులో ఉంటున్న రోజులలోనే అనిశెట్టికి అతిథిగా కొంతకాలం ఇతని గదిలోనే

సినారె సాహితీ రాజసం

CI NAA RE SAAHITHEE RAAJASAM

డా॥ విస్తాలి శంకరరావు

సంపాదకులు

తెలుగు శాఖ

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయం

అక్షరాలయం

CI NAA RE SAAHITHEE RAAJASAM

(Research Papers Presented in the National Seminar)

First Edition : October 2017

(c) Editor

వెల : **రూ.350/-**

Editor : Dr.Vistali Sankara Rao
Department of Telugu, University of Madras
Chennai - 600 005
Mobile : 94452 03041, E-Mail: drvistali@gmail.com

ISBN No : 978-81-935829-0-9

ప్రతులకు : **డా॥ విస్తాలి శంకరరావు**
తెలుగు శాఖ, మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయం

Printed : INFOART PRINTS, CHENNAI - 14

ప్రచురణ : **అక్షరాలయం**
రాయపేట, చెన్నై - 14
9080030030

70. సినారె సినీగీతాలు – కుటుంబ చిత్రణ	– మన్నార్ కోటీశ్వరులు	– 299
71. గదిలో సముద్రం- అవలోకనం	– డి. ప్రమీల	– 304
72. సి.నా.రె. కలం నుండి జాలువారిన కర్పూర పరిమళం	– డా॥ బోదిరెడ్డి మహేంద్రరెడ్డి	– 308
73. సినారె 'విశ్వంభర'లో సూక్తులు – విశ్లేషణ	– కిడాంబి. శ్రావణి	– 313
74. సినారె తెలుగు గజళ్ళు – సామాజిక స్పృహ పరిశీలన	– బి. శ్రీనివాసులు నాయక్	– 317
75. సినారె గేయ రచనలు – సమాలోచన	– ఆర్. శ్రీనివాసులు	– 320
76. సినారె గజల్స్ – జీవన భాష్యం	– డా॥ డి.సుశీల, టి. సుజాతమ్మ	– 323
77. సినారె – జాతిరత్నం	– ఆర్.ఎస్. స్వరూప	– 326
78. బహుముఖ సాహిత్య ప్రజ్ఞాశాలి – సినారె	– కె.సి. లావణ్య	– 330
79. సి.నా.రె సినిగీతాలు – సామాజిక స్పృహ	– డా॥ పోతగంటి చిరంజీవి	– 334
80. మార్పు నాతీర్పు – అభ్యుదయ దృక్పథం	– శశికళ	– 336
81. ఎవడయ్యా తెలుగువాడు	– యం. సునిత	– 338
82. సినారె భక్తిగీతాలు	– డా॥ ఎ. మనోహర్	– 340
83. సి నారాయణ రెడ్డి 'కలిసి నడిచే కలం'	– యు. లావణ్య	– 342
84.సినారె ప్రకృతి సినీ గేయాలు	– కె. సతీష్ కుమార్	– 343
85.సినారె ప్రపంచ పదుల్లో ప్రబోధం	– కె. మహేష్	– 346
86. కర్పూర వసంతరాయలు – లకుమ వ్యక్తిత్వము	– డా. పట్టుపు శివకుమార్	– 348
87. నిరంతర కవితా శిల్పి – సినారె	– ఎంవేటి అమృతేష్	– 353
88. PROLIFIC TELUGU FILM SONG WRITNGS OF DR.C.NARAYANA REDDY	- Viswanath. V	– 357
89. జాతీయ సదస్సు ఆహ్వాన పత్రిక		– 361

కర్పూర వసంతరాయలు - లకుమ వ్యక్తిత్వము

- డా. పట్టెం. శివకుమార్, తెలుగు ఉపన్యాసకుడు, శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల, తి. తి. దే., తిరుపతి.

నేపథ్యం

తెలుగు సాహిత్యంలో అభ్యుదయోద్యమం తాకిడి తర్వాత అభ్యుదయవాదులు, సంప్రదాయవాదుల మధ్య కలిగిన అవగాహనకు నిదర్శనంగా 'సమన్వయ ధోరణి' అనేది ఒకటి బలపడుతూ వచ్చింది. అంతర్జాతీయంగా కమ్యూనిస్టుపార్టీలో వచ్చిన చీలికల ప్రభావం భారతీయ కమ్యూనిస్టుపార్టీ మీదకూడా పడింది. ఈ కారణంగా అభ్యుదయవాదులలో ఒక రకమైన అయోమయం, స్తబ్దత చోటుచేసుకొన్నాయి. అంతేకాకుండా భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యం రావటం, నెహ్రూ అవలంభించిన విదేశాంగ విధానాలు, పంచవర్ష ప్రణాళికలు, పంచశీల సూత్రాలవల్ల అభ్యుదయవాదులు సాయుధపోరాటాన్ని మాని, పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్య మార్గాన్ని అనుసరించడంతో ఉద్యమధోరణి తగ్గింది. తెలుగు సాహిత్యంలో కూడా మార్క్సిస్టు దృక్పథంగల అభ్యుదయవాదులే కాక మితవాదులతో పాటు సంప్రదాయవాదులు కూడా అభ్యుదయ వేదిక మీదికి చేరినారు. మార్క్సిజం దృక్పథం లేనప్పటికీ ఏ కొద్దిగా అభ్యుదయభావాలు వెల్లడించినవారినైనా అభ్యుదయ కవులుగా గుర్తించటం పరిపాటి అయింది.

అదే సమయంలో అభ్యుదయ కవులు తమ కవిత్వానికి సంప్రదాయవాదుల మెప్పు కోసం ఆశపడినారు. అదేవిధంగా సంప్రదాయవాదులు తమ కవిత్వాన్ని అభ్యుదయమైనదని అనిపించుకోవడానికి ఆసక్తి చూపినారు. ఈ పరిణామంతో పాటుగా శ్రీశ్రీ తర్వాత చాలా వరకు అభ్యుదయ గేయాలు అనుకరణలుగాను, ఒకే దృక్పథానికి సంబంధించి, ఒకే రకమైన పదజాలంతో వెలువడటం వలన పాఠకులకు వినుగు పుట్టింది. పర్యవసానంగా కవితాపరిధిని విస్తరింపజేయడానికి తెలుగు సాహిత్యంలో సమన్వయమార్గం తలెత్తింది. దీని ప్రభావం ఈ తరం కవుల మీద గాఢంగా ప్రసరించింది. కొత్తపాతల మేలు కలయిక అయిన ఈ మార్గాన్ని అనుసరించిన అనేక మంది కవులలో సి నా రె గా సుప్రసిద్ధులైన సింగిరెడ్డి నారాయణరెడ్డి ప్రముఖులు. సమన్వయమార్గంలో కవితారచన చేసిన కవులలో గేయ కవిత్వానికి సంబంధించినంత వరకు నారాయణరెడ్డి ప్రతినిధిగా కనిపిస్తాడు. తెలుగు సాహిత్యంలో సమన్వయమార్గం తలెత్తిన కాలంలో కవితాపరిధి విస్తరించడం వలన అనేక ప్రక్రియల సమాహారం రూపుదిద్దుకున్నది. సాహిత్యరంగంలో అభ్యుదయ కవిత్వం, భావకవిత్వం, ప్రబంధకవిత్వం మొదలైనవాటి ప్రభావం సమానంగా కనిపించసాగింది.

ఈ కాలంలో భావకవితా శాఖలతో పాటుగా అభ్యుదయ మార్గానికి చెందిన అనేక నవ్యప్రక్రియలు, గేయకవితా రచనలు కూడా విరివిగా వెలువడటం గమనించదగిన విశేషం. కిన్నెరసాని పాటలు, వకుళమాలిక వంటివి భావకవితాయుగంలో వచ్చిన స్వల్పకథాస్పర్శ కలిగిన గేయకావ్యాలు. అభ్యుదయ యుగంలో రెంటాల గోపాలకృష్ణ 'పల్లకీ బోయీలు', శ్రీశ్రీ రచించిన 'బాటసారి', 'భిక్షువర్షీయసి' వంటివి కథాస్పర్శ కలిగిన గేయాలు. ఆ కాలంలోనే వెలువడిన శశాంక 'నయాజమానా', నారాయణరెడ్డి 'విశ్వగీతి', సోమసుందర్ 'బానిసల దండయాత్ర' వంటివాటిలో కథాస్పర్శ లేకపోయినప్పటికీ గేయకావ్యాలుగానే పరిగణించబడినవి.

తెలుగులో గేయకావ్య రచన

తెలుగు సాహిత్యం సమన్వయమార్గంలో పయనిస్తున్న కాలంలోనే కావ్యాంగాలైన కథ, పాత్రలు, రసము, వర్ణన, అలంకారాదులతో కూడిన సమగ్రమైన గేయకావ్య రచన జరిగిందని చెప్పవచ్చు. ఈ అవగాహనతో చూసినపుడు తెలుగులో సమగ్ర గేయకావ్య నిర్మాణం నారాయణరెడ్డితోనే మొదలైందని చెప్పవచ్చు. ఆధునిక కవిత్వం వచనం వైపు మరలుతున్న కాలంలో గేయకావ్యానికి ఆలంబనగా నిలిచింది నారాయణరెడ్డి. ఆయన కలానికున్న విలువవల్ల, గళంలోని మాధుర్యంవల్ల గేయకవిత్వానికి విశేషమైన ప్రాచుర్యం కలిగింది. నారాయణరెడ్డి రచించిన 'నాగార్జున సాగరం', 'కర్పూర వసంతరాయలు', 'విశ్వనాథ నాయుడు' అనే మూడు గేయకావ్యాలు తర్వాతకాలంలో అనేకమంది కవులకు ఆదర్శప్రాయమైనవి. నారాయణరెడ్డి రచించిన ఈ మూడు గేయకావ్యాలు చారిత్రక గేయకావ్యాల కోవకు చెందినవి.

కర్పూర వసంతరాయలు

ఈ కావ్యం 1957 ప్రాంతంలో రచించబడింది. కర్పూర వసంతరాయలు అనేది స్వల్పమైన చారిత్రకాధారాలు కలిగిన కథకు కమనీయమైన కల్పనలతో రమణీయమైన భావనలు కూర్చి రచించిన గేయకావ్యం. కర్పూర వసంతరాయలు శృంగారరసం ప్రధానంగా ఉన్నప్పటికీ వ్యక్తి సుఖం కన్నా దేశక్షేమం ప్రధానమని ప్రతిపాదించిన ఉదాత్తకావ్యం. కుమారగిరి ప్రతి ఏటా నిర్వహించే వసంతోత్సవ సమయంలో నర్తకి లకుమను మొదటిసారి చూస్తాడు. లకుమ నాట్యానికి ముగ్ధుడైన రాజు సభలో తానే స్వయంగా

ప్రకాశిక

గురజాడ సమగ్రసాహిత్య వ్యాససంకలనం

Gurajada Foundation (U.S.A)

కన్యాశుల్కం

Kanyasulkam

గౌరవ సంపాదకులు

రవీంద్రుడు గురజాడ

అరుణ గురజాడ

డా॥ కొవ్వలి గోపాలకృష్ణ

ప్రధాన సంపాదకులు

డా॥ టి. సత్యనారాయణ

పుల్లా రామాంజనేయులు

డా॥ ఎం. ప్రసాద్

డా॥ ఎం. గిరిబాబు

డా॥ పి.వి. సంజీవరావు

సంపాదకులు

డా॥ ఎం. రవికుమార్

డా॥ ఓ. సరస్వతి

శ్రీ జి. వేణు

శ్రీ పి. గోవిందరావు

VOLUME 1

ప్రకాశిక

గురజాడ సమగ్ర సాహిత్య వ్యాససంకలనం

PRAKASHIKA

Gurajada Samagra Sahitya Vyasya Sankalanam

మొదటి ముద్రణ : ఫిబ్రవరి 2018

ISBN : 978-93-87540-23-1

ప్రతులు : 200

వెల : 750/-లు

ముఖచిత్ర సృజన :
బి. ప్రమోద్ కుమార్, ఎం.సి.ఎ., ప్రతిభ అవార్డు గ్రహీత
బి. ప్రదీప్ శాస్త్రి, ఎం.ఎస్.సి., బి.ఇడి., ప్రతిభ అవార్డు గ్రహీత
ఎం. రాజు, ఎం.ఎ.,

డి.టి.పి. & పేజి డిజైనింగ్ :
ఆనంద్ డి.టి.పి, రాజమండ్రి.

ప్రతులకు :
డా॥ తరపట్ల సత్యనారాయణ
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్
తెలుగు శాఖ, ఆదికవి నన్నయ విశ్వవిద్యాలయం,
రాజరాజనరేంద్ర నగర్,
రాజమహేంద్రవరం - 533 296.
సెల్ : 9290630752, 7207224473
E-mail : dr.tsnarayana@gmail.com

ప్రింటింగ్ & బైండింగ్:
యూనివర్సల్ ప్రింటర్స్
రాయపేట, చెన్నై - 14.

111. గురజాడ కవిత్వం - ఆధునిక దృక్పథం 579
డా. పట్టపు. శివకుమార్
112. మహా కవి గురజాడ - గేయ సాహిత్యం 588
డా. సి. దేవేంద్రప్ప
113. దిద్దుబాటు కథ - పరిశీలన 595
వేముల శరణ్య
114. సంప్రదాయ సాహిత్యపు గురుజాడ - గురజాడ 599
తాతా శ్రీనివాస రమాసత్య సందీప్ శర్మ
115. మహాకవి గురజాడ గేయ కవిత్వం - సామాజిక పరిశీలన 604
గౌతమి రాచర్ల
116. గురజాడ రచనలు : సంఘ సంస్కరణలు 609
డా॥ కె. వెంకటేశ్వర్లు
117. ఆధునిక కవిత్వానికి వెలుగుజాడ - గురజాడ 617
చిలుకూరి సోమయాచారి
118. గురజాడ కన్యాశుల్కం - సంస్కృత విశేషాలు 622
సి. దుర్గ
119. కవిశేఖర మన గురజాడ 628
వై.జనార్ధనరావు
120. స్త్రీ విద్య ప్రాధాన్యాన్ని గుర్తించిన గురజాడ 631
డా॥ పొందరి లక్ష్మణరావు
121. గురజాడ రచనల్లో స్త్రీ పాత్రలు 636
ఎస్. మాధవీలత,
122. కొండుబట్టీయం నాటకంలోని - స్త్రీపాత్రలు మనస్తత్వచిత్రణ 641
కొల్లూరు లలితా జ్యోతిర్మయి,
123. గురజాడ కథలు - సామాజిక విశ్లేషణ 646
డా. జరుపుల రమేష్
124. బాధ్యతాయుత సంస్కరణోద్యమకర్త కవి గురజాడ 654
డా॥ పి. జాన్ కిరణ్‌బాబు
125. तेलुगु का प्रसिद्ध सामाजिक नाटक कन्या - शुल्कम 660
- डा. हरिराम प्रसाद पसुपुलेटि
126. గురజాడ వారి పుత్తడిబొమ్మ 662
జోసఫ్ కె.
127. గురజాడ కథల్లో సమకాలీన సమస్యలు-సమాధానాలు 667
డా.దండెబోయిన పార్వతీదేవి
128. గురజాడ గేయ సాహిత్యం - ముత్యాలసరాలు 673
గురజాడ దారి-వెలుగుల రహదారి
డా॥ కె. కృష్ణమూర్తి
129. గురజాడ రచనల్లో నవ్యత నాటకం - కన్యాశుల్కం 678
కత్తి శ్రావణి
130. సంఘసంస్కరణ కర్త గురజాడ అప్పారావు 682
డా॥ డి. పద్మజ
131. సంఘ సంస్కరణ పునాది - కన్యాశుల్క మనాది 685
డా॥ ఎ. విమల

 ISBN : 978-93-87540-23-1

గురజాడ కవిత్వం - ఆధునిక దృక్పథం

డా. పట్టపు. శివకుమార్
తెలుగు ఉపన్యాసకులు,
శ్రీ గోవిందరాజస్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
తి. తి. దే., తిరుపతి. 517501

పరిచయం

ఆధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో కవిత్వానికి గల స్థానం విశిష్టమైనది. తెలుగు కవితారంగానికి ఆధునిక సొబగులద్ది, దానికొక గతిని, గమ్యాన్ని చూపిన కవిపరంపరలో అద్వితీయంగా పేర్కొనవలసిన మహోన్నతులు గురజాడ వెంకట అప్పారావు పంతులు గారు. తెలుగు కవిత్వంలో ఆధునికతకు మొదటిమెట్టుగా భావించేటటువంటి ఖండకావ్య ప్రక్రియలో ముత్యాల సరములు రచించటం అనేది ఆనాటికి ఎంతో సాహసోపేతమైన ప్రయోగం. అది గురజాడ అప్పారావు గారి ఆధునిక దృక్పథానికి మొదటి తార్కాణంగా భావించవచ్చు. ముత్యాల సరములలోని కవితలను గురజాడ అప్పారావు గారు ఖండకావ్య ప్రక్రియలో రచించుట, ఆత్మాశ్రయరీతిలో ఆధునిక కవితా రచనకు ఉద్యమించుట, ఆధునికము, అభ్యుదయకరమూ అయిన కావ్యవస్తువును గ్రహించుటకు అభిలషించుట, భాషలోను, భావప్రకటనంలోనూ నూతనత్వాన్ని ఒడుపుగా చొప్పించుట, దేశికవిత పట్ల మమకారం చూపుట, పదప్రయోగంలోను, కావ్య రచనాశైలిలోను కొత్తదనాన్ని ఆపేక్షించుట అనే అంశాలన్నీ గురజాడ వారి కవిత్వంలోని ఆధునిక దృక్పథానికి నిలువెత్తు నికషలుగా కనిపిస్తాయి.

అప్పారావు గారు తమ సమీపకాలంలోని సామాన్యులైన జనుల వ్యవహారంలోని మాటలకు, పలుకుబడులకు కూడా కావ్యగౌరవాన్ని కల్పించారు. పరంపరగా వస్తున్న ప్రాచీనమైన పూర్వకవి సంప్రదాయాలను విడిచి, ఆధునికము, అభ్యుదయకరమూ అయిన నూత్నభావజాలంతో సాహిత్య రచన చేయడం అనేది గురజాడ రచనల్లో కనిపించే విశిష్టత. మూఢవిశ్వాసాలు లేని సమాజాన్ని కాంక్షించడం, స్త్రీవిద్య, వేశ్యావ్యవస్థ నిర్మూలన, వర్ణభేదములు లేని సంఘవ్యవస్థలను ఆకాంక్షించడం వంటివి అప్పారావు గారి రచనల్లో అడుగడుగునా కనిపిస్తూ ఈనాటి పాఠకులను సైతం విశేషంగా ఆకట్టుకోవడం గమనించవలసిన విశేషం. గురజాడ అప్పారావు గారి కవిత్వంలో కనిపించే ఆధునికతాస్ఫోరకమైన

I.C.S.S.R. Sponsored National Seminar

22-23 February 2018

Mother Tongue - An Effective Tool of Modern Context

(ఆధునిక వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత)

సంపాదకులు

డా. ఇ. వాసు

సహ సంపాదకులు

డా. కె. శ్రీనివాసులురెడ్డి

డా. పి. జయచంద్రుడు

శ్రీ భూక్యా గోపినాయక్

డా. జి. ధర్మమూర్తి

డా. కె. ఈశ్వరబాబు

తెలుగు శాఖ

పి.వి.కె.యన్. ప్రభుత్వ కళాశాల, చిత్తూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్

Mother Tongue - An Effective Tool of Modern Context

(ఆధునిక వ్యవస్థలో మాతృభాష ప్రాధాన్యత)

డా. ఇ.వాసు

© సంపాదకులు

ప్రథమ ముద్రణ : ఫిబ్రవరి, 2018

ప్రతులు: 500

ISBN : 978-81-927315-7-5

ప్రతులకు

డా. ఇ.వాసు
తండ్రి ఇ. శంకర్ రెడ్డి
డోర్ నెం.2-41ఎ
కొత్తపల్లి గ్రామం
మద్రిమాకులపల్లి పోస్టు
పుంగనూరు - 517 247
చిత్తూరు జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్
చరవాణి నెం.9490175017

డిజైనింగ్ & ప్రింటింగ్

న్యూ లీలా ప్రింటర్స్

మదనపల్లె - 517 325

చరవాణి నెం.9441145624

విషయ సూచిక

1. బోధనా భాషగా మాతృభాష ఆవశ్యకత పోటీ పరీక్షలలో మాతృభాష ప్రాధాన్యం – డా॥ ఇ.వాసు & డా॥పాకనాటి హరికృష్ణ 01

2. మాతృభాష విశిష్టత – పరిరక్షణ – ఆచార్య ఎం. రామనాథం నాయుడు 04

3. ప్రపంచీకరణ – మాతృభాష – డా॥ కరణం శ్రీనివాసులురెడ్డి 09

4. మాతృభాషలపై విదేశీ భాషల ప్రభావం –డా.వి.గోపాల్ 11

5. బోధనా భాషగా తెలుగు అమలు తీరుతెన్నులు – తోట వెంకటస్వామి 15

6. మాతృభాషా బోధన – ఆధునిక సాంకేతిక పరికరాల ఆవశ్యకత –డా॥ ఎస్. భీమన్న 18

7. నేటి విద్యా విధానంలో – మాతృభాష ప్రాధాన్యత – డా. గుంటూరు ధర్మమూర్తి 20

8. తెలుగు భాషపై ఆంగ్ల భాషా ప్రభావం –డా.కె.ఈశ్వరబాబు 22

9. ప్రపంచీకరణ నేపథ్యంలో తెలుగుభాష – విద్యావిధానాలు–డా. శాంతిలక్ష్మి. వి 24

10. తెలుగు చలనచిత్ర రంగం – మాతృభాష ప్రాముఖ్యత– డా.వల్లా భాగ్యలక్ష్మి 30

11. వాడుకభాషలో విద్యాబోధన – గిడుగు రామమూర్తి పంతులు కృషి –డా. పట్టుపు. శివకుమార్ 33

12. తెలుగులో విద్యాబోధన – తెలుగు భాష ఆధునీకరణ– డా॥ జ్యోతి కొండలరావు 37

13. బోధనా భాషగా మాతృభాష – డా॥ సూరపరాజు వసంత కుమారి 40

14. మాతృభాషపై – విదేశీ భాషల ప్రభావం –డా. కందాటి ధనశ్రీ 43

15. మాతృభాష ప్రాధాన్యత – వై.జ్ఞాన ప్రసునాంబ & డా.వి.లీలా రాణి 45

16. మాతృభాష పరిరక్షణ – వివిధ రంగాలు–డా॥ జి. రవికుమార్ 48

17. మాతృభాష విశిష్టత మరువలేనిది – భానోత్ రమేష్ 52

18. మాతృభాషలో విద్యాబోధన అవసరం – మన తక్షణ కర్తవ్యం – డా॥ బత్తుల అశోక్ కుమార్ 55

19. నేడు బోధనా భాషగా తెలుగు అమలు తీరు తెన్నులు – డా. ఒబిన్ని శ్రీహరి 58

20. మాతృభాషల వినియోగం – అనువాద పద్ధతి – మంగళగిరి శ్రీనివాసులు 61

21. విద్యార్థులు – జీవన నైపుణ్యాల సాధనలో మాతృభాషావశ్యకత – జి. సుజని 64

22. రాచపాలెం కవిత్వంలో మాతృభాష పరిరక్షణ మనబాధ్యత – డా.వెంకటేశన్ పూజారి 68

23. మాతృభాషలో బోధన – మాతృభాషా బోధన –డా.నడపన వేంకటేశ్వర రావు 70

24. మాతృభాషా – స్థితిగతులు –ఆర్. సుజిత 75

25. ప్రాథమిక విద్యావిధానంలో మాతృభాష అమలు – తీరు తెన్నులు–యం. రెడ్డెమ్మ 78

26. మాతృభాషాభివృద్ధికి చేపట్టవలసిన చర్యలు – డాక్టర్ పి. జయచంద్రుడు 81

27. మాతృభాష ప్రాధాన్యత–డా॥ కొయ్య శ్రీనివాసులు 84

28. ప్రస్తుత సమాజంలో మాతృభాష స్థానం– ఉషారాణి బత్రాజు 86

29. బోధనా భాషగా మాతృభాష – అమలు – ప్రాధాన్యత– కటుకం శారద 89

30. తెలుగుజాతి ఉనికి... తెలుగు భాషతోనే !–కట్టా సుబ్బారావు 92

31. తెలుగుభాష ప్రపంచీకరణ ప్రభావం –పి.సైదవి 94

ISBN: 978-81-927315-7-5

వాడుకభాషలో విద్యాబోధన - గిడుగు రామమూర్తి పంతులు కృషి

-డా. పల్లప్ప. శివకుమార్

పరిచయం

ఈనాడు వాడుక తెలుగులోనే మనమంతా రాయడం, చదవడం, ఇతరమైన సామాజిక వ్యవహారాలన్నీ కొనసాగించడానికి గిడుగు రామమూర్తి పంతులు, గురజాడ అప్పారావు పంతులు అనే ఇద్దరు మహనీయులు ముఖ్యకారకులు. వీరిరువురూ ఎంతో ముందుచూపుతో ఆలోచించి, తర్వాత రానున్న సమాజాల అవసరాలను తీర్చగలిగే సాధనం ప్రజల వ్యావహారికభాష మాత్రమేనని గుర్తించారు. గిడుగువారు, అప్పారావుగారు అనాటికే ఆధునిక భాషావాదంపై అవగాహన కలిగిన పండితులు. ఆంగ్ల ప్రభుత్వం వలన తెలుగువారికి ముద్రణ సహాయం లభించింది. దానిఫలితంగా క్రీ.శ. 1720 నుంచి వ్యావహారికంలో ఉన్న క్రైస్తవ వాఙ్మయం తెలుగులో రావటం మొదలైందని నిడదవోలు వెంకటరావు గారు పేర్కొన్నారు. ఆంగ్ల ప్రభుత్వం 'ఛార్టర్ ఆక్ట్' ద్వారా సెయింట్ ఫోర్ట్ జార్జ్ కోటలో స్థాపించిన కళాశాల 1813లో ప్రారంభమైంది. అందులో వేదం పట్టాభిరామశాస్త్రి గారు సంస్కృతాంధ్రశాఖలకు ప్రధానులు. రావిపాటి గురుమూర్తిశాస్త్రి వంటి పండితులు అధ్యాపకులుగా ఉండేవారు. 1839లో మద్రాసు, మచిలీపట్టణాలలో ఇంగ్లీషు(బోధన మాధ్యమంగా)పాఠశాలలు ఏర్పడ్డాయి. వీటివలన కులమత భేదం లేకుండా అందరికీ చదువుకొనే అవకాశం కలిగింది. అంతేకాకుండా ఆంగ్లభాషా పరిచయం, దానివలన ప్రపంచ సాహితీ విశేషాలు తెలుగు ప్రజలు తెలుసుకొనే అవకాశం కలిగింది.

ఆంగ్ల ప్రభుత్వ పరిపాలన వలన పాఠశాలలు, కళాశాలలోని పాఠ్యప్రణాళికలో విశేషమైన మార్పులు కలిగాయి. వీటివలన అనాటి విద్యావిధానంలో కూడా గుర్తించదగిన మార్పులు అనేకం చోటుచేసుకొన్నాయి. "అంతవరకూ పంచకావ్యాలకూ తర్కవ్యాకరణాదులకూ పరిమితమైన విజ్ఞానబోధలో చరిత్ర, భూగోళం, ప్రకృతి భౌతిక శాస్త్రాలు, విభిన్న సారస్వత ప్రక్రియలూ చోటుచేసుకున్నాయి. గురుమూర్తి శాస్త్రి గారి 'విక్రమార్కుని కథలు' (1819), 'విక్రమార్కుని కథలు' (1834), ఏనుగుల వీరాస్వామయ్య గారి 'కాశీయాత్రా చరిత్ర' (1838), మామిడి వెంకయ్య గారి 'ఆంధ్రదీపిక' (1848), బ్రౌన్ 'బైబిల్ అనువాదము' (1827), ఆర్డెన్ 'తెలుగు వ్యాకరణము' (1873), జార్జిబీర్ 'ప్రపంచ భూగోళము' (1852), గురుమూర్తిశాస్త్రి గారి 'తెలుగు వ్యాకరణము' (1836) మొదలైనవి పాఠ్యగ్రంథాలుగా ఉండేవి." (కృష్ణమూర్తి,భద్రిరాజు. 2006.273) ఆంగ్ల ప్రభుత్వ పరిపాలనలోనే భారతదేశంలో సార్వజనీనమైన విద్యావిధానం ప్రవేశించింది. అయితే అనాటి ఆంగ్ల ప్రభుత్వం ఆశించినట్లుగా దేశంలో విద్యావ్యాప్తి కలుగలేదు.

1901లో గవర్నర్ జనరల్ గా ఉన్న లార్డ్ కర్జన్, సిమ్లాలో విద్యాసంబంధమైన సమస్యలపై చర్చ జరిపించాడు. అసభలో ఆమోదించిన 150 తీర్మానాల ఆధారంగా కర్జన్ విద్యావిధానం రూపొందింది. దానివలన పాఠశాలల్లోను, కళాశాలల్లోనూ మాతృభాషా బోధన పట్ల విద్యాధికారులకు కూడా శ్రద్ధ కలిగింది. ఈ విషయాన్ని గురించి ప్రస్తావిస్తూ పోరంకి దక్షిణామూర్తి గారు తమ 'భాష-ఆధునిక దృక్పథం' అనే గ్రంథంలో, "మాతృభాషలో వ్యాస రచనలను నిర్బంధ పాఠ్యాంశంగా ప్రవేశపెట్టాలనీ, అట్లాగే ఇంగ్లీషులోని పుస్తకాలను ప్రాంతీయభాషల్లోకి అనువదించేప్పుడు వారికి శిక్షణ కలిగేందుకు గాను అనువాద పద్ధతులను నేర్పాలనీ నిశ్చయించారు". (దక్షిణామూర్తి,పోరంకి. 1992.35) అని కర్జన్ విద్యావిధానంలోని అంశాలను గురించి పేర్కొన్నారు.

కర్జన్ విద్యావిధానం అమలులోనికి వచ్చిన కాలంలో(1906) గంజాం, విశాఖపట్నం, గోదావరి జిల్లాలకు పరీక్షాధికారిగా జె. ఎ. యేట్స్ అనే ఆంగ్లేయుడు ఉండేవాడు. ఆయనకు తెలుగుభాషలో కొంత ప్రవేశం ఉంది. పాఠశాల తనిఖీ సమయంలో పుస్తకాల్లో ఉన్న తెలుగుకు, ఆ పుస్తకాలు చెప్పే పండితులు తరగతిగదిలో మాట్లాడే తెలుగుకు సంబంధం లేకపోవటం యేట్స్ దొరకు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది. ఈ వ్యవహారం గురించి అనాటి కళాశాల అధ్యక్షులైన పి.టి.శ్రీనివాసయ్యంగారి సలహా మేరకు యేట్స్ దొర గురజాడ అప్పారావు గారిని, గిడుగు రామమూర్తి గారిని కలుసుకొని ఆ విషయంలోని పూర్వాపరాలను గ్రహించారు. దానికి పరిష్కారంగా యేట్స్ దొర ప్రతియేటా నిర్వహించే ఉపాధ్యాయ వార్షిక సమావేశాలలో గిడుగు వార

చేత భాషాపరిణామ వివేచనాదృక్పథంతో ఉపన్యాసాలను ఇప్పించారు. ఇటువంటి సమయంలోనే స్కూల్ ఫైనల్ పరీక్ష, ఎఫ్.ఎ. బదులుగా రెండేళ్ల ఇంటర్మీడియట్ వచ్చింది. అప్పుడు మాతృభాషలో వ్యాస రచనకు, అనువాదానికి పాఠ్యాంశాలు ఎన్నుకొనే విషయంలో గిడుగువారు వ్యావహారిక భాషాప్రాశస్త్యాన్ని గురించి పునరుద్ఘాటించారు.

నూతన బోధనపద్ధతులను వివరించడానికి 1910 ప్రాంతంలో విశాఖపట్నంలో ఉపాధ్యాయులను సమావేశపరిచి గిడుగువారు వ్యావహారిక భాషలోని రచనలను పాఠ్యగ్రంథాలుగా అనుమతించమని అభ్యర్థించారు. గిడుగు వారి వాదానికి సమర్థనగా గురజాడ అప్పారావు గారు 'గ్రామ్యశబ్ద విచారణ' అనే వ్యాసం, 'వాడుకభాష-గ్రామ్యము' అనే వ్యాసం రాశారు. వీటితో విద్యాబోధనకు గ్రాంథిక వ్యావహారిక భాషల్లో ఏది ఉపయుక్తమనే వాదన శాస్త్రచర్చకు దోహదం చేసింది. అయితే సంప్రదాయ పండితులు వ్యావహారిక భాషకు దూరమై మాట్లాడటం కూడా మరిచిపోతున్న కాలంలో దాని విలువను గుర్తించినవారు గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారు. అప్పటికి ముప్పై సంవత్సరాలుగా ప్రాథమిక పాఠశాల స్థాయి నుంచి కళాశాల స్థాయి వరకు అపారమైన బోధనానుభవం కలిగినవారు. అంతేకాకుండా ఇంగ్లండులో, ఫ్రాన్సులో, ఇతర నాగరిక దేశాల్లో విద్యారంగం సాధించిన ప్రగతిని గురించి రాసిన పుస్తకాలను అధ్యయనం చేశారు.

పర్లాకిమిడి మున్సిపల్ కౌన్సిల్ సభ్యులుగా, గ్రామీణ పాఠశాలల మేనేజరుగా, పురపాలక సంఘ పాఠశాలల సూపరింటెండెంటుగా, ఇతర విద్యాసంస్థలకు సంబంధించిన అపారమైన అనుభవం గిడుగు రామమూర్తి గారి వాదానికి ఎంతగానో దోహదం చేసింది. ఆంగ్లదేశంలో ఆనాటికే అధునాతనమని భావించబడిన 'ప్రత్యక్ష పద్ధతి' లో విద్యాబోధన చేయటాన్ని తెలుగు ప్రాంతంలో మొదటగా ప్రవేశపెట్టిన ఘనత గిడుగు వారికి దక్కుతుంది. అంతేకాకుండా విద్యావిధానంలో విజ్ఞాన సముపార్జనకు పురాతనమైన కావ్యభాష ఎంతమాత్రం ఉపయుక్తం కాదని గిడుగువారు భావించారు. దానికి అధునాతన వ్యావహారికమే చాలా యోగ్యమైనదని గ్రహించిన గిడుగు రామమూర్తి పంతులుగారు వ్యావహారికభాష ప్రాధాన్యతను గురించి ప్రచారం చేయడానికి సంసిద్ధులైనారు. సునిశితమైన ఆధునిక భాషాశాస్త్ర పరిజ్ఞానం గిడుగువారి సొంతం. దానికితోడు, సహేతుకమైన లోకజ్ఞానం, తమవాదం సరైనదన్న ఆత్మవిశ్వాసం, ఆ వాదాన్ని విద్యావంతులకు వివరించి వారందరూ అంగీకరించే విధంగా చెయ్యాలనే గట్టి పట్టుదల మొదలైనవన్నీ గిడుగువారిలో సమపాళ్లలో మేళవించాయి.

బూదరాజు రాధాకృష్ణ గారు గిడుగువారి వ్యావహారికభాషా వాదంలోని సిద్ధాంతాలను గురించి ప్రస్తావిస్తూ "గిడుగువారి వాదంలో ప్రధానమైన సిద్ధాంతాలు నాలుగు :

(1) సామూహిక విద్యాసౌకర్యాలకు కావ్యభాష చాలదు.

(2) శాస్త్రగ్రంథాలను, వచన రచనలను శిష్టవ్యవహారభాషలో రాయటమనే సంప్రదాయం మనకుంది. (3) ఆధునిక విద్యాబోధన పద్ధతికి శిష్టవ్యవహారభాషే తగింది.

(4) గ్రాంథిక భాష పండితులకే రాదు; దాన్ని అభ్యసించటం కష్టసాధ్యం. అందరు విద్యార్థులకు ఆ భాషాజ్ఞానం అక్కరలేదు." (కృష్ణమూర్తి,భద్రిరాజు. 2006.275) అని గిడుగు రామమూర్తి గారు అభిప్రాయపడినట్లుగా పేర్కొన్నారు.

గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారు, గురజాడ అప్పారావు గారు ఆనాటి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయం సెనేట్ లో తమకు గల పలుకుబడిని ఉపయోగించి వ్యావహారిక రచనలు పాఠశాలల్లో, కళాశాలల్లో పాఠ్యగ్రంథాలుగా ఉండవచ్చనే ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని సంపాదించారు (20-09-1912 నాటి జి.వో.ఎమ్మెస్.నెం. 3098). అయితే ఈ నిర్ణయం ఎక్కువకాలం నిలవలేదు. ఆ సమయంలో ప్రభుత్వ నిర్ణయానికి ప్రత్యుత్తరంగా గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారు ఆంగ్లంలో 'ఏ మెమొరాండమ్ ఆన్ మాడర్న్ తెలుగు' అనే కరపత్రాన్ని ప్రకటించారు. దానికి ప్రతిగా జయంతి రామయ్య పంతులు గారు 'ఏ డిఫెన్స్ ఆఫ్ లిటరరీ తెలుగు' అనే కరపత్రాన్ని ప్రచురించారు. అప్పుడు గురజాడ అప్పారావు గారు వ్యావహారికభాషలో విద్యాబోధనకు అనుకూలంగా 'డిసెంట్ పత్రం' ఆంగ్లంలో రాసి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయం వారికి సమర్పించారు.

ఆధునిక వ్యావహారిక భాషను ప్రామాణిక భాషగా గుర్తించి, ప్రాథమిక పాఠశాలల్లోనూ సెకండరీ పాఠశాలల్లోనూ విద్యాబోధనకు అనుమతించడం వలన కలిగే ప్రయోజనాలను వివరించడం గిడుగు, గురజాడల రచనల్లోని ప్రధానోద్దేశం. కాని ఆనాటి గ్రాంథికవాదుల పరపతితో స్కూల్ ఫైనల్ విద్యార్థి ప్రాచీన నవీన పాఠ్యగ్రంథాల్లో వేటినైనా చదువుకొనే అవకాశం ప్రభుత్వం కల్పించింది. తద్వారా పాఠశాలల్లో తిరిగి గ్రాంథికమే వాడుకలోనికి వచ్చింది. అప్పటినుంచి బోధనరంగంలో గ్రాంథికభాష ప్రాబల్యం పుంజుకుంది. అయితే తర్వాతకాలంలో వెలువడిన వచనరచనల్లో వ్యావహారిక భాష వినియోగం మాత్రం పెరిగింది.

SIR C R REDDY COLLEGE

(AIDED & AUTONOMOUS)

ELURU - 534 007, W.G. DIST. A.P. INDIA

కందుకూరి వీరేశలింగం శతవర్ధంతి సందర్భంగా

అంతర్జాతీయ సదస్సు International Conference

साहित्यस्य संस्करणदृक्पथ: సాహిత్యం - సంస్కరణ దృక్పథం साहित्य-सुधारवादी दृष्टिकोण

14th & 15th December 2018

Sponsored by UGC (Autonomous Grants)

in Association with
Department of Language & Culture, Govt. of A.P.

భావవీణ ప్రత్యేక సంచిక

International Journal of Telugu, Literary, Culture & Language Study
Special Edition. Vol - 1. Dec - 2018
ISSN No. 2456-4702 (UGC approved Journal No. 42500)

Organised by Telugu & Oriental Languages
(Sanskrit & Hindi)

Affiliated to Adikavi Nannaya University, Rajamahendravaram

(THRICE ACCREDITED AT 'A' LEVEL BY NAAC, BENGALURU : COLLEGE WITH POTENTIAL FOR EXCELLENCE)

AN ISO - 9001:2015 CERTIFIED INSTITUTION

భావవీణ - అంతర్జాతీయ సదస్సు ప్రత్యేక సంచిక

ISSN : 2456-4702

Price : 800/-

Editorial Address :
HOLY HOMES APARTMENTS
POSTAL COLONY, 4TH LINE - 522002
GUNTUR DISTRICT, A.P.
CELL : 7386529274, 7989781963

DTP & Printed By
SRI ARAVINDA GRAPHICS
RR PET, ELURU CELL : 9848644882
HELAPURI OFFSET PRINTERS
AMEENA PET, ELURU
CELL : 9704275472

విషయ సూచిక

తెలుగు కన్నడ సాహిత్యాల్లో - వేమన సర్వజ్ఞుల సంస్కరణ దృక్పథం	డా॥ తిరపట్ల సత్యనారాయణ	1
సంఘ సంస్కరణ సారథులు - వేమన, కబీరులు	చంద్రమౌళి నాగమహాలక్ష్మి	5
తెలుగు గజల్స్ - సంస్కరణ దృక్పథం	డా. విస్తాలి శంకరరావు	8
ఆంధ్రాలో సంఘసంస్కరణ- సాహిత్యం - కందుకూరి - పరిశీలన	A SANTOSH RAO	12
గురజాడ కథానికల్లో సంస్కరణ జాడలు	డా॥ శ్రీపాదసీతామహాలక్ష్మి సత్యవతీ పేరమాంబ	18
ఆధునిక మహాభారతం - సంస్కరణా దృక్పథం	శ్రీమతి పి.కుసుమ్ కామేశ్వరి	22
చింతలపూడి ఎల్లన 'విష్ణుమాయా నాటకము' - సంస్కరణ దృక్పథం	డా. పట్టపు. శివకుమార్	25
వేమన కవిత్వం - సంస్కరణాదృక్పథం	డా॥ జి. రవికుమార్	33
శతక సాహిత్యంలో వేమన - త్రిపురనేనిల సంస్కరణ దృక్పథం	దారపురెడ్డి కనకమహాలక్ష్మి	37
లలితానంద్ వచన కవిత - సంస్కరణ వాదం	- డా॥ జె. అనూరాధ	44
గురజాడ జాషువా - సంస్కరణ - విశ్వ మానవ స్పృహ	- డా॥ కర్రి సదాశివ్	50
మహాభారతం - మానవీయ విలువలు	డా॥ ఇ. వాసు	52
కర్పూర వసంతరాయలు కావ్యంలో సంస్కరణా దృక్పథం	డా॥ జ్యోత్స్నప్రభ	59
కుసుమ ధర్మన్న గారి హరిజన శతకం - సంస్కరణాత్మక భావాలు	Dr. Y. V. Ch. Leela Padmaja	64
ఆధునిక అభ్యుదయవాది గురజాడ	లక్కోజు నరసింహారావు	66
	డా॥జి.వి.లీలారాణి	
భావకవిత్వంలో సంస్కరణా దృక్పథం	శ్రీమతి పసుపులేటి నాగమల్లిక	70
గురజాడ గేయాలు - సంఘ సంస్కరణ	డా॥ పొందరి లక్ష్మణరావు	72
శ్రీ గుఱ్ఱం జాషువా, ఫిరదౌసి లేఖలోని -సంఘ సంస్కరణ	శ్రీమతి కడియం లజాబా మమతకుమారి	75
విశ్వనాథవారి "నర్తన శాల" (నాటకం) - వివిధ దృక్పథాలు	డా॥ చుక్కా యశోద ఎం.ఏ; పిహెచ్.డి.	78
అభ్యుదయ కవిత్వం - సంస్కరణ దృక్పథం	చిట్టకవి తిరుమల శ్రీనివాస్	81
దళిత సాహిత్యం - సంస్కరణ దృక్పథం	ఉదుముల అంజిరెడ్డి	85
మా రోజు సూర్యప్రసాదరావు గారి కథలు - సంస్కరణాదృక్పథం	అంకం దుర్గాసుందరి	89
చలం కథలపై సంస్కరణోద్యమ ప్రభావం	డా॥ నాగరాజు అసిలేటి	92
అన్నమయ్య సంస్కరణ దృక్పథం	హరిత భట్టిపిసుమర్తి	96
కందుకూరి ఆరు ప్రహసనాలు-సంఘ సంస్కరణ దృక్పథం	రాంభట్ల వేంకటరాయశర్మ	101
సంఘసంస్కరణ - ప్రసిద్ధ సంస్కర్తలు - వారి సేవలు	డా॥ శ్రీను కేతావత్	106
సాహిత్యం - సంస్కరణా దృక్పథం	పోతురాజు దుర్గాదేవి	109
సంస్కరణ సాహిత్యంలో కందుకూరి ప్రస్థానం	వి.సోమశేఖర్	111
గిడుగు వారి భాషా సంస్కరణ దృక్పథం	కంకట సుబ్బారావు	115

చింతలపూడి ఎల్లన 'విష్ణుమాయా నాటకము' - సంస్కరణ దృక్పథం

డా. పట్టిపు. శివకుమార్
తెలుగు ఉపన్యాసకులు,
శ్రీ గోవిందరాజ స్వామి ఆర్ట్స్ కళాశాల,
తి. తి. దే., తిరుపతి. 517501,
మొబైల్. 9492032640

పరిచయం

సంస్కరణ అనే మాటకు సరిచేయుట, ఉద్ధరించుట, పరిష్కరించుట, సక్రమ మార్గంలో నడిపించుట మొదలుగా ప్రకరణాన్ని బట్టీ అనేకమైన అర్థాలను చెప్పుకోవచ్చు. ఈ సంస్కరణ అనేది ఆధునిక కాలానికి మాత్రమే పరిమితమైనదేమీ కాదని గ్రహించాలి. సామాజికపరంగా సమష్టిరూపంలోను, వ్యక్తిగతంగా వయక్తికరూపంలోను సంస్కరణ ప్రవర్తిల్లుతుంది. సామాజిక రంగాల తోపాటుగా సాహిత్య రంగంలో కూడా సంస్కరణ భావాలు ప్రతిఫలించిన అనేకానేక సందర్భాలు తెలుగు సాహిత్యంలో మనకు అనేకం కనిపిస్తాయి. వ్యక్తులకు తమ స్వీయ ప్రతిభ చేత దురహంకారం, గర్వం, ఒక్కోసారి అకారణమైన అసూయాద్వేషాలు కూడా కలగటం జరుగుతుంది. అటువంటి స్థితిలో దురహంకార పరులైన ఆ వ్యక్తులను సంస్కరించి సరైన మార్గంలో నడిపించ వలసిన బాధ్యత వారి శ్రేయస్సును కోరుకొనే నిజమైన ఆత్మీయులపై ఎంతగానో ఉంటుంది. ఒక్కోసారి ఆ బాధ్యతను భగవంతుడే తన భుజస్కంధాలపై మోయవలసి కూడా వస్తుంది. దేవతలైన మహాలక్ష్మి, బ్రహ్మ, శివుడు, నారదుడు మొదలైనవారు అహంకారపరులైనపుడు శ్రీ మహావిష్ణువే స్వయంగా పూనుకొని, వారి అహంకారాన్ని సంస్కరించి తగురీతిగా వారిని ఉద్ధరించిన ఇతివృత్తం కలిగిన ప్రబంధం చింతలపూడి ఎల్లనార్యుడు రచించిన 'విష్ణుమాయా నాటకము'. ఇందులో గర్వితమతులైన మహాలక్ష్మి, బ్రహ్మ, శివుడు, నారదాదులను విష్ణువు, సత్యభామను శ్రీకృష్ణుడు సంస్కరించిన తీరును పరిశీలించటం ఈ పత్రంలోని ప్రధానాంశం.

చింతలపూడి ఎల్లనార్యుడు (క్రీ.శ.1500-1560) 'రాధామాధవము' అనే కావ్యాన్ని రచించి శ్రీకృష్ణదేవరాయల వారి వలన 'రాధామాధవ కవి' అనే బిరుదును పొందినవాడు. చింతలపూడి ఎల్లన రచించినవి మూడు గ్రంథాలు లభిస్తున్నాయి. వాటిలో మొదటిది 'రాధామాధవము'. రెండవది 'తారక బ్రహ్మరాజీయము', చివరిది 'విష్ణుమాయా నాటకము'. ఎల్లన రచించిన 'విష్ణుమాయా నాటక' ప్రబంధానికి అవతారిక లభించుటలేదు. కాని ఎల్లన ఆశ్వాసాంత గద్యలో, "ఇది శ్రీమదనగోపాల చరణకమల సేవాధురీణ సత్కళాపారీణ కృష్ణభట్టారక పౌత్ర చింతలపూడి కామయప్రభు సుపుత్ర" అని తాను కృష్ణభట్టారకుని పౌత్రుడు, కామనార్యుని కుమారుడనని చెప్పుకొన్నాడు. 'రాధామాధవము' ప్రబంధంలో తాను శ్రీవత్స గోత్రానికి చెందినవాడనని, తల్లి లచ్చమాంబ అనీ చెప్పుకొన్నాడు.

విష్ణుమాయా నాటకము

చింతలపూడి ఎల్లనార్యుడు రచించిన 'విష్ణుమాయా నాటకము' ఐదు ఆశ్వాసాల ప్రబంధం. ఇందులో ఐదు ప్రధాన కథలు, రెండు ఉపాఖ్యానాలూ ఉన్నాయి. ఈ ప్రబంధంలో ప్రతి ఆశ్వాసం ఒక కొత్తకథతో ప్రారంభమవుతున్నది. ఇది శ్రీమదన గోపాలస్వామికి అంకితం. దీనికి కథకుడు శుకమహర్షి శ్రోత జనమేజయుడు. సకల ప్రపంచమంతా విష్ణుమాయా శక్తి ప్రకల్పితమని, దాన్ని గ్రహించలేక అభిమాన, అహంకార ప్రేరేపితులైన మహాలక్ష్మి, బ్రహ్మ, రుద్ర, నారదాది దేవతలు కూడా విష్ణుమాయ చేత పరాభవాన్ని పొందక తప్పదని, సత్వగుణంతో, ఏకాంతభక్తితో శ్రీమహావిష్ణువును ఆరాధించినవారు సంసారబంధం నుండి విముక్తిని పొందగలరని చాటడానికే ఎల్లనార్యుడు ఈ ప్రబంధాన్ని రచించాడని తెలుస్తున్నది.

కావ్య మూలము

చింతలపూడి ఎల్లనార్యుని 'విష్ణుమాయా నాటకము' అనే ప్రబంధంలోని ఇతివృత్తం ఐదు ప్రధాన కథల రూపంలో విస్తరించి ఉంది. భాగవతసత్కథను శుకమహర్షి వలన విన్న తర్వాత పరీక్షిత్తు మహారాజుకు కలిగిన సందేహ రూపమైన ప్రశ్నతో ఈ

சமய இலக்கியங்களும்
அறிவியல் கருத்தாக்கங்களும்

2

பதிப்பாசிரியர்கள்
மு.சாரதா, க.அன்பரசு
நா.அன்பு, பி.பிரிஜில்லா ராஜம்

112. A Philosophical Perspective of Sivagnana Bodham – A Religious Didactic literature 688
Dr. K. Umaraj

113. Temples of The Folk Gods And Goddesses 691
Dr. V. Vairakkodi,

114. Status of Women In Hinduism 696
Dr. J. Velankanni

115. Religious Literature is the Tool to Forth Forward Ethical Concept From Ancient Period to Modern Period 703
P. Vijayakumar

116. Physical Education for the Character With Down Syndrome 709
V. Vishnu

பிறமொழிக் கட்டுரைகள்

117. Āndhramahābhārata A – Dharmasūkemālu 717
Dr. P. Narasinham

118. VICGUMĀYĀ VILĀSA KĀVYAMULU – MATADARŚANAMU 722
Dr. Pattapu. Sivakumar

119. Sauptikavadha' - Aśvaththāma PātracitraGa: Nīti
Dr. J. Venkatraman 729

120. [illegible]
[illegible]
735

VIGGUMĀYĀ VILĀSA KĀVYAMULU - MATADARŚANAMU

Dr. Pattapu Sivakumar
Lecturer
Dept. of Telugu
Sri Govindaraja Swami Arts College
Tirupati (TTD)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

జానపద విజ్ఞానం
భావితరాలకు ప్రయోజనం

ప్రధాన సంపాదకులు

ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

సంపాదకులు

డా॥ బ్రహ్మానందరెడ్డి

వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్

జానపద విజ్ఞానం - భావితరాలకు ప్రయోజనం

ప్రధాన సంపాదకులు
ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

సంపాదకులు
డా॥ బ్రహ్మానందరెడ్డి
వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్

ప్రథమ ముద్రణ : జనవరి, 2020

© ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి

ISBN : 978-93-5351-736-6

వెల : రూ.300/-

డి.టి.పి. : శ్రీమతి బుజ్జి

ప్రచురణ
నాని బాబి పబ్లికేషన్స్
ఫ్లాట్ నెం.301, శ్రీవారి టవర్స్
యశోద నగర్, తిరుపతి - 517 502

ప్రతులకు
ఆచార్య పేట శ్రీనివాసులు రెడ్డి
తెలుగు అధ్యయన శాఖ
శ్రీ వేంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం
తిరుపతి.

విషయసూచిక

పుట

1. జానపద సామెతలు - భావితరాలకు ప్రయోజనాలు 1
డా॥ ఎస్. ఈశ్వరరెడ్డి

2. జానపద విజ్ఞానం - భద్రత ఆవశ్యకత 9
డా॥ పొన్నంరెడ్డి కుమారి నీరజ

3. జానపద కవిత్వం - సమాజ దిక్సూచి : డా॥ యస్. చిన్నరెడ్డయ్య 15

4. శ్రీ వేంకటేశ్వర వైభవం - జానపదుల దృష్టి - ఎస్. భీమన్న 21

5. జానపద కళారూపం - కోలాటం : డా॥ బ్రహ్మానందరెడ్డి 25

6. జానపద గేయాలలో భార్యాభర్తల బంధం : డా॥ యం. మాదన్న 31

7. జానపదుల విజ్ఞానం - ప్రయోజనం : వెంకట నరేంద్ర ప్రసాద్ 38

8. జానపదుల సామెతలు - అధ్యయన వైశిష్ట్యం 42
డా॥ బూసి వెంకటస్వామి

9. జానపద బాల గేయాలలో వైద్య విజ్ఞానం 46
డా॥ పట్టపు శివకుమార్

10. జానపద విజ్ఞానం - కథాగేయాలు పరిరక్షణ - 52
భావితరాలకు ప్రయోజనం : డా॥ యర్రంపల్లి సుధాకర్

11. తమిళనాట సజీవంగా ఉన్న ప్రాచీన తెలుగు 57
డా॥ సగిలి సుధారాణి

12. మన సాహిత్యంలో జానపద వైద్యం : డా॥ రాజేంద్ర అనూరాధ 64

13. మాట్ల తిరుపతి జానపద గేయాలు - వస్తు వైవిధ్యం 69
శ్రీమతి కొలిపాక అరుణ

14. జన జీవనంలో - సామెతల ప్రభావం : శ్రీమతి నెమ్మలూరి భవాని 76

15. జానపదకళలు - ప్రాచీనత : శ్రీమతి వై. అరుణ ఝాన్సీరాణి 80

16. నెమలిగుండ్ల రంగస్వామి ఐతిహ్యం : శ్రీమతి సుబ్బరత్నం 85

17. జానపద కళలు - భావితరాలకు ప్రయోజనం 89
శ్రీమతి కడియం అజుబా మమతకుమారి

18. జానపద గేయాలు భావితరాలకు ప్రయోజనం 95
శ్రీమతి బలువూరి మరియమ్మ

 ISBN 978-93-5351-736-6

జానపద బాల గేయాలలో వైద్య విజ్ఞానం

- డా॥ పట్టపు శివకుమార్

తెలుగులో జానపద గేయాలు రెండువేల ఏళ్ళ నాటినుంచి ఉన్నాయని పండితులు భావిస్తున్నారు. రోకటి పాటలు తరువోజల్లో ఉంటాయని విన్నకోట పెద్దన సూచించటం వలన, అద్దంకి శాసనంలోని తరువోజను బట్టి కూడా తొమ్మిదవ శతాబ్దంలో రోకటి పాటల వంటి జానపద గేయాలు ప్రజల వాడుకలో ఉండేవని తెలుస్తుంది. నన్నెచోడుడు తన 'కుమార సంభవం' లో శబరకాంత మల్లికార్జునుని గూర్చి పాటలు పాడుతూ రోకలితో దంచుతున్నట్లుగా వర్ణించడం దీనికి నిదర్శనమని చెప్పవచ్చు. అదేవిధంగా నన్నెచోడుడు పేర్కొన్న అంకమాలికలు, గౌడుగీతములు, ఆరతులు కూడా జానపద గేయాలే. పాల్కురికి సోమనాథుడు పేర్కొన్న తుమ్మెద పదములు, ప్రభాత పదములు, పర్వత పదములు, ఆనంద పదములు, వెన్నెల పదములు, నివాళి పదములు, వాలేశు పదములు, గొబ్బి పదములు మొదలైనవన్నీ జానపదులు అల్లుకొని పాడుకొన్న గేయాలేనని చెప్పవచ్చు.

"అజ్ఞాన కర్తృత్వం, సామూహిక ప్రచారం, మౌఖిక సంప్రదాయం, ప్రాచుర్యం, సారళ్యం, అనేకుల మనస్సుల నాకర్షించి సంపాదించిన జాతీయత జానపద గేయ లక్షణాలని ఛేంబర్స్ విజ్ఞానసర్వస్వం చెబుతుంది" (ఆంధ్రుల జానపదవిజ్ఞానం, 2004, పుట. 46)

జానపదగేయాలు ప్రధానంగా లౌకిక గేయాలు, పారమార్థిక గేయాలు అని రెండు రకాలుగా కనిపిస్తాయి. ఆలపించే వారినిబట్టి ఇవి మళ్లీ పురుషుల గీతాలు, స్త్రీల పాటలు, ఉభయులు పాడుకొనే గీతాలు, పిల్లల పాటలు అని నాలుగు రకాలు విభజించబడ్డాయి.

బాలగేయాలు

జానపద వాఙ్మయంలో గుర్తించదగిన ఒక ప్రత్యేక విభాగం బాలసాహిత్యం. ఇది ఎక్కువగా లయాత్మకమైన గేయరూపం లోనే కనిపిస్తుంది. బాలసాహిత్యాన్ని జాతి జీవనానికి ప్రతిబింబంగా చెప్పుకోవచ్చు. పిల్లల తీయని తేనెమాటలు, చిత్రమైన ఆటలు, పరవళ్లు త్రొక్కేపాటలు, వింతైన ఊహలు, వినోదాలు సమస్తం తెలుగు జాతీయతాముద్రతో బాల సాహిత్యంలో ప్రతిబింబిస్తాయి. పిల్లల పాటలలో కనిపించే సరళాక్షర సంపద, పొందికైన యతిప్రాసల విన్యాసం, లయగతి తెలుగు జానపదగేయాలలో చక్కగా ప్రతిఫలించిందని చెప్పవచ్చు.